

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
GLAVNI STOŽER ORUŽANIH SNAGA
UPRAVA ZA OBUKU I ŠKOLSTVO
ODJEL ZA PROVEDBU PROGRAMA MPRI-CARTS**

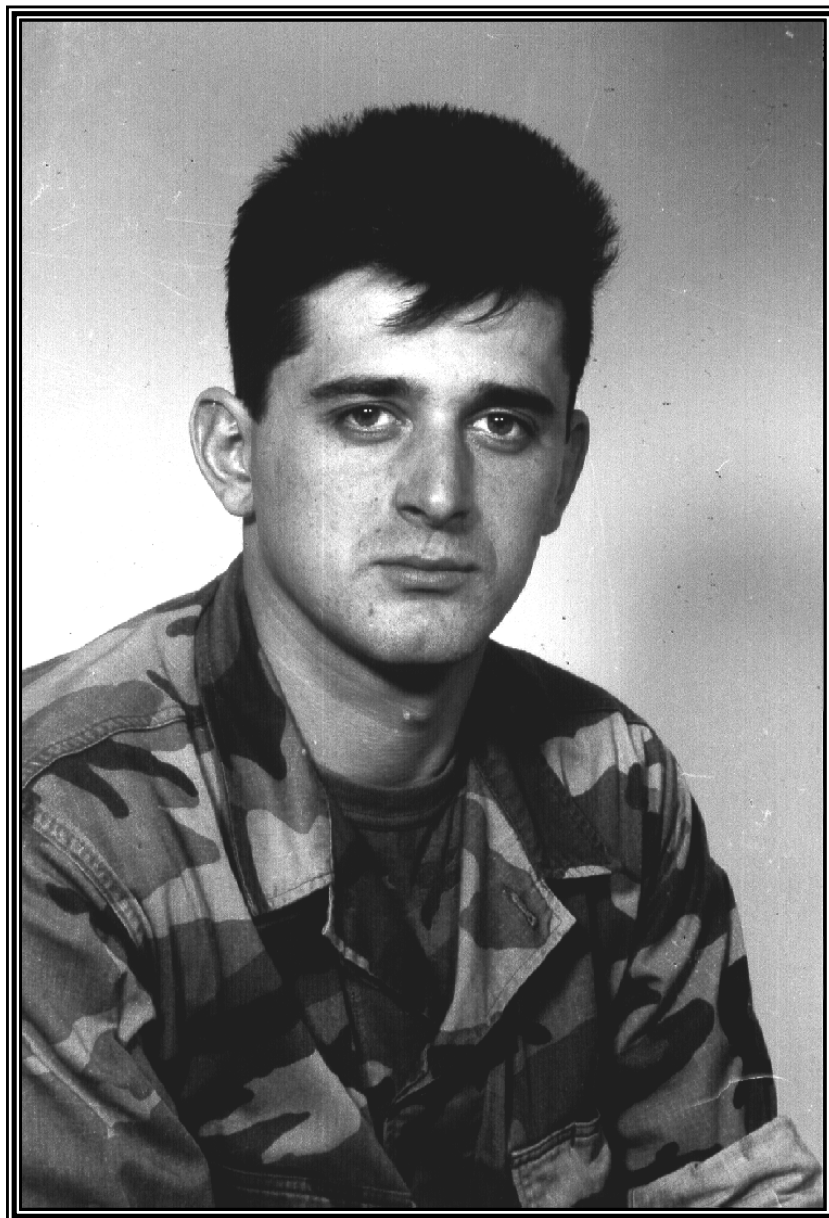
ZAPOVJEDNIKOV BORBENI STOŽER

s opisom dužnosti unutar postrojbe

**PRIJEVOD
(ZA INTERNU UPORABU)**

ZAGREB, 1999.

Prijevod priručnika posvećen je velikom čovjeku, borcu i zapovjedniku, pukovniku Damiru Tomljanoviću-Gavranu

Naslov izvornika: Commander's Battle Staff handbook
U.S. Army research institute
Ft. Benning Field Unit, GA.
15 May 1993

Za nakladnika: Uprava za obuku i školstvo
Odjel za provedbu programa MPRI-CARTS
pukovnik Ivan Ivković

Nakladnik: pukovnik Ivan Ivković

Urednici: pukovnik Miroslav Šarić
pukovnik Krešimir Lokas
satnik Miljenko Tomić
satnik Daniel Vovk, dipl.inž.
natporučnik Ivica Čolić, prof.
narednik Damir Trupković

Suradnici: CSM (R) Joe T. Hill
COL (R) Keith Huff
COL (R) Randy Williams
COL (R) Rick Richter

Prijevod: narednik Damir Trupković

Lektor: Franjka Bobinac Skadarka dipl. pol., nov.

Kompjutorska obrada: narednik Damir Trupković

Tisak: Tiskara Hrvatskog vojnog učilišta
"Petar Zrinski"

Naklada: 200 primjeraka

SADRŽAJ

PREDGOVOR	7
UVOD	8
Zapovjednik	8
Zapovjednik stožera	8
Namjena	9
Organizacija	10
Razina detalja	10
Kontrolni popis	11
IZVRŠNI ČASNIK (XO)	12
Uvod	13
Osnovna sredstva	13
Glavne dužnosti izvršnog časnika	13
Koordinacija stožera	14
Planiranje	15
Priprema	16
Provedba	17
Zaključak	17
GLAVNI DOČASNIK BOJNE (CSM)	18
Uvod	19
Sredstva	19
Primarne dužnosti glavnog dočasnika bojne	19
Stožerna koordinacija	22
Planiranje	22
Priprema	22
Provedba	22
Zaključak	23
S1/ČASNIK ZA PERSONALNE POSLOVE	24
Uvod	25
Sredstva	25
Primarne dužnosti S1	26
Stožerna koordinacija	29
Planiranje	29
Priprema	35
Provedba	35
Zaključak	37
S2/ČASNIK ZA OBAVJEŠTAJNE POSLOVE	38
Uvod	39

Sredstva	39
Primarne dužnosti S2	40
Stožerna koordinacija	42
Planiranje	43
Priprema	47
Provedba	47
Zaključak	48
S3/ČASNIK ZA OPERATIVNE POSLOVE BOJNE	50
Uvod	51
Sredstva	51
Primarne dužnosti S3	52
Stožerna koordinacija	54
Planiranje	55
Priprema	58
Provedba	58
Zaključak	58
S4/ČASNIK ZA LOGISTIČKE POSLOVE BOJNE	60
Uvod	61
Sredstva	61
Primarne dužnosti S4	66
Stožerna koordinacija	67
Planiranje	67
Priprema	74
Provedba	75
Zaključak	75
ČASNIK ZA PALJBENU POTPORU (FSO)	78
Uvod	79
Sredstva	79
Primarne dužnosti časnika paljbene potpore	80
Stožerna koordinacija	80
Planiranje	82
Priprema	86
Provedba	86
Zaključak	87
ČASNIK INŽENJERIJE (ENGINEER)	90
Uvod	91
Sredstva	91
Mogućnosti inženjerije	92
Primarne dužnosti inženjerijske potpore	94
Stožerna koordinacija	96
Planiranje	96
Priprema	99
Provedba	99

Zaključak	100
ČASNIK TOPNIŠTVA ZRAČNE OBRANE (ADO)	102
Uvod	103
Sredstva	103
Primarne dužnosti časnika ZO	104
Stožerna koordinacija	105
Planiranje	105
Priprema	108
Provedba	109
Zapovjedno/potporni odnos	109
Mogućnosti topništva ZO	109
Zaključak	110
ČASNIK VEZE (SIGNAL)	111
Uvod	112
Sredstva	112
Primarne dužnosti časnika veze	113
Stožerna koordinacija	113
Planiranje	114
Priprema	114
Provedba	115
Zaključak	116
ČASNIK ZA NUKLEARNO, KEMIJSKO, BIOLOŠKO ORUŽJE (CHEMICAL)	117
Uvod	118
Sredstva	119
Primarne dužnosti kemijskog časnika	119
Stožerna koordinacija	121
Planiranje	122
Priprema	123
Provedba	124
Zaključak	125
VOJNI KAPELAN (CHAPLAIN)	127
Uvod	128
Sredstva	128
Primarne dužnosti vojnog kapelana	129
Stožerna koordinacija	130
Planiranje	132
Priprema	133
Provedba	133
Zaključak	134
RATNI PUT PUKOVNIKA DAMIRA TOMLJANOVIĆA-GAVRANA	136
OBJAŠNJENJA POJMOVA KOJA SE NALAZE U PRIRUČNIKU	139

PREDGOVOR

Priručnik je rezultat istraživačkog rada pripremljenog za zamjenika zapovjednika za obuku, zapovjedništva združenih snaga U.S. Army, Fort Leavenworth, Kansas; informacija je za zapovjednike manevarskih bojni i stožera koji iste razmatraju. Osigurava informacije za određivanje funkcionalnih stožernih sposobnosti, dostupnih djelovanja stožera te omogućuje temeljne smjernice za neiskusne stožerne časnike. U priručniku se opisuju dužnosti stožernih časnika/dočasnika bojne i ključni dijelovi časnika za vezu borbenog stožera.

Sadržane povratne informacije od zapovjednika na terenu, središta za obuku, promatračnica i istraživanja provedena od divizijskog istraživačkog sustava obučavanja, rezultat su istraživačkog instituta za ponašanje i socijalne znanosti američke vojske kao potpore obučavanja stožera na razini bojne. Priručnik je izdan u istraživačkom izvješću 1607 (prosinac 1991.) Obuka i sinkronizacija borbenog stožera u bojnama lakog pješništva i namjenski organiziranim snagama. Trenutni program obučavanja časnika sistematski ne osigurava potrebna funkcionalna područja sposobnosti.

Priručnik **Zapovjednikov borbeni stožer** je privremeno sredstvo za kritične zahtjeve. On je bilješki dokument, nije kompletan program obučavanja. Može služiti kao vodič zapovjedniku bojne u funkcionalnim stožernim dužnostima, u borbenim pripremama. Također se može koristiti za davanje početnih smjernica novim stožernim časnicima bojne kako bi naučili svoje vlastite dužnosti unutar postrojbe, budući da im je osigurana smjernica. Ovaj priručnik ne može zamijeniti funkcionalna područja vještina obučavanja i vrijednosti iskustva zahtjevanog za vrijeme stožernog i terenskog uvježbavanja. Može međutim, pružiti potporu u prvom koraku, za stožerne časnike pune entuzijazma, kojima nedostaje početno znanje i razumijevanje ovih dužnosti.

UVOD

Zapovjednik

Priručnik **Zapovjednikov borbeni stožer** pripremljen je pregledom relevantnih stožernih materijala osiguranih od strane škola rodova, razgovorima sa stručnjacima iz područja predmeta te iz prosudbi postrojbenih operacija iz borbenih obučnih središta. Naučili ste kako sinkronizirati borbenu snagu za vrijeme stjecanja iskustva u Fort Leavenworthu, na tečaju razvijanja taktičkog zapovjedanja i uvidjeli da ćete imati stožerne časnike različitog iskustva ali, bez nedovoljne pripreme da ih naučite specifičnim zadaćama stožera. Namjena je priručnika pomoć u vođenju, obučavanju i učinkovitoj uporabi stožera i najbolji je glede upoznavanja sa stožernim vještinama. On nikada ne može zamijeniti formalna funkcionalna područja obuke, ali će zapovjedniku i zapovjednikovu stožeru omogućiti startnu poziciju. Podaci koji se nalaze u priručniku osigurati će zapovjedniku, zapovjednikovu stožeru što oni i potporni časnici brigade moraju znati da bi započeli djelovati kao tim.

Zapovjednik stožera

Pitanje koje se kontinuirano provlačilo kroz razgovore sa stručnjacima iz predmeta, vezano uz iskustvene časnike za potporu i časnike za vezu, je potreba za prikazivanjem (skica) ključnih potpornih stožernih časnika za vrijeme planiranja. Zajednički je stav izražen od strane zapovjednika, zamjenika zapovjednika, i S3, da npr. časnik paljbene potpore ili S2 kao časnik obavještajnog odjela mora "dijeliti svoj proizvod". Zapovjednik stožera, zamjenik zapovjednika ili S3 ne smije dozvoliti da dodijeljeni ili pridodani stožerni časnici čekaju i sami odluče kako najbolje "probiti" u stožer da bi potpomogli djelovanja. Prijedlog je da zapovjednik stožera uspostavi zapovjednu klimu i postupke stožernog planiranja koji prisiljavaju glavne stožerne članove usmjeriti u potporni stožer, osobito ukoliko odnos veze ne postoji unutar matične postrojbe. Zapovjednik mora postaviti primjer uključivši najmanje časnika paljbene potpore i inženjerije u početnim i svim ostalim dijelovima stožernog planiranja. Osigurati da zamjenik zapovjednika i S3 uzmu S2 pod svoje "krilo" te ga obuče. Upotrijebiti podsjetnik osiguran u

jednom od ključnih stožernih odjela kako bi ohrabрили i podstaknuli aktivno sudjelovanje u planiranju i pripremama za djelovanja.

Priručnik **Zapovjednikov borbeni stožer** osigurava jasan opis dužnosti borbenog stožera za zamjenika zapovjednika, glavnog dočasnika, S1, S2, S3, S4 te časnika za održavanje bojne, kao i glavni dio elemenata stožernih časnika, časnika paljbene potpore te inženjerije. Informacije su dostupne tako da je stožer upoznat sa dijelom poslova drugog elementa. To uključuje dijelove veze, NKB djelovanja i zračne obrane. Jedan dio opisuje i dužnosti kapelana. Opis dužnosti također obuhvaća križanja dužnosti unutar stožernih dijelova ili kako su stožerna djelovanja sinkronizirana za planiranje i pripremu, za provedbu djelovanja bojne. Preporuke za zapovjednika i glavne stožerne časnike uključene su u obliku liste provjere, te služe kao podsjetnik.

Namjena

Priručnik **Zapovjednikov borbeni stožer** nije zamišljen da bude zamjena za taktički vodič za operacije, i nije mu namjena da bude vodič za zapovijedanje manevarskom bojnom. Za zapovjednika on je ponuda informacija s temeljnog stožernog funkcionalnog područja neiskusnim stožernim članovima. Za stožernog časnika pruža brzi pregled najosnovnijih poslova, najčešće u početku prvih nekoliko dana posla te u trenucima pritiska kritičnog vremena. Priručnik uklanja početnu "maglu" oko toga što zapovjednik mora učiniti te što čini ostatak stožera. Informacije uključuju dužnosti unutar postrojbe u vojarni u pomoći novim članovima stožera. Davanjem prikaza specifičnih djelovanja s upozorenjem "Uradi to i to" novim stožernim časnicima ne daje kvalitetan učinak. Zapovjednik i stožer dobit će maksimum čitanjem cijelog priručnika. To će zapovjedniku dati pregled ili drugačiji pogled na međusobna stožerna djelovanja, i omogućiti stožernim časnicima postizanje temeljnog znanja i nekoliko zabilješki potrebnih da započnu provođenje svojih vlastitih dužnosti. Oni će također naučiti kako se njihova djelovanja uključuju i koordiniraju s ostalim stožernim odjelima.

Uspjeh na bojnopolju ovisit će o zapovjednikovoj sposobnosti da se bori temeljem osnovnih načela vojne doktrine: inicijative, okretnosti, dubine, sinkronizacije i fleksibilnosti. Zapovjednik, te njemu podređeni zapovjednici i stožer moraju majstorski upravljati tim načelima kako bi provedu učinkovite vojne operacije. Zapovjednikovi stožerni časnici moraju posjedovati znanje iz funkcionalnih područja i obuhvaćati međusobne odgovornosti ostalih stožernih odjela, s ciljem usklađivanja stožernih djelovanja. Primjena znanja za vrijeme vježbi izgradit će iskustvenu i stožerno funkcionalnu primjenu.

Organizacija

Priručnik je organiziran prema tradicionalnim stožernim funkcijama, ne prema Borbeno operativnim sustavima (BOS). Naznaka je na Personalnom odjelu (S1) i Logistici (S4) jer su te dvije pozicije najčešće upotpunjene časnicima manevarskih rodova koji nisu dobili obuku iz specifičnih stožernih funkcionalnih područja. Obavještajni časnici (S2) dodijeljeni manevarskim bojnama obično su poručnici i satnici koji su obučeni da budu obavještajni analitičari, ali nisu obučeni da služe kao S2 u stožeru bojne borbenih snaga. Svježe dodijeljeni stožerni časnici mogu biti primorani da "uče pod paljbom". Oni mogu izvući korist iz formata izvješća i potpornih lista provjera. Zapovjednik može koristiti listu provjera za vrijeme planiranja i priprema da osigura sinkronizaciju stožernih djelovanja.

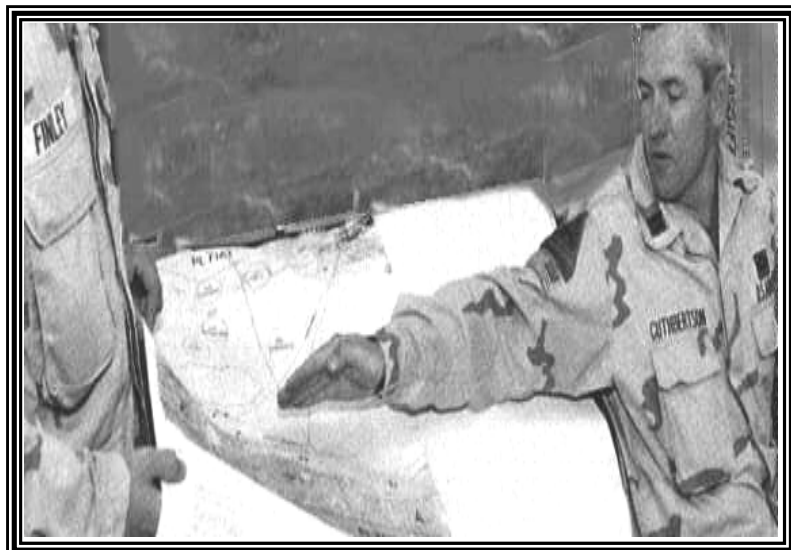
Razina detalja

Upamtite priručnik **Zapovjednikov borbeni stožer** pruža samo ograničene detalje. Namjera nije da zamijeni formalne programe obuke ili vodiče svim djelovanjima za vrijeme vježbi, ili da osigura jedini izvor bilješki za sve što stožerni časnici trebaju. On je osnovna, brza pomoć, za vaš početak. Bilješke funkcionalnih područja stožera su omogućene.

Kontrolni popis

Pojavljuje se u kutijama s uputama za korisnika. Kad se kontrolni popis nastavlja na slijedeću stranicu iscrtkana linija upozorava na nastavak.

IZVRŠNI ČASNIK (XO)

UVOD

Izvršni časnik je druga osoba u lancu zapovijedanja poslije zapovjednika. Kao načelnik stožera bojne i drugi po zapovijedanju, mora biti spreman za preuzimanje dužnosti zapovjednika u svakom trenutku. Zapovjednik može koristiti izvršnog časnika kao osobu koja će upravljati glavnim zapovjednim mjestom (TOC) ili alternativnim ZM (TAC), ili da nadgleda cjelokupnu logističku potporu. Zapovjednik mora odlučiti na koji će način upotrijebiti izvršnog časnika, najučinkovitije upotrijebiti individualne stožerne snage, zahtjeve zadaće, raščlambu ZNTS-V i jasno prenijeti svoje namjere.

OSNOVNA SREDSTVA

Koordinacijski stožerni časnici spadaju pod izravnu odgovornost izvršnog časnika. Na razini bojne, koordinacijski stožer uključuje S1, S2, S3 i S4. Dodatno, specijalni stožer, uključujući pridavanja snagama za zadaću pod izravnim su nadzorom izvršnog časnika, za vrijeme procesa planiranja.

GLAVNE DUŽNOSTI IZVRŠNOG ČASNIKA

Dužnosti izvršnog časnika primarno obuhvaćaju:

- Uspostavu stožernih operativnih postupaka.
- Osigurava da su zapovjednik i stožer upoznati sa svim elementima vezanim za zapovijedanje.
- Okuplja i nadgleda stožer za vrijeme vojnog procesa donošenja odluke, osiguravajući koordiniran i sinkroniziran plan.
- Uspostavlja vremenske rokove (1/3-2/3).

- Uspostavlja potrebne timove za vezu.
- Osigurava protok informacija između stožera i zapovjednika, na preporuke stožera i odluke zapovjednika.
- Predstavlja zapovjednika (kad je potrebno) i upravlja glavnim ZM i njegovim djelovanjima.
- Prati cjelokupnu bitku i upravlja planiranjem budućih operacija.
- Usmjerava stožer.
- Razmješta glavno ZM (TOC).
- Nameće uporabu standardnih operativnih postupaka.
- Brine o razmještaju i borbenoj spremnosti bojne.
- Služi kao časnik materijalne spremnosti opreme i nadzire izvješća statusa postrojbi.
- Osigurava logističku potporu za bojnu.

KOORDINACIJA STOŽERA

Izvršni časnik izravno je odgovoran zapovjedniku bojne u osiguravanju stožerne koordinacije, sinkronizacije i nadzora za vrijeme vojnog procesa donošenja odluke. On je glavni sinkronizator stožernih djelovanja, kako u vojarni tako i u TOS-u (TOC).

Časnici koordinacijskog stožera pripomažu zapovjedniku koordinacijom planova, aktivnosti i djelovanja zapovjedništva. Zajedno, imaju odgovornost za cjelokupno zapovjednikovo područje odgovornosti, osim u slučajevima gdje zapovjednik odluči osobno nadzirati, ili dijelovima koji su zakonski ili prema pravilniku određeni.

PLANIRANJE

Izvršni časnik je aktivno uključen u proces planiranja. Kritične zadaće izvođene od strane izvršnog časnika uključuju:

- Osigurava da su stožerne odgovornosti i zadaci jasno definirani u skladu s mogućnostima.
- Nameće postavljene standardne postupke i pravila.
- Služi kao organizator snaga.
- Priprema i nameće vremenski raspored.
- Osigurava da je stožerna koordinacija zahvaćena kroz povratna izvješća, probe i češću komunikaciju.
- Osigurava da su taktički planovi logistički poduprijeti.
- Priprema se za preuzimanje zapovjedanja (ukoliko je potrebno).
- Osigurava da taktički planovi sadržavaju dovoljnu količinu detalja.

Za vrijeme faze planiranja zadaće, izvršni časnik provodi slijedeće ključne zadaće:

- Pregledava (zajedno s informacijsko-koordinacijskim središtem bojišnice BICC) područje operacija i područje interesa radi osiguranja potpunog razumijevanja brigadne zadaće.
- Raščlanjuje prihvatljivost razine rizika:
 - Je li nadređeni zapovjednik specificirao rizik koji je spreman prihvatiti za ostvarenje zadaće?
 - Može li prihvaćena razina rizika biti izvedena/zaključena iz raščlambe zadaće višeg zapovjedništva?
- Raščlanjuje vrijeme planiranja i priprema:
 - **Izračunava** količinu dostupnog vremena od vremena provedbe do primitka zadaće.
 - **Procjenjuje** cjelokupno vrijeme potrebno zapovjedniku i stožeru za prikupljanje informacija, proces obrade podataka, donošenja odluke, te izrade i izdavanje zapovijedi.

- **Izračunava**, obrnutim planiranjem, vrijeme potrebno za pokret postrojbe do točke provedbe i za probu.
- **Osigurava** adekvatno vrijeme za podređene zapovjednike, za provedbu postupaka vođenja postrojbe.
- **Bilježi** rezultate vremenske raščlambe, određujući vrijeme za zadaće koje moraju biti ostvarene.
- Razvija (zajedno sa S3 ili njegovim pomoćnikom) inačicu zadaće za odobrenje zapovjedniku:
 - Jesu li samo zadaci kritični za zadaću obuhvaćeni u preformuliranoj zadaći?
 - Je li namjena suglasna s namjerom višeg zapovjedništva?
- Nakon primanja zapovjednikovih naputaka i namjere, usmjerava stožer u proces vojnog donošenja odluke: razvoj inačica djelovanja, ratne igre.
- Detaljno razrađuje vremenske rokove.
- Osigurava da je cijeli stožer i specijalni stožer uključen u raščlambu zadaće.
- Organizira izvješće o raščlambi zadaće i raspored za zapovjednika namjenskih snaga.

PRIPREMA

Izvršni časnik nadzire stožer kako bi osigurao da je plan kao što je napisan, provediv i koordiniran sa svim glavnim dijelovima stožera i namjenskih snaga. Osigurava da plan prati namjeru zapovjednika. Kad su planovi iznova pregledani, izvršni časnik osigurava da su o svim izmjenama izvješćeni oni koji sudjeluju u planiranju i provedbi zadaće. On odlučno poštuje vremenske rokove i organizator je snaga. Povratna izvješća i probe apsolutno su važne/značajne za vrijeme ove faze.

Specifične dužnosti i odgovornosti zamjenika zapovjednika/S3 za vrijeme procesa planiranja i za vrijeme planiranja i faze priprema na glavnom zapovjednom mjestu (TOC) mogu varirati. Zapovjednik bojne mora jasno definirati njihove dužnosti.

PROVEDBA

Za vrijeme provedbe, uloga izvršnog časnika značajno ovisi o planu zapovijedanja i nadzora i o lokaciji zapovjedne grupe. Zapovjednik bojne može upotrijebiti izvršnog časnika da upravlja glavnim zapovjednim mjestom (TOC) ili alternativnim zapovjednim mjestom (TAC). Izvršni časnik prati zbivanja na bojišnici, priprema za buduća borbena djelovanja te je spreman preuzeti zapovijedanje, ukoliko je potrebno.

On pripomaže zapovjedniku u sinkroniziranju bitke (primarno borbene potpore i logističke potpore) iz glavnog zapovjednog mjesta.

ZAKLJUČAK

Izvršni časnik je druga osoba u lancu zapovijedanja, pomoćnik je zapovjednika bojne u koordiniranju i sinkroniziranju stožera. Da bi osigurali da je izvršni časnik pravilno usmjeren prema svojim obvezama prikazana je slijedeća lista naputaka.

Što izvršni časnik mora znati od zapovjednika bojne:

- Kako ga zapovjednik bojne planira upotrijebiti?
- Odgovornosti u djelovanju glavnog zapovjednog mjesta (TOC)?
- Kakav je njegov odnos sa S3?
- Autoritet donošenja odluke za strukturu zapovijedanja i nadzora.
- Zapovjednikovu namjeru i smjernice.
- Filozofiju zapovijedanja.

Što zapovjednik bojne mora znati od izvršnog časnika:

- Operativna pravila i postupke.
- Preporuke stožerne koordinacije.
- Trenutno stanje borbenih, logističkih i sredstava. potpore unutar namjenski organiziranih snaga.
- Status dostupnih sredstava.
- Operativni budžet.
- Izvješće o stanju postrojbe.
- Izvješće o stanju MTS.

GLAVNI DOČASNIK BOJNE (CSM)

UVOD

Glavni dočasnik je najstariji dočasnik u postrojbi. On savjetuje zapovjednika bojne o trenutnoj situaciji, postupcima i uvježbavanjima koji utječu na skrb, moral, zadovoljstvo pri radu te uporabu svih dočasnika i vojnika u bojni.

SREDSTVA

Najvažnije za glavnog dočasnika bojne je bliski rad i suradnja s prvim dočasniciima satnija. Glavni dočasnik bojne trebao bi uspostaviti otvorenu komunikaciju sa svojim kolegama, glavnim dočasniciima bojni, te aktivno koristiti, kad je moguće, njihova iskustva za svoje svakodnevne dužnosti u bojni. To će omogućiti puno učinkovitiji rad postrojbe.

PRIMARNE DUŽNOSTI GLAVNOG DOČASNIKA BOJNE

Odgovornosti školovanja

- **Profesionalni razvoj.** Glavni dočasnik bojne je vođa, savjetovatelj, instruktor i učitelj dočasniciima kroz program razvoja dočasnika.
- **Školovanje.** Kao najstariji dočasnik postrojbe, glavni dočasnik mora stajati ispred svih dočasničkih promjena, održavati zapovjednika, stožer i sve dočasnike i vojnike bojne informirati.
- **Obuka.** Glavni dočasnik bojne ima ključnu ulogu osiguravanja svih povratnih informacija zapovjedniku za vrijeme kruga upravljanja obukom. On prati, nadzire i pripomaže podređenim dočasniciima u procesu upravljanja obukom i ključna je osoba za usmjeravanje borbena-usredotočene obuke.

Pravila unutar postrojbe

- **Administracija.** Radi na preporuci zapovjedniku bojne glede postavljenja, discipline, obuke, promaknuća i davanja odličja, te regulative nošenja odore koja se odnosi na sve dočasnike i vojnike u postrojbi.
- **Kontrola težine.** U postrojbi nadzire program kontrole težine vojnika i dočasnika.
- **Moral i skrb.** Podupire moralna načela i program skrbi uspostavljen od strane zapovjednika bojne.
- **Program jednakih mogućnosti.** Pripomaže zapovjedniku u formuliranju pravila i programa, osiguravajući da su djelovanja provedena, pravilno, bez predrasuda.
- **Program mentorstva.** Osigurava da je mentor dodijeljen svakom novom pridošlom vojniku za pripomoć u procesu primitka (njegove obitelji), te da ga pripremi za početak rada na novoj dužnosti.
- **Privremeni premještaji.** Točno i na vrijeme ispunjava sva izvješća o premještajima unutar svojeg odjela. Prati i uključuje sve pridodane osobe odjelu i djeluje da se iste osjećaju kao dio tima.

Taktičke funkcije

- **Obrana zapovjednog mjesta.** Prati obranu postrojbi i zapovjednih mjesta, upoznat je sa svim fazama ratovanja i najbolji je poznavatelj temeljnih vojničkih vještina.
- **CSO.** Unaprijed planira pravilan način prehrane na terenu, uz poseban značaj osiguravanja podjednake raspodjele hrane svim pripadnicima postrojbe.
- **Neprijateljski ratni zarobljenici.** Osigurava da su pregledani, odvojeni, nahranjeni i da imaju pravilan tretman prije nego što budu predani nadležnim službama.

- **Žrtve.** Prati vremensku, učinkovitu i dostojanstvenu evakuaciju žrtava. Osigurava da je vojničko naoružanje, oprema, i osobne stvari označene i osigurane.
- **Opskrba.** Osigurava da je pravovaljana, pravilno organizirana i kontinuirana opskrba i distribucija namirnica uspostavljena. Služi kao vanjski član tima za vezu logističke potpore za vrijeme borbenih djelovanja.

Odgovornosti starijeg vođe

- **Vođa i rješavatelj problema.** Prima zadatke izravno od zapovjednika bojne, i djeluje kao rješavatelj problema.
- **Usmjerenje.** Osigurava smjernice i daje savjete prvim dočasniciima satnija i svim dočasniciima postrojbe.
- **Disciplina i standardi.** Pripomaže zapovjedniku u održavanju visokih standarda discipline i izvođenja.
- **Standardi.** Inzistira da svi vojnici u bojni neprekidno poštuju i izvršavaju sve oblike standarda discipline, oblačenja i izvođenja. Služi kao primjer i nadahnuće svima u postrojbi.
- **Skrb o vojniku.** Upoznat je sa svim aspektima skrbi, funkcijama i aktivnostima, sudjeluje, gdje god je to moguće, u postrojbi, i društvenim aktivnostima.

STOŽERNA KOORDINACIJA

Glavni dočasnik bojne izravno je odgovoran zapovjedniku bojne. Prvi je dočasnik bojne i ključni član stožera. Glavni dočasnik izravno radi sa svim stožernim članovima, u svim fazama svake zadaće, radi ostvarenja zapovjednikove namjere.

PLANIRANJE

Glavni dočasnik prati proces planiranja.

- Nameće poštivanje postavljenih operativnih postupaka i pravila.
- Osigurava povratne informacije zapovjedniku za vrijeme faze planiranja.
- Primjenjuje načela logike.

PRIPREMA

Glavni dočasnik bojne savjetuje i prenosi iskustva stožeru za vrijeme pisanja plana. Može pomoći u provjeri provode li se pripreme kako je zamišljeno planom.

PROVEDBA

Za vrijeme provedbe glavni dočasnik ima specifično određene dužnosti. On može, npr. izvoditi kritične zadaće za vezu, voditi prethodnicu i nadgledati djelovanja na riječnim prijelazima i prolascima, kroz minske i žičane prepreke. Također mora biti sposoban identificirati moguće probleme, ispravljati postojeće te omogućavati povratnu informaciju zapovjedniku, gdje je to moguće.

ZAKLJUČAK

Glavni dočasnik predstavlja zapovjednika i potpuno je nepristrana osoba. Pripomaže zapovjedniku u usmjeravanju postrojbe, s ciljem uspješnog ispunjenja zadaće. Za ispravno provođenje zadaća glavnog dočasnika određene su slijedeće liste za provjeru.

Što glavni dočasnik mora znati od zapovjednika bojne:

- Zapovjednikovu namjeru.
- Kako ga zapovjednik bojne planira upotrijebiti?
- Zapovjednu filozofiju.
- Zapovjednikova očekivanja od glavnog dočasnika.
- Što zapovjednik očekuje/ne očekuje?
- Način na koji zapovjednik definira posao glavnog dočasnika u postrojbi.
- Usredotočenje zapovjednika.
- Smjernice za društvenu (socijalnu) funkcionalnost.

Što zapovjednik bojne mora znati od glavnog dočasnika:

- Stanje obučenosti u postrojbi.
- Promjene u edukacijskom programu izobrazbe dočasnika i prilikama.
- Skrb, moral i zadovoljstvo radom vojnika i dočasnika unutar postrojbe.
- Administrativne preporuke glede postavljenja, stege, obuke, nagrađivanja i odlikovanja, te nošenja odora dočasnika i vojnika, prema pravilniku postrojbe.
- Utjecaj na program jednakih mogućnosti uspostavljenih u postrojbi.
- Moguće borbena-taktičke i tehničke ispravke nedostataka u postrojbi, s prijedlogom rješenja za ispravljanje istih.

ČASNIK ZA PERSONALNE POSLOVE

S1

UVOD

S1 je glavna osoba za upravljanje personalnim poslovima u bojni. Njegova uloga je dvojaka. Funkcionalna uloga S1 sastoji se od nadgledanja i koordinacije cjelokupnog osoblja u bojni i administrativnog sustava. S druge strane, S1 je predodređen tradicionalnom ulogom pobočnika, služeci zapovjedniku u širokom pojasu djelovanja.

S1 predstavlja bitnu administrativnu vezu između satnija u bojni i brigadi. Upravlja personalnim poslovima na relaciji satnija-brigada ili odjel za upravljanje osobljem. S1 predstavlja funkcije upravljanja osobljem specijalnih stožera na višim razinama, npr. časnik za odnose s javnošću.

SREDSTVA

Odjel S1. Čine ga S1 i personalno središte. S1 provodi svoja djelovanja iz ZM borbene komore kao i terenske komore. S1 časnik kao i dočasnik, te dva administrativna službenika surađuju sa S4 u borbenoj komori. Personalno središte se nalazi u terenskoj komori.

Osoblje odjela S1 u ZM borbene komore provodi statistiku snage postrojbe, izvješća o žrtvama i obavlja funkcije zapovjednog mjesta. Oni koji se nalaze u ZM terenske komore izmjenjuju osoblje, postavljaju kao i personalna djelovanja, administrativne poslove, dodjele pošte, zakonskih usluga i službe financija. S1 je također planer medicinskih usluga za bojnu/eskadrilu. On koordinira sa zapovjednikom medicinskog voda (bojnim kirurgom te sa časnikom medicinskog djelovanja) radi osiguranja planiranog smještaja za pacijente kao i evakuacije koja mora biti iskoordinirana unutar područja bojne.

Medicinski vod. Osigurava medicinske usluge za postrojbu razine bojne. Prikuplja, kategorizira ozlijeđene prema vrsti ozljede, skrbi o pacijentu te ga ili evakuira ili vraća natrag na dužnost u postrojbu. Medicinski vod uspostavlja i primjenjuje preventivne medicinske programe s ciljem sprječavanja zaraze i bolesti, te vrši

nadzor nad terenskom sanitacijskom radnjom bojne. Prikuplja i raspoređuje medicinski materijal (klasa VIII) za bojnu i pruža svu medicinsku potporu.

Medicinski vod je također odgovoran za održavanje i evakuaciju medicinske opreme i sredstava koji zahtijevaju popravak, uspostavljanje postaja prve pomoći, točaka za prihvrat mrtvih i unesrećenih, kao i tretman ozljeda nastalih kemijskim i nuklearnim putem.

Zrakoplovne postrojbe obično nemaju borbene i terenske komore. S1 i S4 uspostavljaju alternativno logističko središte (ALOC) koje služi kao alternativno ZM. Zrakoplovne postrojbe nemaju u svome ustroju medicinski vod. One imaju medicinski odjel unutar zapovjedne satnije, međutim u ustroju nemaju liječnika, pomoćnika psihologa (PA) ili zrakoplovnog kirurga.

PRIMARNE DUŽNOSTI S1

Pobočnik

Kao pobočnik, S1 pomaže razvijanju i provedbi dnevnog rasporeda zapovjednika bojne:

- Zna gdje se zapovjednik nalazi u svakom trenutku.
- Raspoređuje dolaske posjetitelja koji dolaze izvan bojne.
- Dogovara, izvješćuje, i ugovara vrijeme sastanaka radi izbjegavanja mogućih podudaranja.
- Ističe vrijeme i datume značajne za zapovjednika, kao što su svečanosti dodjele promaknuća i dodjele odličja, vojna suđenja, sastanke glede obuke, nadzore i posjete postrojbama.
- Naznačuje raspored odlazaka iz postrojbe za cjelokupno osoblje bojne.
- Naznačuje sastanke kao što su svečanosti dolazaka i odlazaka iz postrojbe, primanja i ručkove s uzvanicima.
- Označuje zapovjedniku sastanke sa stožerom.

Dodatne dužnosti časnika S1 naspram zapovjednika. U skladu s vremenom S1 pripomaže zapovjedniku i na druge načine:

- Pregledava svu korespondenciju, sadržaj i točnost iste.
- Služi podjednako kao usmjeravatelj i prenositelj informacija.
- Održava knjigu pravila koja sadrži pravila svih viših zapovjedništava. S1 pripomaže zapovjedniku u razvijanju postrojbenih personalnih pravila i održava trenutnu knjigu pravila.
Savjetuje zapovjedništvo glede personalnih pitanja, što uključuje asistenciju i pojašnjenja (u područjima kao što su personalni status, postavljenja te personalno središte), ističući nedostatke, mane i probleme.
- Zapovjednika informira i priprema za sudjelovanje na svim sastancima.
- Osigurava administrativnu spremnost postrojbe za njezino raspoređivanje.

Postrojbeno odgovornost

Upravitelj postrojbenog programa. S1 obično upravlja s nekoliko postrojbenih programa. Upravlja financijskim odjelom, usmjeruje sva socijalna djelovanja i proslave; osigurava da proslave koje se izvode izvan postrojbe, a iziskuju vježbovne radnje (odgovornost S3) budu pravilno izvedene; osigurava protokol i poštivanje etičkih pravila; omogućuje da postrojba ima program prijenosa određenih informacija u civilne novine; pomaže razvoju programa otklanjanja stresa unutar postrojbe; podstiče sudjelovanja u programu zdravog življenja; nadzire program nadzora tjelesne težine u bojni; predstavlja zapovjednika na sastancima moralne potpore u postrojbi; ugrađuje zapovjednikov program sigurnosti; uspostavlja i održava program nadzora i prevencije droge i alkohola; blisko surađuje sa S1 i glavnim dočasnikom u uspostavljanju i održavanju učinkovitog civilnog programa školovanja za časnike i dočasnike.

Skrb o obiteljima. S1 ima aktivnu ulogu u skrbi i potpori članova obitelji svih djelatnika postrojbe. Prati stanje samohranih roditelja i oženjenih pripadnika unutar vojske (plan skrbi o obitelji); osigurava da su personalna središta upoznata sa svojim odgovornostima glede operacija evakuacije obitelji, ukoliko se zahtijevaju; osigurava da vojnici i njihove žene/muževi znaju koje

usluge mogu dobiti od strane legalne asistencije i ureda za pomoć; osigurava da su vojnici unutar postrojbe i njihove obitelji upoznati sa kvalitetom životnih usluga njima dostupnim; prati grupe obiteljske potpore za zapovjednika; izdavanjem putovnica i dobivanjem domovnica; osigurava da svi sponzori aktivno pripomažu pristiglim vojnicima u obilasku dodijeljenih kuća i apartmana; osigurava da su vojnici i njihove obitelji upoznate s mogućnostima usluga Crvenog križa; osigurava vezu između službe vojne zajednice (ACS) i distribuira informacije do vojnika i njihovih obitelji vezano za usluge dječjih vrtića unutar vojnih institucija.

Ključne stožerne odgovornosti

- Pomoćnik je službujućem časniku u ZM borbene komore.
- Vodi brojno stanje osoblja u postrojbi i izvješćuje o borbenoj snazi postrojbe.
- Održava bazu podataka o svim djelatnicima u postrojbi.
- Brine o popisu raspoređenog osoblja, utječe na snagu postrojbe.
 - Održava status neraspoređenog osoblja.
- Organizira i prati raspored rada djelatnika.
- Nadzire rad i održavanje informatičkih i administrativnih sustava unutar odjela.
- Upravljanje civilnim osobljem na radu u postrojbi.
- Upravljanje ratnim zarobljenicima.
- Pozadinske operacije.
- Pripreme za prekomorska djelovanja.
- Religiozna pitanja.
- Planiranje medicinskih usluga.
- Upravljanje žrtvama.
- Operacije zamjene ljudstva.
- Poštanske usluge.
- Administrativni dio vojnog zakona.
- Moral, skrb i program rekreacije.
- Odličja i promaknuća.

STOŽERNA KOORDINACIJA

Kao član stožera, S1 mora blisko surađivati s ostalim stožernim članovima na: usklađivanju i motrenju ispunjenja odluka zapovjedništva; osiguravanju vremenski točnih informacija zapovjedniku i podređenim postrojbama. Zahtijeva i održava trenutne procjene (odnos osoblja i žrtava); razvija dijelove dodatka za logističku potporu, radi na preporuci prioriteta izmjena osoblja; određuje inačice djelovanja za ostvarenje zadaća; priprema planove i zapovjedi.

S1 koordinira zajedno sa S2 ispitivanje ratnih neprijateljskih vojnika te sa S4 prosljeđuje zarobljene neprijateljske opreme i planira njihov prijevoz. S1 također koordinira sa zapovjednikom medicinskog voda, te časnikom medicinskih operacija radi smještaja pacijenata i njihove evakuacije, provjerava dodatne transportne zahtjeve unutar cjelokupnog područja bojne. S1 također koordinira religijsku potporu s postrojbenim vjerskim timom (kapelanom). Također preuzima odgovornosti dijelova poslova časnika za odnose s javnošću i pripomaže zapovjedniku bojne jer časnik za odnose s javnošću ne postoji na razini bojne.

PLANIRANJE

S1 usmjeruje svoje napore na administrativne i personalne čimbenike koji se tiču vojnika i učinkovitosti postrojbe. Opisani su kako slijedi.

Održavanje spremnosti postrojbe. U prosudbi pripremljenosti postrojbe, S1 se mora usredotočiti na raspoređivanje snaga, gubitke, kritične VPD i nedostatke posebnih vještina u bojni (po vodovima) te u pridodatim postrojbama, predstavlja dobitke i gubitke te učinke bilo kakve situacije (praznik, vjerski blagdan i sl.) koji utječe na broj osoblja u postrojbi. Pripomaže zapovjednike satnija u osiguravanju trenutno upotrijebljenih standarda raspoređivanja.

Izmjene. Primarna skrb za S1 uključuje popis kritičnih zahtjeva za popunom, stanje prethodnih pozicija; po postrojbi (kad je kritično zavisno od situacije), te lokacijom postrojbe koja je u postupku popunjenosti ljudstvom.

Neborbena pitanja. S1 mora voditi brigu i o učinku ljudstva, drugačije od vojnika, s ciljem ispunjenja zadaće postrojbe. Primjeri mogu uključiti skrb i potporu obiteljima, stanovništvo zemalja u kojima se nalazi postrojba, ratne zarobljenike, civilne zarobljenike, civile koji rade kao vojni namještenici, te personalno osoblje dostupno za potrebe radne snage.

Program praćenja razvoja vojnika. S1 je odgovoran za praćenje statusa morala i "duha postrojbe" i bilo kojeg značajnog utjecaja na moral postrojbe.

Služba potpore. S1 mora biti u mogućnosti prosuditi i ocijeniti adekvatnost personalne i logističke službe i način na koji one utječu; pripremljenost snaga, te preporučiti nova pravila ili programe na mjesta gdje je to potrebno.

Uvjeti u postrojbi/ poistovjećenost/zajedništvo. U planiranju službe personalne potpore, mora pažljivo uzeti u obzir (zavisno od situacije) vojnikovo zadovoljstvo postrojbom, njegovo poistovjećivanje s njom, rad u postrojbi i zajedništvo u postrojbi.

Personalna prosudba. U pripremama personalnih prosudbi, S1 mora obratiti pozornost na spremnost postrojbe, uključujući snagu postrojbe, procjenu žrtava, izmjene, neorbena pitanja, vojnikovu osobnu spremnost i službu potpore. Za svaku inačicu djelovanja, S1 prosuđuje utjecaj identificiranih područja problema, tendencije i nedostatke za specifične personalne čimbenike pripremljenosti postrojbe.

Personalna prosudba je samo jedan način procjene zapovjednikove brige za vrijeme procesa donošenja odluke. Iako FM 71-2 zahtijeva samo šture ili brze informacijske procjene, obično se ne radi općenito ili se proces iznova pregledava. Procjene na tri stranice prikazane u ovom priručniku, pune su stavaka koji mogu biti korisni u situaciji kad postrojba ima nekoliko tjedana priprema za zadaću, međutim u okruženju visoke napetosti, većina tih stavaka nije prikladna niti ima dovoljno vremena za obuhvaćanje cjelokupne liste, prije negoli zapovjednik izda svoju zapovijed. Za prikazivanje procesa personalne prosudbe mogu se koristiti slijedeće formule, u skladu s odgovarajućim tablicama.

Žurna personalna prosudba: Napad

Čimbenici na smjeru glavnog napora	
----- X ----- = -----	Ostali čimbenici
Borbena snaga	Čimbenik zadaće
	x ----- (vidljivost)
	x ----- (neprijateljski umor)
	x ----- (brzina)
	x ----- (iznenađenje)
Kombiniranje vrijednosti ostala četiri čimbenika =----- X .60 = -----	
(1)	Glavni smjer Žrtve
Čimbenici ostalih smjerova djelovanja	
----- X ----- = -----	Ostali čimbenici
Borbena snaga	Čimbenik zadaće
	x -----(vidljivost)
	x -----(neprijateljski umor)
	x -----(brzina)
	x -----(iznenađenje)
Kombiniranje vrijednosti ostala četiri čimbenika =----- X .40 =-----	
(2)	Žrtve Ostali smjerovi
Elementi paljbene potpore	
----- X .32 = -----	Ostali čimbenici
Borbena snaga	
	x -----(vidljivost)
	x -----(neprijateljski umor)
	x -----(brzina)
	x -----(iznenađenje)
Kombiniranje vrijednosti ostala četiri čimbenika = ----- (3)	
	Žrtve od elemenata paljbe
Dodajte (1), (2) i (3) = ----- x .72 = -----	
	Ukupni broj žrtava
Borbena snaga = broj vojnika koji sudjeluje u borbenim djelovanjima	
Čimbenik zadaće = odredite vrijednost iz tablice čimbenika težine	
Ostali čimbenici = odredite vrijednost(i) iz tablice čimbenika težine	

Žurna personalna prosudba za napad: Tablica čimbenika težine

– Čimbenik zadaće	
- Uspostavljanje kontakta s neprijateljem	(.24)
- Brzi napad (neplanirani)	(.30)
- Planirani napad	(.38)
- Napad na utvrđeno mjesto	(.64)
- Potpora paljbom	(.32)
– Ostali čimbenici	
- Vidljivost	
Dnevna	(1.0)
Noćna (puni mjesec)	(0.9)
Noćna	(0.7)
- Neprijateljski umor	
Odmoren	(1.0)
24 sata bez odmora	(0.8)
48 sati bez odmora	(0.6)
- Brzina	
Nije dobivena brzina za vrijeme napada	(1.0)
Održavana je srednja brzina	(0.9)
Vrlo velika brzina	(0.7)
- Iznenadenje	
Minimalno	(1.0)
Dovoljno	(0.9)
Potpuno	(0.7)
– Dodatne značajke prosudbe	
- Dostupna medicinska sredstva	
- Utjecaj mogućih neprijateljskih vojnih zarobljenika	
- Očekivanje izmjene (12 sati/24 sata/48 sati)	

Žurna personalna prosudba: Obrana

Protiv elementa glavnog smjera neprijateljskog napredovanja			
Ostali čimbenici			
-----	X	----- =	-----
Borbena snaga	Čimbenik zadaće	x -----	(vidljivost)
		x -----	(neprijateljski umor)
		x -----	(položaj)
Kombiniranje vrijednosti ostala četiri čimbenika = ----- x .54 = -----			
(1)			Protiv neprijateljskog glavnog smjera
Protiv neprijateljskih pomoćnih smjerova napredovanja			
Ostali čimbenici			
-----	X	----- =	-----
Borbena snaga	Čimbenik zadaće	x -----	(vidljivost)
		x -----	(neprijateljski umor)
		x -----	(položaj)
Kombiniranje vrijednosti ostala četiri čimbenika = ----- x .45 = -----			
(2)			Protiv neprijateljskih pomoćnih smjerova
Dodajte (1) i (2) = ----- x .72 = -----			
Ukupni broj žrtava koje će biti evakuirane			

Žurna personalna procjena za obranu: Čimbenik težine

– Čimbenik zadaće	
- Obrana na brzu ruku	(.32)
- Planirana obrana	(.19)
- Utvrđena pozicija	(.11)
– Ostali čimbenici	
- Vidljivost	
Dnevna	(1.0)
Noćna (puni mjesec)	(0.9)
Noćna	(0.7)
- Neprijateljski umor	
Odmoren	(1.0)
24 sata bez odmora	(0.8)
48 sati bez odmora	(0.6)
- Položaj	
Organiziran na brzu ruku	(1.0)
Poboljšan	(0.9)
Pripremljen	(0.7)
– Dodatne značajke prosudbe	
- Dostupna medicinska sredstva	
- Utjecaj mogućih neprijateljskih vojnih zarobljenika	
- Očekivanje izmjene (12 sati/24 sata/48 sati)	

S obzirom na brojnost žrtava te vozila za medicinsku evakuaciju u NOS-a, S1 može odrediti dostatnost trenutnih sredstava ili potrebnu nadopunu/poboljšanje postojećih. Također može odrediti moraju li sredstva medicinske pomoći biti drugačije namjenski organizirana da bi poduprijela trenutne potrebe.

PRIPREMA

S1 nastavlja pratiti snagu postrojbe kroz postupke izvješćivanja, uspostavljene u postrojbenim taktičkim SOP.

PROVEDBA

Za vrijeme faze provedbe djelovanja, S1 koordinira s časnikom održavanja bojne, S4 i medicinskim časnikom radi osiguranja popunjenosti tih djelatnosti kvalitetnim VPD-a, opremom, oružjem i gorivom, i osigurava njihovu djelotvornost kod zapovjednika manevra. S1 je također odgovoran da su daljnja navedena područja ostvarena točno, bez problema i učinkovito. Njihovo ostvarenje je kritično za učinkovito upravljanje borbena-kritičnim personalnim informacijama.

Operacije zamjene ljudstva. Uključuju koordiniranu potporu i dovođenje vojnika za izmjenu i povratak ozlijeđenih vojnika natrag na njihove prethodne dužnosti (RTD). To uključuje izdavanje zapovijedi, personalno prebrojavanje, logističku potporu prosljeđivanja i transporta. Operacija zamjene ljudstva ovisi o funkcionalnom upravljanju informacija, o snazi gdje je potrebna izmjena ili nadopunjavanje vojnicima.

Upravljanje snagom. Ovisi o organizacijskoj borbenoj snazi, planovima za buduća djelovanja i dodijeljenim pojačanjima na bojnom polju. Ono predviđa potrebe za pojačanjem i osigurava kombinaciju samostalnih i manjih postrojbi. U potpunosti ovisi o personalnoj statistici i izvješćima o snazi postrojbe da osigura kritične informacije o snazi postrojbe i podupre informacijske zahtjeve trenutne bitke. Ovisi o upravljanju bazom personalnih podataka u potpori informacijskih zahtjeva za slijedeću bitku.

Personalna statistika i izvješće o borbenoj snazi. Odnosi se na prebrojavanje vojnika, stanje njihovih dnevnih dužnosti te služi kao temelj za kritične odluke na bojnopolju. Personalna statistika i izvješća borbene snage ovise o upravljanju bazom personalnih podataka kao neophodnom za upravljanje postupkom usklađivanja.

Upravljanje ozlijeđenim osobljem. Objedinjava dvije funkcije: Operacije evakuacije ozlijeđenih i upravljanje ozlijeđenima.

Operacije evakuacije ozlijeđenih bilježe, izvješćuju i prebrojavaju ozlijeđene potpuno i učinkovito. Koriste postrojbeno djelovanje kao oblik usmjeravanja vojnika koji su ozlijeđeni. Ovisi o personalnoj statistici i izvješću o borbenoj snazi kako bi lociralo vojnike koji su evakuirani. **Upravljanje ozlijeđenim osobljem** koordinira personalne i logističke procese uključene u upravljanje ozlijeđenim osobljem na svim razinama.

Upravljanje personalnim informacijama. Osigurava zabilješke o kritičnim personalnim informacijama o vojniku, radi podupiranja odluke bojnopolja i susreta s obavezama održavanja povjesnih informacija za veterane. Također osigurava izvor informacija o vještinama, brojevima i fizičkim ograničenjima kao potporu kompjuterskoj personalnoj bazi podataka.

Upravljanje personalnom bazom podataka. Konsolidira trenutne i prikazane personalne informacije o vojnicima i postrojbama u brojevima nekoliko baza podataka zapovjedništva (SIDPERS). Ta informacija služi kao temelj za zapovjedne odluke i prikazane zahtjeve bojišnice. Ovisi o upravljanju personalnim informacijama i personalnoj statistici, te izvješću o borbenoj snazi postrojbe za podatke iz kojih se nadopunjuje baza podataka.

Služba poštanskih usluga. Upravlja i nadzire poštansku mrežu za prebacivanje, donošenje i prikupljanje pošte postrojbama koje su raspoređene. Služba raznosi službenu poštu, uključujući kritične rezervne dijelove i medicinsku opremu, te omogućuje alternativni sustav donošenja personalnih informacija. Poštanska djelovanja ovise o personalnim statistikama i izvješćima o borbenoj snazi kako bi se znalo gdje se nalaze vojnici na bojišnici, te procijeniti status

ozlijeđenih (vrstu ozljede) da bi temeljem toga mogli usmjeriti njihovu poštu.

Odličja i promaknuća. S1 prima preporuke za odličja i promaknuća zajedno s izjavama svjedoka, prosljeđuje ih s preporukama do višeg zapovjedništva.

ZAKLJUČAK

S1 predstavlja vezu u zapovjednikovom stožeru obzirom da nadzire zdravlje, moral i cjelokupnu skrb o dobrobiti bojne. Za osiguranje propisnog izvršavanja zadaće S1, predočene su slijedeće informacije:

Što S1 mora znati od zapovjednika bojne:

- Zadaću.
- Zapovjednikov koncept operacija.
- Zapovjednikovu namjeru.
- Namjensku organizaciju snaga.
- Neprijateljsku situaciju.
- Na raspolaganju.
- Lanac zapovijedanja.
- Kako najlakše pronaći zapovjednika (njegova lokacija).
- Vrijeme potrebno za probe i njihova lokacija.

Što zapovjednik bojne mora znati od časnika S1:

- Procjenu S1.
 - Broj žrtava u manevru postrojbe prema očekivanoj lokaciji neprijatelja i stupanja u dodir s njim.
 - Stanje dopremanja pojačanja i povratak ozlijeđenih vojnika natrag na dužnosti.
 - Borbenu moć postrojbe.
 - Mogućnost izvršenja budućih operacija temeljenih na trenutnoj borbenoj snazi.
- Stanje vojnika po dužnostima.
- Izvješće o ozlijeđenima.
- Lokacija personalnog središta.
- Žurne medicinske i preventivne medicinske mjere.
- Plan rekonstitucije.
- Status razvoja postrojbe.

**ČASNIK ZA OBAVJEŠTAJNE
POSLOVE
S2**

UVOD

Zapovjednik bojne ima specifične informacije koje se odnose na područje operacija postrojbe i specifične taktičke interese. Dvije kritične kategorije informacija dostupne su zapovjednicima bojni i brigade; **obavještajne i borbene informacije**.

Obavještajne. Obavještajne informacije izvučene su postupkom obuhvaćanja svih dostupnih informacija o neprijateljskim snagama, njihovom rasporedu, brojnosti, namjerama, lokacijama, smjeru napredovanja, brzini i borbenoj spremnosti. Kontinuirani proces i analiza, vremenske pretpostavke i konstantno prikupljanje obavještajnih informacija potrebnih za izradu planova, smjera i potpore bliskim djelovanjima bojne.

Borbene informacije. Predstavljaju podatke bojne koje podržavaju trenutne zapovjednikove informativne potrebe u svezi bojnog polja. Zbog izvornosti informacija i kritičnosti situacije, S2 žurno prosljeđuje proces obrade informacija da bi zadovoljio zapovjednikovim zahtjevima. Njegov "alat" za brzo prosljeđivanje uključuje poznavanje neprijatelja (doktrinarni model) i svoje situacije, te događajni model.

S2 je odgovoran za prikupljanje, raščlambu i prenošenje informacija o neprijatelju i području interesa. S2 također priprema plan prikupljanja određen za potporu stožernog modela razvoja odluke.

SREDSTVA

Bojna se primarno oslanja na borbene informacije osigurane od matične postrojbe, pridodanih postrojbi te potpornih izvora elektronskog ratovanja da izvedu sve dodijeljene zadaće. Temeljni **izvori elektronskog ratovanja u bojni uključuju: izviđače, manevarske postrojbe, ophodnje, promatračnice i timove motrenja**. Terensko topništvo, vojna obavještajna služba (uključujući zemaljsko motrenje, ljudske i tehničke obavještajne timove, vojno zrakoplovstvo, blisku zračnu potporu, zračno topništvo, borbenu inženjeriju te sve ostale oblike logističke potpore) sve one osiguravaju bojnu s dodatnim izvorima radi zadovoljenja elektronskog djelovanja.

Bojnu osiguravaju sva sredstva elektronskog ratovanja koja se nalaze u, koja su pridodata ili daju potporu bojni u osiguravanju velike količine informacija o bliskim neprijateljskim postrojbama. Sustav obavještajnog zapovjedanja i nadzora zračnog topništva i sredstava kopnenih radara za praćenje pokreta postrojbi (GSR) osiguravaju rano uzbunjivanje i prikazuju aktivnosti neprijatelja na zemljištu, unutar i izvan granica područja operacija bojne. Timovi kopnenih radara za praćenje pokreta mogu biti pridodani postrojbi. Mogu biti pridruženi s daljinski upravljanim sensorima pokreta (REMBASS). Takva sredstva mogu obuhvatiti, otkrivati i pratiti neprijateljske postrojbe kako ulaze u područje operacija bojne. Motrilački timovi terenskog topništva (FIST) zahvaćaju, prate stanje o neprijateljskim bliskim postrojbama te izvješćuju i omogućuju njihovo istovremeno uništenje ili onesposobljavanje. Radar G-36 terenskog topništva bojne može locirati neprijateljske minobacače i topničke bitnice koji djeluju u području operacija bojne. Također mogu osigurati rano uzbunjivanje za topništvo i minobacače koji vrše paljbu na sektor bojne. Ophodnje, uređaji za noćno motrenje i promatračnice, provode, koriste i uspostavljaju se od strane satnija, izvidnici također obuhvaćaju, potvrđuju, izvješćuju, prate i nadziru neprijateljske snage u području bliskih operacija.

PRIMARNE DUŽNOSTI S2

S2 je primarno usredotočen na usmjeravanje i koordinaciju prikupljanja, izvješćivanja i prenošenje borbenih informacija i podataka o vrstama ciljeva. On planira i nadzire (unutar smjernica S3) izviđanje i nadziranje (R&S), primjenjuje proizvode Opbp primljene od brigade temeljno prioritarnim informativnim zahtjevima zapovjednika bojne i prosljeđuje zahtjeve koji ne mogu biti prikupljeni sredstvima bojne, za brigadnog S2.

S2 izravno nadzire i taktičko obavještajnog časnika, koji je dio dvočlanog tima informacijsko-koordinacijskog središta bojišnice (BICC). IKSB osigurava borbene informacije i djeluje kao nadzorni element obavještajnih sredstava bojne. **IKSB (BICC) pripomaže časniku S2 u zadaćama kao što su:**

- Razvijanje i održavanje obavještajne baze podataka.
- Planiranje i upravljanje naporu prikupljanja , sukladno planu izviđanja i motrenja bojne.
- Ugrađivanje informacija i obavještajnih podataka iz svih izvora.
- Procesiranje i prenošenje obavještajnih podataka.
- Pripremanje obavještajnih izvješća i zaključaka.
- Pripomoć S3 časniku u prosudbi sigurnosti zapovjedno - operativne pošte.
- Pripomoć S3 časniku u prepoznavanju slabosti naših snaga naspram neprijateljskog sustava prikupljanja podataka.
- Pripomoć S3 časniku u prepoznavanju vrste i količine potpore zahtijevanoj operativnoj sigurnosti.

Dodatne dužnosti S2

- Primanje i raščlamba zadaće.
- Zahtijevanje potpore i informacija od više razine.
- Distribucija zemljovida/skica/cртеža (održavanje količinski dovoljnog broja).
- Izvješćuje stožer o skraćenim obavještajnim prosudbama da im pripomogne u njihovom planiranju.
- Raščlanjuje teren.
- Analizira vremenske čimbenike.
- Procjenjuje prijetnju.
- Ugrađuje procjenu prijetnje s prosudbom područja bojišnice, zemljišta, i raščlambe vremena.
- Razvija plan izviđanja i motrenja s grafičkim folijama za pronalaženje visoko isplativih ciljeva i podupire model potpore odluke (DST).
- Razvija popis visokovrijednih ciljeva.
- Piše obavještajni dodatak B za OPZAP.
- Planira uporabu elektronskog ratovanja s S1 i S4.
- Nadopunjuje prioritetne obavještajne zahtjeve.
- Prosljeđuje kritična izvješća i moguće neprijateljske inačice djelovanja do podređenih postrojbi.
- Podnosi izvješća prema višem zapovjedništvu po potrebi.
- Koordinira s cjelokupnim stožerom za razvijanje Opbp.
- Prati neprijateljske lokacije i prosudbu nanešene štete (BDA).
- Raspoređuje podatke dobivene od ostalih časnika o rasporedima neprijateljskih snaga i opreme.

Proces Opbp obuhvaća potpuni napor stožera. Oslanjanje samo na sposobnosti i mogućnosti S2 nije dovoljno.

STOŽERNA KOORDINACIJA

Jednom kad je zadaća primljena, S2 provodi slijedeća koordinacijska djelovanja:

- Na samo odobrenje zapovjednika, S2 pretvara prioritetne obavještajne i informativne zahtjeve u specifične obavještajne zahtjeve, zadaće izviđanja i motrenja za podređene postrojbe, pridodane i potporne postrojbe, te zahtijeva informacije od višeg slijedećeg ešalona zapovjedništva.
- Sudjeluje u odjelu ciljanja i pripomaže razvoju zapovjednikove visokoisplative liste ciljeva.
- Koordinira s časnikom paljbene potpore za uključenje sustava praćenja i djelovanja ciljeva terenskog topništva.
- Suraduje s kemijskim časnikom radi određivanja pokazatelja mogućeg kemijskog napada, također zajedno suraduju na razvijanju Opbp.
- Blisko suraduje sa stožernom inženjerijom radi konsolidiranja i koordiniranja zapovjednih zahtjeva glede potpore raščlambe vremena i zemljišta, po mogućnosti da postoji odgovornost u slučaju prijetnje iz zraka.
- Izvodi prošireni ciljnički i situacijski razvoj djelovanja prije i za vrijeme borbe, osiguravajući pravovremene i točne informacije za podređene, više i pridodane postrojbe.
- Razvija situacijski model neprijateljskog izviđanja da bi predstavio terenski rad za S3 obavještajno planiranje.
- Koordinira plan izviđanja i motrenja sa S1/3/4, časnikom veze bojne, časnikom paljbene potpore, časnikom inženjerije NOS-a, časnikom zračnog topništva, zapovjednikom postrojbe u čijem području će tim djelovati, te pridodati i viši S2/G2. (Napomena: S3 je stožerni časnik odgovoran da osigura sredstva za realiziranje i ugradnju plana izviđanja i motrenja).
- Pripomaže FSE u razvijanju standarda odabira ciljeva.
- Savjetuje plan izviđanja i motrenja S2 više razine.

- Zahtijeva potporu od višeg S2/G2 (zahtjeve za obavještajnim podacima, zahtjevi slikovnog prikazivanja-fotografije).
- Pripomaže/nadgledava S3 u ciljanju oružanim sustavima bojne, planiranju, provedbi, i prosudbi rezultata borbene štete.
- Planira i nadgledava ugrađivanje protuizvidničkih mjera kao potporu svim operacijama.
- Upravlja osobljem zapovjedništva i programima osiguranja informacija.
- Razvija zračne smjerove prilaza u područje operacija NOS-a, u koordinaciji sa zrakoplovnim časnikom veze i časnikom zračne obrane, kad god je to moguće.
- Sudjeluje u ratnim igrama na razvoju neprijateljskih inačica djelovanja.

PLANIRANJE

Obavještajna priprema bojnog polja (IPB)

Opbp se provodi radi određivanja i prosudbe neprijateljskih mogućnosti, slabosti i mogućih inačica djelovanja. Povjerenje u Opbp daje potporu zapovjedniku prilikom vojnog procesa donošenja odluke (MDMP). S2 stvara i izvješćuje o većini djelatnosti Opbp, međutim glavni utjecaj i koordinacija moraju doći od strane kompletnog stožera. Svaki stožerni časnik mora s neprijateljskim borbenu operativnim sustavom pripomoći S2. To mora biti timski rad da bi spriječili izradu inačica djelovanja bez potrebitih informacija. Za vrijeme stožernog procesa planiranja zamjenik zapovjednika/S3 mora osigurati provedbu takvog načina rada.

STOŽERNA KARTA Opbp

Događaj

Doktrinarni proizvod

– Divizijska PRIZAP ----- – Divizijska OPZAP Raščlamba zadaće ----- – Izdavanje PRIZAP Zapovjednikove smjernice -----	Početak raščlambe PO OCOKA, vrijeme,
neprijateljske mogućnosti
BOS, doktrinarni model Prioritetni obavještajni
zahtjevi |
|---|---|

- Razvoj inačica djelovanja -----Događajni i situacijski model
- Ratne igre
Izvršće o odluci ----- Plan objedinjavanja, model potpore odluke
- Brigadna OPZAP
Plan izviđanja i motrenja ----- Obavještajni dodatak B i prosudba, plan izviđanja i motrenja

Napomena. Nastavak stožernog procesa planiranja ovisi o mogućnostima S2/stožera i njihove proizvodnje gore navedenih elemenata

Samo potpuna i točna Opbp osigurava uspjeh u borbi, stoga ne smije biti djelomična. Postoji pet koraka procesa Opbp koji uključuju:

- Prosudba bojnog polja
 - Određivanje područja operacija i područja interesa
 - Obuhvaćanje čimbenika ZNTS-V, zapovjednikov koncept operacija, vrijeme, širinu, visinu (zračni prostor), elektro-optičke čimbenike.
- Raščlamba terena
 - Razvoj baze podataka o terenu i preslika terenskih čimbenika.
 - Razvoj modificirane kombinirane folije prepreka (MCOO)
 - Određivanje/analiziranje smjerova prilaza koristeći OCOKA čimbenike pri čemu su uzeti u obzir:
 - Polja preglednosti/vidljivosti.
 - Mogućnosti kretanja
 - Koridori mobilnosti
 - Sjecište koridora.

- Raščlamba vremena (izvedena u skladnosti s raščlambom terena)
 - Razvoj raščlambe čimbenika vremena i kritičnih vrijednosti
 - Razvoj baze podataka o vremenu i preslika vremenskih značajki
 - Određivanje utjecaja vremenskih (ne)prilika na postrojbe, zemljište, opremu, operacije naših/neprijateljskih snaga, mogućnosti manevra i motrenja.

- Prosudba neprijatelja
 - Razvoj baze podataka o neprijatelju
 - Procjena mogućnosti neprijatelja
 - Razvoj doktrinarnog modela.

- Integracija prijetnje
 - Razvoj situacijskih modela (do razine satnije)
 - Razvoj događajnog modela i matrice prikupljanja
 - Pripomoć u razvijanju modela potpore odluke.

Koraci u izviđanju/protuizviđanju i planiranju sigurnosti

Planiranje mora biti točno i precizno usredotočeno na ograničenja izvidničkih sredstava bojne glede prioriternih obavještajnih zahtjeva te osiguravanja dovoljne količine vremena za prikupljanje informacija. Za dobivanje izvidničke bitke, potrebno je odrediti druga sredstva, npr. inženjeriju, manevarske postrojbe, izvidničke timove (FIST)/timove za lasersko obilježavanje (COLT), motritelje topništva, itd. Zajedništvo zapovijedanja je najvažnije, međutim ukoliko u izvidničkim postrojbama postoji više sredstava od onih koje može nadzirati zapovjednik izvidničkog voda, mogu se pojaviti neophodnosti pojave ostalih oblika zapovijedanja i nadzora, kao što su zapovjednik zapovjedne satnije ili zapovjednik manevra.

Iako S2 planira izviđanje i motrenje te daje preporuke koja sredstva će se koristiti, S3 je odgovoran za određivanje zadaća podređenim postrojbama/pridodanim postrojbama i za ugrađivanje napora izviđanja i motrenja. S2 može usmjeravati daljnja djelovanja kako se obavještajni podaci prikupljaju. S3 je također odgovoran za planiranje i ugradnju plana sigurnosti. S2 predstavlja situacijski model neprijateljskog izviđanja koji se odnosi na taj plan.

- Značajke ZNTS-V (METT-T):
 - **Zadaća** (zapovjednikova namjera, lokacija postrojbe, sheme manevra).
 - **Neprijatelj** (uporaba Opbp za razvijanje prioriternih obavještajnih zahtjeva (PIR), obavještajni zahtjevi (IR), imenovana područja interesa (NAI), točke odluke (DP) prikupljanje podataka koji se tiču prioriternih obavještajnih zahtjeva viših i nižih zapovjedništava).
 - **Zemljište** (motrenje/prepreke/rute prema i od pozicija izviđanja i motrenja/ odabiri pozicija/učinci vremena).
 - **Snage** (matična te viša dostupna sredstva izviđanja i motrenja i njihove mogućnosti).
 - **Vrijeme** (planiranje/postavljanje/izvješćivanje).
- Izdaje PRIZAP vođama sredstava izviđanja i motrenja.
- Razvija plan i grafičke preslike izviđanja i motrenja koristeći principe izviđanja:
 - **Agresivnosti/Tajnosti/Dosljednosti/Vremenske točnosti/Preciznosti/Kontinuiteta/Relevantnosti/Fokusiranja borbene snage.**

(**Napomena:** Sredstva izviđanja i motrenja trebala bi biti provjerena, bilo samostalno ili kao dio probe kombiniranih snaga NOS-a).

- Razvija plan komunikacije/raspored izvješćivanja- plan alternativnih kanala veze.
- Koordinira plan sa S1/3/4, časnikom opskrbe bojne, časnikom paljbene potpore, inženjercem NOS-a, časnikom ZO, zapovjednikom postrojbe u čijem području odgovornosti će djelovati postrojba, dodijeljenim i višim S2/G2.
- Organizira snage/izvješćuje vođe timova izviđanja i motrenja (odgovornost zapovjednika NOS-a ili S3).
- Prima povratno izvješće vođa timova izviđanja i motrenja.
- Osigurava da su svi elementi izviđanja i motrenja upoznati te da razumiju zapovjednikove visokoisplative ciljeve.
- Savjetuje viši S2 o planu izviđanja i motrenja.
- Potražuje potporu od višeg S2/G2.
- Ispisuje dodatak L izviđanja i motrenja za OPZAP.
- Ispisuje zadatke izviđanja i motrenja u OPZAP (zadaće podređenim postrojbama).
- Procjenjuje izvješća/pregledava zahtjeve/određuje obavještajne praznine.
- Nadopunjuje plan izviđanja i motrenja (zadaće i sredstva izviđanja i motrenja/potražuje potporu od više razine).

- Kad je moguće izvješćuje timove i ophodnje izviđanja i motrenja.
- Planira buduće operacije.

PRIPREMA

S2 osigurava da zadaća i koncept operacija bude razumljiv te da su ciljevi viših zapovjedništava ostvarivi. S2 kontinuirano priprema sva obavještajna nadopunjavanja, nadzore, probe planova i glavne nepredvidljivosti na svim razinama, uključujući pričuvu, u skladu s prioritetima zadaće.

PROVEDBA

Za vrijeme provedbe zadaće, zahtjev za informacijama bojne od strane S2 uključuje sljedeće:

- Precizna i vremenski točna SALUTE izvješća pri uspostavljanju kontakta i verifikacija početnih izvješća.
- Prepoznavanje i verifikacija lokacija svih visokoisplativih ciljeva.
- Lokacija, smjer i brzina postrojbi veličine voda/satnije unutar neprijateljskog prvog ešalona bojni.
- Lokacija, smjer i brzina neprijateljskog drugog ešalona bojni koji predstavlja prvi ešalon glavnog smjera pukovnije.
- Lokacije i djelovanja sljedećih bojni u neprijateljskom drugom ešalonu pukovnije.
- Raspored i jačina neprijateljskih obrambenih položaja i utvrđenih pozicija.
- Lokacije PO oružja, oružja koja opslužuju posade, pozicije ZO, pozicije individualnih vozila te iskrcanog pješništva.
- Lokacije barikada, prepreka, minskih polja te zaobilazne rute.
- Učinci terena i prevladavajućih vjetrova.
- Značajne promjene na trenutnim zemljovidima /skicama (ukoliko djeluju na trenutna djelovanja).

S2 je također uključen u slijedeće aktivnosti za vrijeme provedbe zadaće:

- Nadzor izviđanja, protuizviđanja te nadzorna djelovanja (u koordinaciji sa S3).
- Nadopunjava obavještajne procjene.
- Zamjenika zapovjednika informira o neprijateljskoj situaciji.
- Blisko surađuje s časnikom PP i pomoćnikom S3 za protok informacija između stožernih odjela.
- Sudjeluje na sastancima pri određivanju ciljeva.
- Pomaže nadopunjavanju zapovjednikovih visokoisplativih ciljeva.

ZAKLJUČAK

S2 osigurava obavještajne i protuobavještajne usluge za bojnu. Njegov uspjeh ovisi o uskoj suradnji i razvijenom odnosu između njega, zapovjednika i S3. Ukoliko S3 i zapovjednik nemaju povjerenja u S2, tada taktički plan neće biti usredotočen na neprijatelja, te će propasti. Ta točka je vrlo kritična, zbog toga što se unutar vojarne S2 i S3 povremeno sastaju, dok u taktičkoj situaciji moraju zajedno surađivati i imati povjerenja jedan u drugoga. Zapovjednik i S3 moraju osigurati razvijen odnos koji ulijeva međusobno povjerenje.

Za kvalitetno uključenje S2 u svoj dio odgovornosti, prikazane su sljedeće informacije:

Što S2 mora znati od zapovjednika bojne:

- Zadaću.
- Zapovjednikov koncept djelovanja.
- Zapovjednikovu namjeru.
- Visokoisplative ciljeve.
- Zapovjednikov zahtjev za prioriternim obavještajnim informacijama.
- Dostupno vrijeme.
- Dostupna sredstva za izviđanje i motrenje.
- Kako najbrže pronaći zapovjednika (njegova lokacija).
- Lanac zapovijedanja.
- Vrijeme proba i lokacija.

Što zapovjednik bojne mora znati od S2:

- Procjenu S2.
- Prijetnju NKBO.
- Vrijeme, neprijatelja, teren.
- Lokacije PO oružja, oružja koja poslužuju posade, pozicije individualnih oružja te iskrcanog pješastva.
- Obavještajne podatke.
- Bobene podatke.
- Preporuku prioriternih obavještajnih podataka.
- Zapovjedno izviđanje-sredstva praćenja ciljeva.
- Plan izviđanja i motrenja.
- Protuobavještajne mjere.

ČASNIK ZA OPERATIVNE POSLOVE BOJNE S3

UVOD

S3 je glavni stožerni časnik zapovjednika bojne za pitanja operacija, planova, organizacije i obuke. On je zapovjednikov glavni pomoćnik u koordinaciji i planiranju bitke. Priroda odgovornosti operativnog časnika zahtijeva visok stupanj koordinacije s ostalim članovima stožera. Časniku S3 pomaže S3 časnik zadužen za zračne operacije te S3 odjel.

SREDSTVA

S3 časnik za zračne operacije se nalazi na glavnom ZM (TOC) te obavlja funkciju kao "kapetan bitke" i kao zamjenik zapovjednika bojne. On koordinira raspoređivanje bliske zračne potpore (CAS) zajedno s časnikom paljbene potpore i skupinom za taktički nadzor zračnog prostora (TACP), te zapovjednikom zračne obrane. Integrira blisku zračnu potporu u zapovjednikovu shemu manevra. S3 časnik za zračne operacije preuzima dužnosti S3 časnika kad S3 nije u vojarni. Taktički, on zauzima mjesto zamjenika zapovjednika u glavnom ZM. S3 časnik za zračne operacije upravlja neslužbenim elementom zapovijedanja i nadzora zrakoplovstva kopnene vojske (A2C2) bojne, koje se sastoji od predstavnika paljbene potpore i elemenata zračne obrane, te skupine taktičkog nadzora zračnog prostora.

S3 odjel, uvježban od strane S3, postavljen je za nadziranje i upravljanje zapovjednom grupom, kad god je to potrebno. Oblik konfiguracije S3 odjela je u vojarni veoma različit. Organizacija i funkcionalnost odjela mora biti jasno definirana, kako za taktički raspored tako i za djelovanje u vojarni. Specifična pitanja kao što su, tko je odgovoran za vozila TOC-a i TAC-a, tko će upravljati kojim vozilima/odjelima, te gdje će biti raspoređeni specifični odjeli odlučit će operativni dočasnik bojne i S3 zračnih operacija/pomoćnik S3.

PRIMARNE DUŽNOSTI S3

S3 ima primarne stožerne koordinacijske dužnosti za slijedeća područja:

Operativne: Operativne dužnosti S3 uključuju:

- Nadgledanje djelovanja izviđanja i motrenja (S2 pripomaže kao savjetnik ili kao ekspert na svim raspoloživim sredstvima za prikupljanje podataka).
- Održavanje trenutne operativne procjene situacije u koordinaciji s ostalim stožernim časnicima.
- Pripremanje, odobravanje i izdavanje cjelokupnih taktičkih SOP s pripomoći od ostalih stožernih odjela.
- Pripremanje, koordinacija, odobravanje i izdavanje operativnih planova i zapovijedi, pregledavanje planova i zapovijedi za podređene postrojbe.
- Preporuke prioriteta za sva dodijeljena kritična sredstva zapovjedništva, uključujući vrijeme, osoblje, opskrbu, opremu, kao što su: osnovni borbeni komplet, nadopuna streljivom, zahtjev za zamjenom ljudstva i elektronske frekvencije.
- Preporuke namjenske organizacije te određivanje zadaća podređenim elementima zapovjedništva.
- Uporaba sredstava za podjednako ispunjenje manevra i potpore uključujući sredstva korištena za namjere obmane.
- Koordinacija svih aspekata manevra zajedno s potporom.
- Preporuke integracije, shema taktičkog manevra i raspoređivanja paljbi, uključujući nuklearnu i kemijsku paljbu.
- Preporuke granica PO i ostalih mjera nadzora.
- Preporuke glavnih lokacija zapovjednih mjesta.
- Određivanje područja za noćenje na otvorenom, smještaj i priprema područja za postrojbe.
- Priprema operativnih zabilješki i izvješća.

- Uvježbavanje stožernog rada putem elektronskog ratovanja (EW), psiholoških operacija (PSYOPS), sigurnosne operacije (OPSEC), civilno-vojnih operacija (CMO), djelovanja obmane i zaštite osiguranja pozadine.
- Obuhvaćanje upravljanja zračnim prostorom kao aspektom operacija.
- Integraciju svih borbenih, logističkih sredstava i sredstava potpore borbenim djelovanjima.
- Određivanje strukture zapovijedanja i nadzor operacije.

Organizacija. Uloga S3 na polju organizacije uključuje:

- Određivanje sastava snaga za najvjerojatnije ostvarenje zadaće.
- Organiziranje i opremanje postrojbi; preporučavanje vrsta snaga za raspoređivanje/razvoj.
- Određivanje, pridodavanje i izdvajanje postrojbi, pridodanih elemenata ili timova.
- Primanje postrojbi, skupina ili timova, njihovo usmjeravanje, obučavanje i reorganiziranje istih prema potrebi.

Obuka. Odgovornosti S3 uključuju:

- Prepoznavanje zahtjeva obučavanja temeljeno na borbenim zadaćama i zadaćama u vojarni te statusu uvježbanosti postrojbe.
- Osiguravanje zahtjeva obučavanja za borbena djelovanja te njihovo usmjerenje na uvjete i standarde borbe.
- Pripremanje i iznošenje programa obuke, smjernica i zapovijedi; planiranje i provođenje terenskih vježbi.
- Određivanje zahtjeva za, i raspoređivanje sredstava za obuku, uključujući streljiva za obuku, strelišta, obučna središta, nastavna pomagala i uređaje.
- Organiziranje i provođenje internih tečajeva te održavanje i raspoređivanje odabira za redovite škole i tečajeve.
- Planiranje i provođenje nadzora obuke, testiranja i prosudbi obuke.

- Objedinjavanje zabilješki obuke i izvješća.
- Održavanje borbene spremnosti, zasebno svake od postrojbi, unutar zapovjedništva.
- Planiranje zapovjedno-operativnog budžeta za obuku i praćenje uporabe obučnih fondova kao potpore programima obučavanja.
- Održavanje sastanaka vezano za obuku bojni.
- Pripremanje godišnjih i kvartalnih smjernica za obuku bojne.

STOŽERNA KOORDINACIJA

S3 savjetuje zapovjednika bojne o pitanjima borbenih djelovanja, borbene potpore, operativnim značajkama, organizaciji i obuci. Odgovoran je za bilo koje promjene u modificiranoj tabeli organizacije i opreme (MTOE), izrade raspoređivanja u koordinaciji sa S4, kao i planiranja novog obučnog tima u pružanju potpore prilikom pristizanja novih materijala. Također je odgovoran, uz pomoć ostalih stožernih časnika za uvođenje slijedećih djelovanja u taktički plan; psihološke operacije, elektronskog ratovanja, djelovanja ometanja/elektronske zaštite, operacijske sigurnosti, obmane, protuizviđanja, taktičkih kretanja postrojbe.

S3 koordinira s izvršnim časnikom i časnikom za vezu bojne lokaciju glavnog ZM. Koordinira djelovanja S2, časnika paljbene potpore, prednjeg koordinatora zrakoplovstva (FAC) i, ukoliko ima potporu časnika inženjerije i zračne obrane osigurava njihove planove za podupiranje zapovjednikovog koncepta djelovanja. S3 također nadzire kemijskog časnika i časnika za vezu te pomoćnika S3/S3 zrakoplovstva. Naposljetku, blisko koordinira s izvršnim časnikom, S1, časnikom održavanja bojne (BMO) i za osiguranje taktičkog podupiranja međusobnih logističkih planova.

PLANIRANJE

S3 je aktivno uključen u sve korake procesa planiranja.

- Koristeći raščlambu terena osiguranu od strane S2, S3 prosuđuje područja operacija i njihov utjecaj na mogućnosti naših i neprijateljskih snaga.
- Razvija listu visokoisplativih ciljeva u koordinaciji s članovima odjela za odabir ciljeva.
- Razvija sheme koje će prikazati utjecaje motrenja i polja paljbe, temeljno terenu, uvjetima vidljivosti te mogućnostima sustava naoružanja (za naše i neprijateljske snage).
- Koristi obavještajne podatke dobivene od S2, raščlanjujući neprijateljska nedavna djelovanja i namjere.
- Procjenjuje moguće neprijateljske inačice djelovanja, određene od strane S2.
- Odobrava plan izviđanja i motrenja (R&S).
- Iznosi stanje postrojbi, bazirajući ga prema vrsti djelovanja.
- Razvija i održava popis snaga, uključujući pregled i reviziju za osiguranje dovoljnog broja i vrsti postrojbe potrebnih za potporu i ostvarenje zadaće.
- Određuje odnose zapovijedanja i potpore.
- Određuje lokacije borbenih, borbene potpore i logističkih postrojbi.
- Prosuđuje zahtjeve zadaće te preporuča dodatna sredstva, ukoliko su potrebna.
- Razvija inačice djelovanja naših snaga.
- Sudjeluje u provedbi stožernih ratnih igara inačica djelovanja (te upravlja njima u izočnosti izvršnog časnika).
- Procjenjuje brojnost i vrstu postrojbi koje trebaju biti organizirane te prioritete za njihovo usklađivanje ili izmještanje osoblja i opreme u postrojbama.
- Preuređuje OPZAP u skladu s novim informacijama.
- Razvija NOS-e u skladu s planom izviđanja i motrenja sa S2 i časnikom paljbene potpore.
- Razvija plan protuobavještajnog djelovanja u suradnji sa S2 i časnikom paljbene potpore.
- Upravlja probama postrojbi /NOS-a.

Dužnosti S3 časnika za zračna djelovanja u postupcima planiranja zračno-navalnih operacija

Za vrijeme planiranja, S3 za zrakoplovstvo može biti odgovoran za provođenje nekih ili svih od nabrojanih djelovanja ovisno o specifičnim operacijama.

- Primanje PRIZAP.
- Primanje personalnog stanja od S1.
- Primanje stanja opreme od S4.
- Primanje izvješća o neprijateljskoj situaciji od S2.
- Primanje početnih informacija od zapovjednika zračnih djelovanja (AMC).
- Raščlamba početnih informacija zapovjednika zračnih snaga radi određivanja dostupnih sredstava.
- Započinje s pripremama za izradu tablica zračnih djelovanja.
- Izdaje PRIZAP.
- Prosljeđuje zahtjeve zračnih djelovanja dobivenih od S3.
- Priprema zone prihvata (PZ) od S3, po potrebi osigurava zone prihvata za koordinatora paljbene potpore i stožer.
- Uspostavlja tim za vezu s TAC-om, koordinira prethodno pripremljeno taktičko zrakoplovstvo (TACAIR).
- Osigurava dostupne informacije o zračnim rutama S3 časniku.
- Prikuplja sve dodatne zahtjeve taktičkog zrakoplovstva od koordinatora paljbene potpore (FSCOORD).
- Potražuje zahtjeve za taktičkom zračnom zaštitom te napadajnom zračnom potporom.
- Priprema logističke zone prihvata od S4.
- Kompletira tablice zračnog djelovanja; predaje ih do S3 na odobrenje.
- Distribuirava tablice zračnog djelovanja.
- Prikuplja tablice zračnih utovara podređenih postrojbi.
- Konsolidira tablice zračnih utovara, osigurava primjerak za zapovjednika NOS-a, S3, izvršnog časnika i S1.

Tim za vezu zračnih djelovanja ili predstavnik zapovjednika zrakoplovne bojne/brigade dobiva dostupne rute leta od S2, S3 potporne zrakoplovne postrojbe, izračunava vrijeme leta tih ruta te njihovu međusobnu udaljenost i priključuje zone slijetanja, rute leta, te dostupne letjelice, za S3 časnika potporne postrojbe kojoj njegova postrojba daje potporu da bi S3 mogao prenijeti sve te informacije do stožera svoje postrojbe i njima podređenih postrojbi.

Djelovanja S3 zračnih djelovanja u procesu planiranja djelovanja: Raščlamba zadaće

S3 za zračna djelovanja ima važnu ulogu u procesu planiranja zadaće koja slijedi, uključujući postupke:

- Raščlamba namjere brigadne zadaće i namjere zapovjednika dvije razine više.
- Pregledavanje cjelokupnog plana obmane višeg zapovjednika i osiguravanje da naše snage nisu postavljene protivno planu obmane višeg zapovjednika.
- Određivanje zadaća za izvođenje: specifičnih, nametnutih i kritičnih.
- Određivanje ograničenja postavljenih na NOS-e, od strane višeg zapovjedništva.
- Postavljanje navedenih pitanja:
 - Koju sam zadaću dobio?
 - Koje specifične rezultate moram postići naspram neprijatelja, zemljišta ili naših snaga?
 - Koja je namjera zadaće?
 - Kako se ta zadaća odnosi na glavni smjer djelovanja?
 - Koji je poseban doprinos zadaće NOS-a učinjen prema zadaći brigade i konceptu djelovanja?
 - Kakva su ograničenja postavljena na moju slobodu djelovanja?
 - Ukoliko postoje ograničenja, zašto je moj nadređeni zapovjednik ograničio moje moguće smjerove djelovanja?

PRIPREMA

S3 nastavlja s praćenjem svih priprema i koordinacijom. On i njegov stožer osiguravaju da je plan, kako je napisan, potpuno pripremljen za ugradnju. Svi elementi odjela S3 su aktivno uključeni u ovaj proces. S3 također pripomaže izvršnom časniku u nadgledanju svih stožernih i pridodanih predstavnika.

PROVEDBA

Na zapovjednikovu diskreciju, S3 može biti postavljen da zapovijeda i nadzire područje koje zapovjednik ne može pratiti.

ZAKLJUČAK

S3 kao stožerni operativni časnik bojne, je glavni zapovjednikov pomoćnik u koordinaciji i planiranju bitke. Upamtite, zapovjednik mora jasno definirati uloge za izvršnog časnika i S3, ovisno o taktičkoj situaciji i operativnim zahtjevima. Za osiguranje pravilnog uključanja S3, omogućena je slijedeća lista informacija:

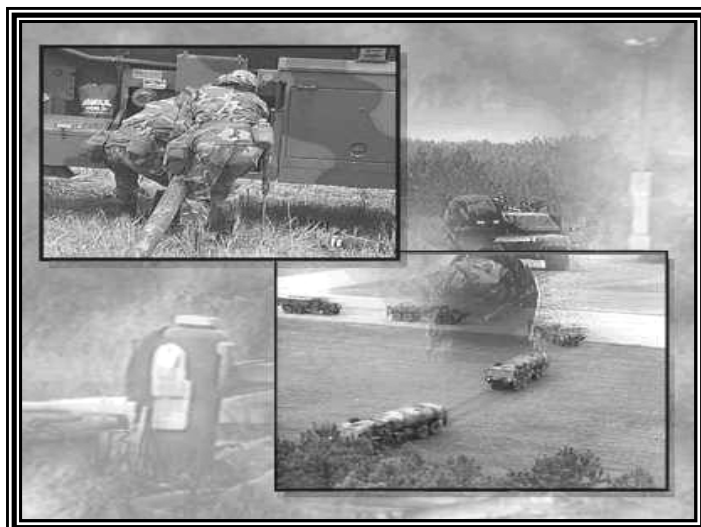
Što S3 mora znati od zapovjednika bojne:

- Kako zapovjednik planira da ga upotrijebi?
- Odnos S3 sa zapovjednom strukturom i izvršnim časnikom.
- Zapovjednikova namjera/smjernice planiranja.
- Sve što zapovjednik zna.

Što zapovjednik mora znati od S3:

- Trenutnu operativnu prosudbu.
- Zapovjedne prioritete sredstava koji su na raspolaganju, uključujući vrijeme, osoblje, opskrbu i opremu.
- Preporučenu organizaciju NOS-a i odgovornosti zadaća podređenih postrojbi.
- Preporučeni taktički manevar, raspored snaga i sheme paljbe.
- Glavne lokacije zapovjednih mjesta (TOC, TAC).
- Pregled elektronskog djelovanja, psiholoških operacija, djelovanja obmana, civilno-vojnih operacija, te mjera zaštite područja pozadine.
- Pregled razmatranja zračnog prostora.
- Zahtjeve obuke postrojbi.
- Planirani program obuke postrojbi/budžet/dostupna sredstva.
- Stanje borbene spremnosti postrojbe.

ČASNIK ZA LOGISTIČKE POSLOVE BOJNE S4

UVOD

Održavanje je vrlo važan čimbenik uspjeha bilo kojeg dijela borbenog plana. Zapovjednik bojne mora biti upoznat s operativnim i logističkim mogućnostima te ograničenjima situacije. S4, pripomognut odjelom S4 te specijaliziranim vodovima (potpore, održavanja) koji se nalaze u zapovjedništvu i u zapovjednoj satniji (HHC), upravlja logističkom potporom bojne.

SREDSTVA

Logistička potpora bojne osigurana je uz pomoć vodova potpore i održavanja pod nadzorom S4. Odjel S4 je odgovoran za osiguravanje streljiva, goriva, hrane, vode, održavanje i transportne usluge satnijama. Opskrbni dočasnik bojne je na zapovjednom mjestu terenske komore, djelujući kao dočasnik odjela uz satnijskog logističkog dočasnika, a također pripomaže zapovjedniku zapovjedne satnije u praćenju administrativne i logističke mreže, u fazi priprema i provedbe. On pomaže S4 u slanju potrebnih namirnica prema postrojbama koje ih traže, te može povremeno otići do zapovjedništva borbene komore da bi osigurao pripomoć u specifičnim područjima. Zapovjednik zapovjedne satnije te zapovjednik voda potpore nalaze se u terenskoj komori bojne i odgovaraju na zahtjeve opskrbe postrojbama na prednjem kraju. Značajne razlike u logističkim mogućnostima postoje između lakih i teških bojni.

Te su razlike opisane na način da je:

Vod potpore. Vod za potporu je odgovoran za prijevoz goriva, streljiva i namirnica te pripremu i donošenje obroka (za laku bojnu obroke osigurava opskrbni odjel zapovjedne satnije brigade). Zapovjednik voda potpore djeluje kao pomoćnik S4. Odgovoran je za organiziranje i vremensko dostavljanje logističkih paketa (LOGPAC). Prenošnje namirnica i evakuacija ranjenih i poginulih podjednako ovise o dobro koordiniranim operacijama voda potpore. U teškim bojnama, medicinski vodovi sa svojim ambulancama jesu glavni oblik evakuacije žrtava.

Vod održavanja. Vod održavanja djeluje iz točke prikupljanja postrojbe održavanja (UMCP), terenskih komora, te satnijskih borbenih komora. Odgovoran je za propisane borbene komplete bojni i bilješke o održavanju. Vod održavanja održava kompletnu opremu i sredstva prema postrojbama na prednjem kraju, koliko god je to moguće, osim za sustave osiguranja komunikacija (COMSEC) i medicinske postrojbe. Inače, dužnosti voda održavanja se isprepleću s dužnostima prednje logističke bojne (FSB) i izravne potpore (prema potrebi) (DS) tima potpore održavanja (MST). On osigurava postrojbena održavanja za opremu bojne/NOS-a.

Časnik održavanja bojne (BMO) za pješačke bojne je zapovjednik voda, svih u bojni, osim lakih pješačkih (one ne trebaju vod održavanja). Njemu pomažu tehničar održavanja bojne (BMT) i dočasnik održavanja bojne (BMS).

Dužnosti časnika održavanja bojne :

- Operativnošću točke prikupljanja postrojbe održava i nadzire potporu održavanja unutar kontrole voda održavanja.
- Ulaže napor kako poslovi popravaka ne bi iziskivali više od četiri do šest sati za popravak.
- Prebacuje sredstva održavanja za podupiranje zahtjeva bojne/NOS-a, prateći zapovjednikove prioritete.
- Održava bliski kontakt s izvršnim časnikom bojne i S3 radi upoznavanja s taktičkom situacijom.
- Koordinira potporu održavanja zajedno sa S4 bojne i sekcijom potpore operacija prednje logističke bojne.
- Koordinira sa S4 kako bi odredio lokaciju točke prikupljanja postrojbe održavanja na temelju čimbenika ZNTS-V koja je na bojnom polju obično postavljena u područje borbene komore.
- Usredotočuje se na potporu održavanja prema postrojbama na prednjem kraju, kako bi održao maksimalnu borbenu moć.
- Koordinira s timom potpore održavanja prednje logističke bojne te uspostavlja prioritete održavanja. Osigurava zahtjeve tima potpore održavanja izravne potpore radi koordiniranja s uredom potpore operacija, prednje logističke bojne.

- Radi s tehničarom održavanja bojne i dočasnikom održavanja bojne u koordinaciji operacija održavanja bojne :
 - Osigurava da tehničar održavanja bojne bude upoznat s prioritetima potpore i upravljanja održavanjem, u prednjem području bojnog polja.
 - Osigurava, kroz rad tehničara održavanja bojne, da popravci na mjestu te u satnijskim komorama imaju prioritet sredstava održavanja.
 - Osigurava da barem jedan propisani borbeni komplet (PLL) bude postavljen u terenskoj komori (u točkama prikupljanja postrojbi održavanja, časnik održavanja bojne obično će postaviti propisani borbeni komplet, potreban za potporu najmanje dviju manevarskih satnija i elemenata satnijskih zapovjedništava koji djeluju u prednjem području bojnog polja).

Časnik održavanja bojne ima odlučujuću ulogu u slijedećim područjima operativnog održavanja postrojbi:

Potpورا NOS-a

Potpورا održavanja NOS-a

- NOS organiziraju zahtjeve održavanja.
- Organiziraju vodove u timove održavanja.
- Nadziru satnijske timove održavanja poslani naprijed.

Operacije održavanja

- Organizira vod održavanja kao potporu operacijama NOS-a.
- Sudjeluje u razvijanju logističkih dodataka operativnog plana ili SOP da bi uključio potporu zahtjevima održavanja za satnijske/borbene/terenske komore.
- Organizira točke prikupljanja postrojbe održavanja s osobljem voda održavanja, vozila izvlačenja, kamiona radionica i sredstava propisanih borbenih kompleta.

Potpora napadnih i obrambenih djelovanja

- Prati taktičku situaciju kako bi podupro napad.
- Izvješćuje S3 i S4 o specifičnim lokacijama točaka prikupljanja postrojbi održavanja.
- Koordinira zahtjeve održavanja s izvršnim časnikom, određujući u trenutnoj situaciji, prioritete napora i planove za slijedeću operaciju.

Služba izvlačenja

Odgovornost

- Odgovara za izvlačenje teške opreme koja prelazi mogućnosti izvlačenja postrojbi koja ih posjeduje.
- Upravlja operacijama izvlačenja vozila bojne, koristeći opremu izvlačenja vodova održavanja.

Upravljanje operacijama izvlačenja vozila/opreme

- Koordinira operacije izvlačenja s cjelokupnim naporom za popravak kako bi se pružila najbolja potpora zapovjednikovu prioritetu i taktičkoj situaciji.

Popravak /plan izvlačenja vozila

- Razvija plan djelovanja za izvlačenje onespособljene opreme, temeljeći ga na zahtjevu za asistenciju. Njihova prosudba treba uključivati slijedeće:
 - Taktičku situaciju
 - Radni paket
 - Dostupnosti osoblja održavanja i izvlačenja.
- Kad količina oštećenja/otkaza ne može biti određena, časnik održavanja bojne planira zadaće izvlačenja, ali također može poslati osoblje održavanja da obavi popravak na licu mjesta.
- Određuje zadaće popravka ili izvlačenja timovima održavanja. Osigurava detaljne liste provjera pri odlasku na mjesto popravka.

Posebne značajke izvlačenja opreme

- Razvija specifične postupke za provođenje operacija održavanja/popravaka pod djelovanjem napada NKBO, izvlačenja opreme stranog podrijetla, te zajedničko djelovanje multinacionalnih snaga.

Operacije održavanja

Uloga časnika održavanja bojne

- Odgovoran je za razvijanje programa održavanja borbene spremnosti bojne.
- Osigurava slijedeće:
 - Uloge vođa su jasno definirane.
 - Postupci za vod održavanja, njihove sekcije i vođe timova održavanja jasno su definirani.
 - Postrojbe dobivaju potporu prema uspostavljenom programu i postupcima.

Za lake bojne, postrojbeno se održavanja provode u brigadi. Za vrijeme operacija NOS-a, S4 (lake bojne) ili izvršni časnik zapovjedne satnije preuzima odgovornost održavanja, koordinirajući izravnom potporom i elementima održavanja, prema kategorijama poslova.

PRIMARNE DUŽNOSTI S4

S4 primarno održava bojnu. Da bi izvršio taktičke zahtjeve održavanja bojne, S4 mora imati aktivnu ulogu u slijedećem:

- Upravljanje potporama koje uključuju hranu, odjeću te individualne potrepštine.
- Osiguravanje goriva.
- Osiguravanje oružja i streljiva.
- Prebacivanje osoblja i opreme, uključujući upravljanje transportnim mrežama.
- Planiranje popravka opreme, s ciljem očuvanja sustava naoružanja i opreme.
- Planiranje kretanja i operativnosti zapovjednog mjesta borbene komore.
- Planiranje opskrbe u situacijama žurnog djelovanja.
- Uspostavljanje komunikacije s nižim, višim i pridodanim zapovjedništvima, usredotočujući se na zapovjedništvo borbene komore (CTCP).
- Osiguravanje sustava održavanja (osiguranje pozadinskog područja).
- Upravljanje modificiranom tablicom organizacije i opreme (MTOE).
- Distribucija sredstava.
- Osiguravanje potpore za neprijateljske ratne zarobljenike:
 - transport
 - hrana
 - koordinacija s vojnom policijom i prostor za njihov smještaj i zbrinjavanje.
- Stvaranje plana logističke potpore (CSS) za bojnu koji uključuje:
 - glavne opskrbe rute (MSR).
 - lokacije predloženih/planiranih logističkih pozicija (LRP).
 - lokacijske pozicije za klase opskrbe IV i V
 - lokacije prikupljanja mrtvih i ranjenih i plan evakuacije za tijela poginulih.
- Upravljanje operativnim budžetom.

STOŽERNA KOORDINACIJA

S4 mora blisko surađivati s izvršnim časnikom i sa S3 kako bi osigurao da se operativni plan može u potpunosti poduprijeti. On izviješćuje manevarske elemente o planu potpore radi osiguranja i zadovoljenja plana svim potrebnim elementima manevara. Blisko surađuje sa S1 kojima dijeli odgovornosti za zapovjedno mjesto borbene komore. Zajedno, postavljaju i djeluju kao komora ZM, prateći zapovjednu mrežu, radio veze bojne, kao i nadzornu postaju veze (NCS), administrativno logističke mreže bojne. S4 surađuje i sa S2 osiguravajući ga zahtijevanim obavještajnim podacima, uz predviđanje gubitaka, i dajući mu mogućnosti nadopunjavanja istih dodatnom opskrbom. On održava blisku suradnju s izvršnim časnicima satnija/prvim dočasnicima satnija kako bi osigurao vremenski točnu i adekvatnu opskrbu. Kao glavni osiguravatelj /koordinator opskrbe, opreme i usluga, S4 mora biti potpuno uključen u strukturu zapovijedanja i stožera bojne.

PLANIRANJE

Ključne činjenice djelovanja S4 uključuju:

- S4 mora u potpunosti razumjeti zadaću i taktički koncept operacija.
- Mora sudjelovati u ispunjavanju zahtjeva potraživanja opskrbe.
- Mora detaljno planirati.
- Mora kontinuirano prosuđivati rizik.

Cilj procesa planiranja časnika S4 jest osiguravanje najzahtjevnije taktičke potpore taktičkim snagama. Dobar plan održavanja uključuje:

- Osiguravanje ispunjenja svih zahtjeva zadaće.
- Temelji se na činjenicama i zasnovanim pretpostavkama.
- Uspostavljanje suradnje i poboljšanje suradnje u postrojbi/dijelu razine.
- Decentraliziranje autoriteta.

- Sadržaj trenutnog stanja opskrbe svih postrojbi, osobito vodom, klase opskrbe III, IV (obrane prepreka), IX i V.
- Plan je jednostavan, fleksibilan i koordiniran.
- Uključuje plan proba sa svim izvršiteljima logističkih potpora NOS-a.
- Osigurava kontinuiranu i adekvatnu potporu.
- Omogućuje da funkcionalnosti logističke potpore budu izvedene koliko je dalje moguće.
- Podupire logističke pakete "guranjem" radije nego zahtjevom za istima.
- Osigurava svu potrebnu pomoć za područja pozicija i postrojbe koje se tamo nalaze da bi poduprle operacije, da omogućuje prioritete za glavni smjer, te da isti prežive.
- Naznačuje nadzor nad cestama, uzletištima te ostalim oblicima transporta.
- Osigurava zaštitu postrojbi logističke potpore, kako osoblja tako i materijala.
- Ima organizirana, praktična logistička izvješća koja prenose ključne informacije s minimumom konfuzije, u najkraćem vremenu.
- Procjenjuje borbene učinke u obliku:
 - potrošnje.
 - oštećenja i
 - uništenia.

Planiranje opskrbe. **Najvažnija područja** planiranja opskrbe jesu ona nadopune **goriva i streljiva** oružanih sustava snaga potpore (gorivo je manje kritičan problem u bojnama lakog pješništva, dok je opskrba vodom veoma važna u situacijama ograničenih transportnih sredstava). Osiguranje goriva postrojbama koje ga trebaju kritično je za provođenje uspješnih borbenih operacija. Zapovjednik bojne mora postaviti jasne prioritete nadopune gorivom. S4 mora temeljem toga precizno i točno isplanirati potrošnju te osigurati ekonomičnost, kad god je to moguće, kako bi omogućio adekvatnu potporu. Pojedinačna sredstva trebala bi uključivati: inženjerijske cisterne, kamione za prijevoz streljiva i naoružanja (HEMTT), mješine za transport i čuvanje vode, te terenske kamione inženjerije/ZO. Dostatan sustav opskrbe gorivom može biti uspostavljen jedino dobrim planiranjem prije borbenog djelovanja. To zahtijeva primanje preciznih pretpostavki postrojbinih dnevnih zahtjeva za gorivom od S4. Zahtjevi za potrošnjom goriva mogu biti procijenjeni iz slijedećih tablica.

Podaci o opskrbi klasom III

Kapacitet spremnika Radijus djelovanja

HMMWV (998)	94,5 litara/25 galona	542 km
HMMWV (996)	94,5 litara/25 galona	483 km
HMMWV (996)	94,5 litara/25 galona	515 km
BRADLEY	652,75 litara/175 galona	483 km
M 113	359,1 litara/95 galona	584 km
M1A1	1905,12 litara/504 galona	440-480 km
VULCAN	359,1 litara/95 galona	443 km

Izračunavanje kompletnog zahtjeva za gorivom

Za vozilima na gusjenicama:

Broj sredstava x (rad motora u mirovanju x sati/dan) + (terenski rad motora x sati/dan) + (rad motora na cestama II. reda x sati/dan). Ova formula osigurava procjenu cjelokupnog zahtjeva za gorivom za slijedeća vozila:

	Mirovanje	X-tereni	Ceste II. reda
Bradley	5,67 L/1,5 G	70,3 L/18,6 G	35,1 L/9,3 G
M113	3,78 L/1,0 G	32,5 L/8,6 G	33,6 L/8,9 G
M901	3,78 L/1,0 G	32,5 L/8,6 G	33,6 L/8,9 G
M1A1	40,8 L/10,8 G	213,9 L/56,6 G	168,7 L/44,6 G
VULCAN	5,67 L/1,0 G	19,6 L/5,2 G	49,1 L/13,0 G

Za vozila na kotačima:

Konačni zbroj vozila x mjera potrošnje x sati/dan.
Svi HMMWV imaju mjeru potrošnje 0,497 ili 1,89 litara na sat.

Napomena: Mjera potrošnje će varirati zavisno od zadaće (npr. različite zadaće zahtijevaju više ili manje vremena za rad motora i njihovo isključenje). Podesite te mjere prema potrebama.

Naoružavanje je najčešće najosjetljivija zadaća logističkog sustava održavanja. Planiranje prije bitke, koje uključuje blisku koordinaciju između S4, S3 i S2 (koji osigurava specifične podatke o

očekivanoj veličini neprijatelja te pozicijama gdje se očekuje dodir) vrlo je važno. Kritično za proces planiranja jest računanje zahtjeva za streljivom u operativnim djelovanjima. Obično taj dio izračunava S3. Međutim, S4 će vjerojatno morati više vremena posvetiti ovoj zadaći za vrijeme stožernog procesa planiranja. Ključne činjenice u procesu planiranja uključuju:

- Koliko oružja i koje vrste se nalaze u postrojbi?
- Koliki period paljbe zapovjednik zamišlja za djelovanje na neprijatelja.
 - Procjena brojnosti ciljeva.
- Procjena režima paljbe, koliko dugo?
- Kakav se neprijatelj očekuje na pozicijama.
 - Koliko će projektila biti potrebno (prosječno) za njegovo uništenje?
- Na kojoj točki će otprilike element napada imati potrebu za nadopunom.
 - Koliku količinu i koje vrste?
- Kako i odakle će se vršiti opskrba postrojbe.
 - Koja će se ruta koristiti da bi se stiglo do postrojbe?
 - Tko će predstavljati i stvoriti vezu sa žurnim kamionima klase opskrbe V?
 - Je li vozač kamiona upoznat sa zadaćom koja ga očekuje?
 - Je li postrojba upoznata s ovim podacima?

Planiranje opskrbe: Koraci planiranja/postupaka protuoklopnog oružja

- Određivanje broja vozila na cilju.
- Određivanje prosječnog broja streljiva za uništenje vozila.
- Procjena broja ciljeva koji će se gađati.
- Množenje broja ciljeva s brojem streljiva potrebnog za njihovo uništenje, kako bi se dobila procjena koliko će streljiva biti potrebno.
- Vrsta streljiva određena od strane ciljača imat će za cilj područja koja zahtijevaju nadopunu opskrbe.

Planiranje opskrbe: Koraci planiranja/postupaka automatskog naoružanja

- Procjena koliko dugo će biti potrebno djelovati automatskim naoružanjem po položaju neprijatelja.
- Određivanje koliko točaka ciljanja ima, te na koje se želi djelovati paljbom.
- Procjena režima paljbe za sustave naoružanja, te koliko će dugo djelovati takvim režimom paljbe.
- Množenje broja streljiva po minuti, s brojem minuta koliko će oružje biti u postupku djelovanja na cilj. Uzmite u obzir prilikom računanja također i vrijeme izmjena cijevi i očekivana neprijateljska pojačanja/protunapade.

S4 bi trebao predviđati zahtjeve za potrebama streljiva bojne, ranije negoli taktičari završe svoj plan manevra. S4 ne može čekati izradu OPZAP da bi zahtijevao klasu V, opskrbe za NOS. Njegova prosudba trebala bi se temeljiti na Opbp i pokusnom planu. Kad se zadaće podređenih postrojbi završe, S4 može pripremiti i organizirati logističke pakete (LOGPAC), prema očekivanim potrebama i zahtjevima postrojbi. Žurna opskrba klase V trebala bi biti određena za očekivane manjkove iz specifičnih postrojbi.

Planiranje održavanja. Planiranje prije same bitke prednjih pozicija sredstava održavanja, skladišta rezervnih dijelova, opreme izmjenjivanja, određivanjem prioriteta održavanja i popravaka kritično je za taktički uspjeh same zadaće. Ključni utjecaj S4 u ovom području jest njegova procjena gubitaka oružja i sistema vozila klase VII. Časnik održavanja bojne (BMO) i potporni tim održavanja su odgovorni za konfiguriranje paketa opskrbe klase IX. Časnik održavanja bojne mora biti sposoban odrediti vremenske smjernice za specificirana djelovanja održavanja i preporučuje prioritete popravaka/održavanja prema operativnim zahtjevima zadaće.

Planiranje transporta i kretanja. Planiranje, nadziranje te provođenje postrojbenih kretanja i transportnih operacija zahtijevaju detaljne pripreme. Učinkovito se planiranje transportnog održavanja prije samog borbenog djelovanja mora provesti kako bi se uvećala uporaba resursa te se objedinili čimbenici učinaka zemljišta, vremena

i neprijatelja. Ti zahtjevi su određeni prepoznavanjem vrste i količine tereta, udaljenosti na koje se prenose, te specifičnih zahtjeva kretanja (npr. vremenska ograničenja, veličina, itd.).

Planiranje zaštite održavanja. Zapovjednik bojne može poduzeti aktivne korake da zaštiti sustav održavanja postrojbe, kad prijetnja prekoračuje mogućnosti logističke potpore (CSS) ili prijeti kritičnim ometanjem funkcionalnosti potpore održavanja. Planiranje zaštite održavanja je odgovornost svih postrojbenih logističkih zapovjednika i stožera. Obično je zapovjednik zapovjedne satnije (HHC) odgovoran za mjere osiguranja ZM terenskih komora, dok su S1 i S4 odgovorni za mjere osiguranja ZM borbenih komora. Zapovjednik bojne i njegov stožer moraju planirati sustav obrane baze koji ispunjava zadaće pozadinskih operacija osiguranja postrojbenih baza, uočava pokušaje neprijateljskog ubacivanja, ometa napredovanje napadača i konačno uništava neprijateljske snage. Obično je naglašeno pasivno osiguranje, ali postrojba ga mora provoditi aktivnim mjerama održavanja. Straža bi trebala imati dostupne sustave protuoklopnog oružja.

Planiranje za lake/teške operacije. S4 lake bojne mora biti sposoban integrirati dijelove logističke potpore teških postrojbi u komore bojne (teška postrojba trebala bi biti pridodana lakoj (OPCON)). S4 mora osigurati da teška postrojba bude upoznata sa situacijom, te da sva provedena logistička djelovanja u području operacija bojne budu koordinirana. S4 lake bojne odgovoran je osigurati da dio logističke potpore bude adekvatan za situaciju kad je teška postrojba pridodana lakoj bojni. S4 također mora preuzeti nadzor nad dijelom logističke potpore i koordinirati integraciju plana logističke potpore. Ova koordinacija je najbolje provedena između dvaju zapovjednika zapovjednih satnija koji rade uz smjernice dobivene od S4.

Planiranje za teške/lake operacije. S4 teške bojne mora integrirati dio logističke potpore lake postrojbe u komore bojne (laka postrojba će obično biti pridodana). On će možda biti u situaciji osigurati transportna sredstva da podupre logističke i pokretne zahtjeve lakih snaga. Laka postrojba će imati drugačije potrebe već prema propisanom borbenom kompletu, značajnosti minobacača 60 mm, bacača granata MK 19 i količini dijelova osobnog naoružanja. Laka postrojba će također imati zahtjeve prema višoj razini u vezi

opskrbe vodom, budući da su zalihe vode ograničene na onu količinu koju svaki vojnik nosi u čaturicama i kanistarima od 18 litara na vozilima.

Logistička prosudba. U pripremi logističke prosudbe, S4 mora razmotriti slijedeće:

- Stanje klasa opskrbe I, III, V, IX (posebno teške postrojbe), te vode.
- Operativno stanje ključnih sustava naoružanja koja su trenutno dostupna te očekivano stanje na liniji rasporeda (LD)/obrane s vremenskim izvješćem, medicinskih sredstava za evakuiranje (MEDEVAC), te ostalih vozila logističke potpore.
- Količine specifičnih klasa opskrbe zahtijevanih za potporu operacija, osobito sredstava potrebnih za potporu uobičajenih pridodanih dijelova elemenata kao što su timovi paljbene potpore, inženjerije i zračne obrane.
- Sredstva dostupna za transport materijala klase IV (osobito za lake postrojbe).
- Vanjske zahtjeve potpore.
- Operacije logističkih paketa (LOGPAC) protiv ostalih tehnika.
- Predviđanje gubitaka opreme.
- Prednosti i nedostatke specifičnih inačica djelovanja (COA).

Napomena: Koordinacija sa S2/3/1 je kritična.

Značajke planiranja pošiljaka. Kad se plan jednom odredi, S4 bi trebao:

- Izvijestiti osoblje ZM borbene komore, uključujući osoblja i S1 i S4.
- Poslati presliku paljbene potpore, plana manevra i plana zapreka te Opbp u ZM borbene komore.
- Imati dostupnu presliku OPZAP bojne i brigade te standardne operativne instrukcije bojne, brigade i pridodanih postrojbi.
- Održavati borbenu listu i listu vozila prema broju branika te brojnosti vozila, plus posebne dodatke za glavna sredstva (rakete, tenkove, bvp, itd.).
- Osigurati da ZM borbene komore posjeduje zemljovide koji prikazuju trenutno održavanje NOS-a, osoblja, te stanja opskrbe III i V do razine voda.
- (Ti zemljovidi trebali bi biti isti kao i oni koji se nalaze u TOC-u, posebno oni vezani uz borbenu moć).

S4 mora imati plan upravljanja radio mrežom za period kad preuzme dužnosti u TOC-u. On će u početku morati održavati logističku mrežu kao i razgovor sa zapovjedništvom brigade, izravnu potporu terenskog topništva (DSFA) te svih ostalih mreža prema SOP bojne/brigade.

PRIPREMA

S4 nastavlja s praćenjem trenutne situacije neprijatelja i naših snaga te mora biti spreman reagirati prema potrebi. Za ostvarenje takvog oblika praćenja, nastavlja surađivati sa stožernim časnicima ili dočasnicima glavnog i pridodanog elementa. Za vrijeme priprema, osigurava da zapovjednici vodova potpore i vodova održavanja budu u potpunosti pripremljeni za provedbu plana bojne sa zapovjednikovom namjerom. S4 provodi koordinaciju obraz u obraz sa svim narednicima satnija (1st SGTs), izvršnim časnicima (XOs), te narednicima izdvojenih vodova, prema vremenu logističkih točaka opskrbe (LRP). S4 vodi logističke pokuse.

PROVEDBA

S4, zajedno sa S1, uspostavlja i upravlja ZM borbenih komora. Borbene komore se brinu o opremi satnija, dostavi goriva, streljiva, hrane, materijala klase IV, o stanju vode i slanju izvješća, u suglasju s taktičkim SOP bojne/brigade. S4 motri vod potpore i vod održavanja kako bi provjerio izvršava li svaki od njih zadaću potpore.

ZM borbenih komora djeluju kao manevarska zapovjedništva, za sva sredstva logističke potpore NOS-a, koja se prebacuju na bojno polje, te bi stoga trebala dobivati (kad zatraže) periodična izvješća-putem administrativno logističke mreže (A&L). Kad postrojba iznenada najavi, putem zapovjedne mreže, da trpi velike gubitke, tada ZM borbene komore uzbunjuje elemente logističke potpore (posebno medicinski dio) tako da budu spremni, po potrebi, pomoći postrojbi. ZM borbene komore jest alternativno zapovjedno mjesto bojne te kao takvo mora konstantno održavati trenutnu situaciju i biti spremno preuzeti nadzor, ukoliko glavno ZM više nije u mogućnosti to činiti. ZM borbene komore bi trebalo imati sve kopije izvješća koje TOC koristi za komuniciranje s brigadom.

ZAKLJUČAK

Održavanje bojne kao organizacije primarna je dužnost časnika i dočasnika S4. Oni moraju usko surađivati sa zapovjednom i stožernom strukturom. Za kvalitetnu usmjerenost S4 osigurano je slijedeće:

Što S4 mora dobiti od zapovjednika bojne:

- Izjavu o zadaći.
- Koncept operacija.
- Namjeru zapovjednika bojne/brigade.
- Situaciju neprijateljskih i naših snaga.
- Prioritete paljbi i smjerova napredovanja.
- Prioritete potpore održavanja.
- Prioritete opskrbe klasom III i V, te prioritete za određivanje žurnih doopskrba u borbenim komorama.
- Zahtjeve za potrebama specijalnog streljiva.
- Popis kritičnih zadaća za ostvarenje zadaće, za svaku postrojbu unutar NOS-a.
- Mjere nadzora manevra.
- Vremenska ograničenja za operacije (faze).
- Buduće operacije/slijedeće zadaće.
- Plan zapreka/posebne potrebe za označivače ciljeva u obrani.
- Lanac zapovijedanja, kako se može pronaći zapovjednika.
- Raspored pokusa.
- Inačice djelovanja i neprijateljski smjerovi napredovanja.
- Vremenski rokovi opskrbe/održavanja.

Koje informacije mora dobiti zapovjednik bojne od S4:

- Ključna ograničenja logističke potpore.
- Mišljenje za vrijeme raščlambe zadaće svim inačicama djelovanja (COA), uključujući mogućnosti potpore inačica djelovanja (medicinske, održavanja, žurne opskrbe).
- Razumije li zadaću S4 i taktički koncept?
- Pozicioniranje sredstava i postrojbi u potpori operacija.
- Organizacija komora (ešalon protiv postrojbe).
 - Postoji li odvojena medicinska postaja i element održavanja?
- Omogućuje li plan funkcionalnost logističke potpore?
 - Je li glavni smjer poduprt?
- Zahtjevi za postrojbenim gorivom/streljivom/održavanjem/materijalom klase IV, naspram dostupnih sredstava unutar postrojbe.
- Trenutno stanje i očekivano stanje na liniji rasporeda/obrane prema vremenskom razdoblju.
- Prosudba gubitaka sustava naoružanja klase VII.
- Transportni zahtjevi/rute/mogućnosti.
- Adekvatnost sredstava zapovjedanja i nadzora za upravljanje djelovanjima logističke potpore.
 - Postoji li potreba za dodatnim sustavom veze/komunikacije, trebaju li oni ostvarivati vezu s logističkom potporom brigade/terenskim komorama?
- Mjere/značajke noćnih operacija.
- Kako se pojedini elementi te ostali elementi međusobno podupiru unutar nadzora NOS-a?
- Kako su poduprti izvidnici i dijelovi protuizvidničkog djelovanja (u obrani)?
- Kad logistički paketi dolaze naprijed da se učinkovito vrijeme NOS-a ne bi miješalo s brojevima opskrbe (ručak, brojno stanje, itd.).

ČASNIK ZA PALJBENU POTPORU (FSO)

UVOD

Primarna dužnost časnika za paljbenu potporu je koordiniranje zadaće paljbene potpore bojne. Njegovo mjesto dužnosti je gdje najbolje podupire zapovjednikovu namjeru ili ciljeve. Kritično je da vidi bojno polje zajedno sa zapovjednikom, te da razumije namjeru manevra zapovjednika. To mu pomaže u određivanju kako dostupna sredstva paljbene potpore mogu biti upotrijebljena u potpori zapovjednikovog plana. On također sudjeluje u obuci minobacačke postrojbe bojne.

Svaki puta kad zapovjednik i S3 raspravljaju o trenutnim ili budućim planovima, konceptima operacija, inačicama djelovanja, sudjeluje i časnik za paljbenu potporu. On mora usko surađivati s većinom primarnih i specijalnih stožernih časnika.

SREDSTVA

Općenito, paljbena potpora bojne dolazi od terenskog topništva (FA) kojeg čine haubice 105 ili 155 mm u izravnoj potpori brigade (BDS). Ostale paljbe dolaze od topničkih postrojbi koje pojačavaju topničku bojnu izravne potpore te od postrojbi opće potpore (GS) divizije. Optimalnu dostupnu neizravnu paljbu omogućuje vod minobacača.

Svakom manevarskom zapovjedniku je omogućen ili pridodan sustav neizravne paljbe, da bi imao utjecaja na njegov dio bojnog polja. Zapovjednik satnije lakog pješništva ima unutar svoje organizacije sekciju minobacača 60 mm, zapovjednik bojne ima vod minobacača 81 mm. Kad je manevarska brigada postavljena u borbena djelovanja, zapovjedniku brigade bit će dodijeljena topnička bojna izravne potpore. Ostala sredstva koja mogu biti osigurana manevarskim snagama uključuju jurišne helikoptere kopnene vojske, potporu taktičkog zrakoplovstva (TACAIR), pomorskog topništva i elektronskog ratovanja (IEW). Sredstva zračne obrane i inženjerije mogu također postati važne sastavnice sustava paljbene potpore.

PRIMARNE DUŽNOSTI ČASNIKA PALJBENE POTPORE

Unutar smjernica zapovjednika manevra, časnik paljbene potpore integrira i sinkronizira paljbenu moć topništva za potporu, minobacača, bliske zračne potpore i, kad je moguće brodsko topništvo s manevrom borbenih postrojbi.

Primarne dužnosti časnika paljbene potpore

- Radi kao član ciljačkoga tima (časnik paljbene potpore/zapovjednik/S3/S2/časnik za vezu zrakoplovstva (ALO)/zapovjednik voda minobacača) za razvijanje plana motrenja (dio plana izviđanja i motrenja) i matricu provedbe paljbene potpore.
- Određuje/sinkronizira zahtjeve zadaća paljbene potpore i dostupne oblike (npr, RZ, ZO, vod minobacača, inženjeriju i direktnu potporu topništva) preporuča prioritete paljbe i uporabe paljbene potpore.
- Prosuđuje neprijateljsku situaciju i preporuča kad izvršiti napad, koje ciljeve, s kojom vrstom streljiva, za koje vrijeme ostvariti zahtjevani zapovjednikov učinak.
- Određuje koje mjere koordinacije paljbene potpore omogućuju zapovjednikovu shemu manevra, vodeći brigu o učinku pretpostavljenih promjena.
- Usmjeruje napad na ciljeve i koordinira paljbenu potporu u području operacija bojne temeljeno na zapovjednikovoj listi visokoisplativih ciljeva i smjernicama napada.
- Održava svoje više i niže elemente paljbene potpore (FSE) informiranima o situaciji glede bojne, informativnim izvješćima prema zapovjedniku i stožeru, poglavito u svezi pitanja o paljbenoj potpori neprijateljskih i naših snaga.
- Uspostavlja, raspoređuje i nadgledava napore sustava navođenja ciljeva od prednjeg motritelja (FO) i elementa paljbene potpore sa zapovjednikovim smjernicama, S3 i zapovjednika topništva za potporu.
- Analizira ciljeve, pripreme, provodi i prati plan paljbene potpore bojne.
- Koordinira i prati zahtjeve za streljivom i djelovanja opskrbe s izvršim časnikom, i S4.

STOŽERNA KOORDINACIJA

Časnik za paljbenu potporu je odgovoran za element paljbene potpore. Element paljbene potpore treba biti smješten u taktičkom operativnom središtu (TOC), **tako da časnik paljbene potpore može brzo i jednostavno koordinirati sa stožerom.** ČPP će koordinirati s nekoliko tehničkih savjetnika, smještenih u elementu paljbene potpore i TOS u planiranju i koordinaciji paljbene potpore bojne. Mogu biti uključeni sljedeći predstavnici:

- **S3 zrakoplovstva (S3 Air).** Prima, koordinira i proslijeđuje sve za zračnu potporu. Savjetuje nadzornu skupinu taktičkog zrakoplovstva o taktičkoj situaciji na zemljištu te ostalim važnim informacijama o kopnenim snagama.
- **Časnik za vezu sa zrakoplovstvom (ALO).** Omogućuje stručni nadzor i praćenje zahtjeva za bliskom zračnom potporom (CAS) i zračne izolacije bojnog polja. Časnika paljbene potpore informira o trenutnom stanju raspoložive zračne potpore.
- **Predstavnik zračne obrane (ADA).** Osigurava informacije o stanju topništva zračne obrane i koordinira nadzor zračnog prostora s časnikom paljbene potpore.
- **Časnik tima za vezu s potpornim oružjem (SALTO).** Savjetuje, prati i odobrava paljbu pomorskog topništva i mornaričke/brodske zračne zahtjeve.
- **Časnik inženjerije.** Koordinira postavljanje mina i zapreka.
- **Časnik za minobacače.** Omogućuje tehničke savjete o pitanjima koja se odnose na neizravnu paljbu.
- **S4.** Omogućuje informacije o dostupnosti opskrbe klasa V za specijalne zadaće (npr. bijeli fosfor, dimni i osvjetljavajući projektili i sl.).

PLANIRANJE

Vrlo je važno da časnik za paljbenu potporu ima zapovjednikovu viziju bojnog polja. Za vrijeme planiranja, on će htjeti učiniti slijedeće:

- Usporediti poznate terenske oblike sa zapovjednikovim paljbenim planom i provjeriti moguće pozicije naših snaga.
- Pronaći svoje prednje motritelje i timove paljbene potpore (FIST) te provjeriti jesu li upoznati s koordiniranjem s ostalim službama.
- Isplanirati s inženjerijom moguću uporabu FASCAM streljiva (mine), putem uporabe topništva.

Za učinkovito djelovanje časnik za paljbenu potporu bi morao koristiti:

- Situacijski zemljovid paljbene potpore.
- Grafikon stanja paljbene potpore.
- Zaštićene radio uređaje za komunikaciju s bojnama izravne potpore te višim/nnižim elementima paljbene potpore/timovima paljbene potpore.
- Uređaje digitalne komunikacije kao što je uređaj promjenjivog ulaznog formata poruke (VFMED) ili zapovjednikov terminal (BCT), povezan s bojnou topništva taktičke paljbe/lake taktičke paljbe (TACFIRE/LTACFIRE), koja se nalazi u bojni direktne potpore u središtu upravljanja paljbom. Uređaj digitalne potpore (DMD) timova paljbene potpore također može biti upotrijebljen za uspostavljanje digitalne veze između časnika paljbene potpore i bojne, izravne potpore taktičke paljbe.
- Dijagrame koji prikazuju matricu smjernice napada, visokoisplative ciljeve i standarde odabira ciljeva.

Ključ integracije učinkovite paljbene potpore je u potpunoj i kontinuiranoj uključenosti časnika paljbene potpore u procesu planiranja i odlučnoj provedbi plana. Postoje dvije glavne značajke koje moraju biti u zapovjednikovu procesu kad planira i koordinira paljbenu potporu. **Prvo, integracija paljbene potpore neće biti optimalna ukoliko se zapovjednik osobno ne uključi.** Njegovo aktivno sudjelovanje je potrebno kako bi osigurao da odgovarajući članovi stožera koordiniraju s časnikom paljbene potpore, te da

časnik paljbene potpore koordinira s njima. **Drugo, elementi paljbene potpore zahtijevaju više vremena za planiranje nego manevarske postrojbe.** Djelotvorna paljba zahtijeva da sustavi paljbene potpore budu na pravom mjestu, u pravo vrijeme. Topništvu je potrebno dosta vremena za raspoređivanje. Planirana bliska zračna potpora zahtijeva najmanje 30 sati za koordinaciju i pripremu potrebne kombinacije zrakoplovnog streljiva. Također, **stožerna koordinacija, poglavito sa S2, uključuje detaljno planiranje za stvaranje informacije o ciljevima, potrebne za potporu zapovjednikovog plana.**

Časnik paljbene potpore mora biti uključen po prijemu zadaće ili neposredno nakon toga, sve ostalo će uvelike umanjiti preživljavanje bojne.

Časnik za paljbenu potporu mora voditi računa o:

- Razumijevanju zapovjednikovih smjernica, njegove namjere, inačica djelovanja (zapovjednikova namjera odgovara na pitanja **kada, gdje, što** (vremenski rok, očekivani učinak, trajanje), **zašto i kako radi** (dopuniti, ne i miješanja).
- Pripremnim smjernicama o željenim učincima na visoko isplativim konvencionalnim ciljevima.
- Područjima ili točkama operacija u kojima je određen rizik prihvatljiv.
- Smjernicama zapovijedanja i nadzora i uporabe pričuvnih snaga.
- Smjernicama i pretpostavkama kritičnih događaja koji se moraju razmotriti.

Temeljem navedenih informacija ČPP priprema svoju stožernu prosudbu pri čemu također raščlanjuje svaku inačicu djelovanja iz perspektive paljbene potpore. Prije raščlambe svake inačice djelovanja časnik paljbene potpore bi trebao prvo postaviti više ciljeve, pogledati doktrinarne ciljne zadaće prema vrsti, i sa S2 provjeriti teren. Časnik paljbene potpore će preporučiti inačicu djelovanja koja može biti najbolje poduprta sredstvima paljbene potpore. Nakon obuhvaćanja svih stožernih pitanja izabranih inačica djelovanja, poduzimaju se slijedeći postupci:

- Stožer i časnik paljbene potpore poboljšavaju Opbp i raščlambom vrijednosti ciljeva (TVA), uključujući poboljšana područja interesa (NAI), točke odlučivanja i visoko isplative ciljeve.
- Časnik paljbene potpore i S2 integrira i poboljšava plan motrenja.
- Časnik paljbene potpore razvija zadaće paljbene potpore, odgovornosti i zahtjeve.
- Časnik paljbene potpore piše točku paljbe i aneks paljbene potpore ili matricu provedbe paljbene potpore.
- Matrice visoko isplativih ciljeva i matrice smjera napada su gotove. One su zapovjednikov alat kojim određuje prioritete ciljeva, od akvizicije do djelovanja. Neće uvijek biti iste kao matrice dobivene od viših razina.
- Časnik paljbene potpore razvija standarde odabira ciljeva.

Značajke planiranja zadaće.

Kad planira zadaću, zapovjednik mora razmotriti vrstu zadaće i njezin utjecaj na postavljanje njegovih sredstava paljbene potpore. Časnik paljbene potpore, S3 i zapovjednik voda minobacača trebali bi planirati i koordinirati obje pozicije; topništva i minobacača. Element paljbene potpore treba manevarskog prostora da bi bio u mogućnosti pratiti bojnu. Ti elementi također zahtijevaju više vremena za reagiranje u promjenjivim situacijama.

Napadne operacije. U njima su topništvo i minobacači postavljeni daleko naprijed (2/3 od maksimalnog dometa) da bi iskoristili domet, uključili tim za vezu i komunikaciju te izbjegli rano premještanje. Topničke bojne su također postavljene na način da bi se izbjeglo miješanje s ostalim postrojbama.

Obrambene operacije. U obrani je topništvo postavljeno u dubinu i na bokove neprijateljskih mogućih osi napredovanja kako bi osigurali kontinuiranu paljbu kroz bojno polje. Neka sredstva su postavljena daleko naprijed da bi omogućila potporu u pretpolju.

Značajke premještanja. Zavisno od taktičke situacije i terena, postrojbe topništva premještau se isto kao i manevarske postrojbe. U bilo kojem slučaju premještanje mora biti koordinirano radi osiguranja kontinuirane paljbene potpore.

Mjere koordinacije paljbene potpore.

Časnik paljbene potpore je odgovoran za kvalitetnu uporabu koordinacijskih mjera paljbene potpore da bi primijenio brzu koordinaciju i sigurnost vlastitih snaga. Postoje dvije kategorije mjera paljbene potpore, dopuštajuća i ograničavajuća.

Dopuštajuće koordinacijske mjere. Crta koordinacije paljbe (CFL) je crta preko koje minobacači, topništvo i pomorsko topništvo mogu djelovati paljbom (zemlja-zemlja) u uspostavljanju zapovjednog sektora, bez koordinacije. Obično je koordinacijska paljbena crta uspostavljena na razini brigade ili samostalnih bojni ili višim zapovjedništvima. Crta koordinacijske paljbene potpore (FSCL) je crta preko koje svi oblici paljbene potpore mogu napasti ciljeve bez koordinacije. Crta koordinacijske paljbene potpore je obično uspostavljena od strane korpusa ili samostalnih divizija. Područje slobodne paljbe (FFA) je određeno područje u koje bilo koja služba paljbene potpore može izručiti paljbu bez koordinacije. Obično se područje slobodne paljbe uspostavlja na razini bojne ili više.

Ograničavajuće nadzorne mjere paljbene potpore. Crta ograničenja paljbe (RFL) je crta uspostavljena između međusobno približenih postrojbi prijateljskih snaga koja zabranjuje paljbu ili paljbene učinke duž linije, bez koordinacije s napadnutom postrojbom. Ograničena koordinacijska mjera uspostavljena je od zapovjednika postrojbe koja se približava. Područje ograničavajuće paljbe (RFA) je određeno područje gdje su postavljena određena ograničenja i gdje paljba ne može prelaziti ograničenja bez odobrenja zapovjedništva koje ga je uspostavilo. Područje ograničavajuće paljbe obično je uspostavljeno od strane bojne ili samostalnih satnija ili viših zapovjedništava. Područje bez paljbe (NFA) je područje gdje je paljba ili bilo koji učinci paljbe zabranjeni. Dvije iznimke su, (1) kad zapovjedništvo koje ga uspostavlja odobrava privremenu paljbu unutar područja zabrane paljbe glede ostvarenja zadaće i (2) kad neprijateljske snage unutar područja

zabrane paljbe djeluju na postrojbe naših snaga, tada zapovjednik može odobriti paljbu u cilju obrane svojih snaga.

Područje koordinacije zračnog prostora. Uključuje neformalno područje koordinacije zračnog prostora (ACA) koji se koristi za izravne zračne napade. Može postojati odvajanje vremenskih udaljenosti ili odvajanja terenskih oblika napadnih zračnih i kopnenih paljbi. Obično se neformalno područje koordinacije zračnog prostora može naći na razini NOS-a ili višim razinama. Formalno područje koordinacije zračnog prostora je trodimenzionalna kocka zračnog prostora u kojem zrakoplovi prijateljskih snaga mogu djelovati, bez straha da budu pogođeni od vlastitih snaga. Uspostavlja se najčešće na razini brigade ili višim zapovjedništvima.

Granice postrojbi. One su podjednako mjere dozvoljene i ograničene koordinacijske potpore. Satnijske granice dozvoljavaju zapovjedniku satnije da djeluje na ciljeve unutar svojih granica bez koordinacije. Granice zahtijevaju vanjske službe (npr. minobacači bojne, element paljbene potpore bojne, ostale satnije) radi koordinacije paljbe sa zapovjednikom satnije (obično preko svog časnika paljbene potpore). Kvalitetna uporaba granica može obično predusresti časnika paljbene potpore od uspostavljanja jedinstvenih mjera koordinacije paljbene potpore.

PRIPREMA

Časnik paljbene potpore, surađujući sa časnikom S2, nastavlja upotpunjavanjem plana paljbene potpore. Prati djelotvornost elementa paljbene potpore i osigurava da su svi planovi razumljivi i spremni za provedbu.

PROVEDBA

Nadzor paljbe

Časnik paljbene potpore ima izravan pristup u glavno računalo sustava upravljanja paljbom (TACFIRE) kroz ulazni kod višenamjenskog formata poruka (VFMED) ili može koristiti uređaj za pohranjivanje digitalnih poruka timova za paljbenu potporu (FIST DMD). Sustav (TACFIRE) osigurava veću preciznost i smanjuje vrijeme reakcije te postiže bolju uporabu informacija o ciljevima. Međutim, kritično je da časnik paljbene potpore održava glasovno

upravljanje, budući da je TACFIRE primarno alat planiranja. (TACFIRE) se određuje prema smjernicama zapovjednika. Zapovjednik bi trebao, zajedno s časnikom za paljbenu potporu, odrediti kriterije napada za određene ciljeve. On može reći topništvu kada, što, kako, koliko dugo, te prioritete paljbe.

Mogućnosti TACFIRE sustava

- Selektira najbolje dostupne oblike paljbene potpore.
- Izračunava potrebnu potrošnju količine streljiva za ostvarenje željenog učinka.
- Prihvaća i prosljeđuje kritične ciljne informacije od brigade, bojne topništva izravne potpore, pridodanih brigada, divizijskog topništva te divizijskog elementa paljbene potpore.
- Obavještajni izvori topništva uključuju:
 - Borbeni motrilački laserski tim (COLT), timovi paljbene potpore (FIST) te prednji motritelji (FO).
 - Radari lociranja topničke paljbe neprijatelja (AN/TPQ-36 i 37).
 - Беспilotne letjelice.
 - Ostale topničke postrojbe.
 - Izvori viših zapovjedništava (sigurnosno-informativno područno središte i sateliti).

ZAKLJUČAK

Zapovjednik je osoba odgovorna za provedbu paljbene potpore. Za vrijeme faze planiranja operacije morao bi provjeriti je li s njegovom namjerom upoznat i časnik paljbene potpore. Zapovjednik mora upotrijebiti cjelokupno ljudstvo i opremu pod svojim nadzorom da bi osigurao najviše od svojeg sustava paljbene potpore. Napredno planiranje je najvažnije. Jednom kad je neprijatelj zaustavljen, zapovjednik mora osigurati slijedeću zadaću. Trebao bi biti objektivan u planiranju i ne bi trebao zahtijevati neostvariv broj ciljeva.

Komunikacija je ključ uspjeha između planera paljbe i zapovjednika manevra. Taj proces mora biti kontinuiran i namjera obje skupine shvaćena. Za pomoć u realizaciji tog procesa omogućene su slijedeće informacije, neka od pitanja zahtijevat će sudjelovanje zapovjednika, ostala će zahtijevati sudjelovanje

specijalnog stožera, dok će većina zahtijevati koordinirano stožerno rješenje.

Što časnik paljbene potpore mora znati od zapovjednika bojne:

- Zadaću.
- Zapovjednikov koncept operacija.
- Zapovjednikovu namjeru.
- Neprijateljsku situaciju.
- Situaciju naših snaga.
- Namjenu paljbe.
- Visoko isplative ciljeve.
- Prioritete paljbe.
- Najkritičnije ciljeve neizravne paljbe prema prioritetima.
- Što zapovjednik želi da minobacači učine za postrojbu.
- Bilo koje vrste specijalne paljbe (pripremna, krajnja zaštitna paljba (FPF), osvjetljavajuća).
- Koordinacijske signale paljbe.
- Vrste specijalnog streljiva (FASCAM, dim).
- Zapovjednikove manevarske nadzorne mjere.
- Dostupno vrijeme.
- Plan prepreka.
- Lanac zapovjedanja.
- Gdje će se zapovjednik nalaziti?
- Vrijeme proba i lokacije.
- Smjerovi napredovanja.
- Neprijateljske inačice djelovanja.
- Postupci opskrbe streljivom.

Što zapovjednik bojne mora znati od časnika paljbene potpore:

- Njegove sposobnosti odabira ciljeva.
- Sva dostupna sredstva paljbene potpore.
- Kriterije uspjeha/poraza za TACFIRE sustav.
- Sposobnosti sredstava paljbene potpore da postigne kriterij poraza prema napadnim smjernicama zapovjednika.
- Njegovu prosudbu visoko isplativih ciljeva.
- Jesu li mjere nadzora paljbe sinkronizirane s mjerama nadzora manevra?
- Jesu li dostupni dodatni kompleti streljiva?
- Je li paljbena potpora koordinirana s planom prepreka?

- Tko će rasporediti i nadzirati sredstva paljbene potpore?
- Koje je vrijeme potrebno do ispaljenja prvog projektila/promjene ciljeva/mijenjanja položaja?
- Je li paljbena potpora vezana s izravnom paljbom, bliskom zračnom potporom, elektronskim ratovanjem i ZO?
- Postoji li koordinacija sa S2/S3 i časnikom veze da se smanji utjecaj elektronskog otkrivanja elementa paljbene potpore?
- Plan uključivanja minobacača u plan paljbene potpore.

ČASNIK INŽENJERIJE (ENGINEER)

UVOD

Primarna zadaća postrojbe borbene inženjerije je povećanje borbene učinkovitosti manevarske bojne. To se ostvaruje povećanjem mobilnosti naših snaga, spriječavanjem mobilnosti neprijateljskih snaga, te osiguravanjem povećanja preživljavanja naših snaga. Sekundarna zadaća inženjerije je da se bori kao pješačka postrojba, kad to od nje zatraži viša razina.

SREDSTVA

Lakoj bojni može biti pridodat vod inženjerije ili satnija na razini brigade. Ostala inženjerijska sredstva, kao FASCAM streljivo, mogu biti osigurani prema potrebi. Inženjerijski vod/satnija se najčešće koristi za postavljanje i prolazak kroz prepreke, te pri pomaganju izvidničkih napora bojne.

Inženjerijski vodovi u lakoj diviziji unutar svoje organizacije imaju detektore mina, alat za razminiravanja, motorne pile te građevinske komplete alata. Ostala inženjerijska oprema (npr. oklopni borbeni buldožeri, mali bageri, katerpileri i sl.) mogu biti zahtijevani od potporne inženjerijske bojne.

Teškoj bojni može biti dodijeljena inženjerijska satnija u kojoj će inženjerijska brigada biti dio teške divizije i inženjerijska bojna u izravnoj potpori svake manevarske brigade. Svaka inženjerijska satnija ima 2 minerska voda (sappers), svaki vod se sastoji od 3 desetine, koje na raspolaganju imaju svaka po lako oklopno vozilo M113 te 1 borbeni oklopni buldožer (ACE) po vodu. Navalni vodovi i vodovi zaprečavanja inženjerijske satnije imaju po 5 borbenih oklopnih buldožera, 2 borbena inženjerijska vozila, 4 TLM (AVLBs), 4 linijska eksplozivna minočistača (MICLICs), i 2 terenska polagača mina (GEMSS) ili Volcano. Inženjerijske satnije koje su opremljene buldožerima imaju po 4 buldožera u zamjenu za 7 oklopnih buldožera.

MOGUĆNOSTI INŽENJERIJE

Karakteristike teške inženjerije

- Satnije teške inženjerije su opremljene teškom opremom, dok ljudstvo čine samo vozači i operateri opremom, oni su vrlo mobilni i zaštićeni pri ukrcaju. Najoperativnije su kad djeluju kao vodovi te imaju mogućnosti samostalnog taktičkog održavanja, samo s minimalnom potporom matične postrojbe ili potporne postrojbe. One unutar formacije imaju pontonska sredstva (AVLBs), te mogu pružati mogućnosti terenskog polaganja mina (GEMSS, Volcano/Flipper te ADAM/RAAMS vrsta mina iz haubica 155 mm.)
Napomena: Učinkovito postavljanje sredstava FASCAM streljiva zahtijeva brižnu koordinaciju između inženjerije, časnika paljbene potpore, S3 i S2.

Usredotočenje teške inženjerije je u dubinskoj taktičkoj potpori teških snaga preprekama ili kombiniranim zonama sukoba, na otvorenom ili kombiniranom terenu. Teška inženjerija posjeduje mogućnosti mobilne izvidnice te može izvidjeti veliki broj imenovanih područja interesa (NAIs). Ona ima brzu i otpornu mogućnost probijanja svih oblika prepreka, tj. posjeduje sredstva mehaničkog i eksplozivnog oblika probijanja prepreka. Volumen opreme teške inženjerije zahtijevan je za mogućnosti preživljavanja teških snaga.

- Satnije teške inženjerije omogućuju brzo linearno postavljanje taktičkih prepreka (linije strojno postavljene mina, žičanih prepreka), neke nosače materijala za prepreke, potporu mobilnosti i potporu preživljavanja. One osiguravaju široku lepezu fleksibilnosti da bi poduprijele potporu brzim promjenama u inženjerijskim zadaćama te opremama neophodnim za održavanje mobilnosti teških snaga.
- Kontinuirane mogućnosti teške inženjerije su ograničene linijskim eksplozivnim minočistačima (MICLIC) koji su jedino učinkoviti naspram pojedinačnih nagazno/poteznih mina ili ručnih probijanja prepreka.

Karakteristike lake inženjerije

- Satnije lake inženjerije su podjednako opremljene ljudstvom i opremom (laka divizija: 2 voda/64 čovjeka, padobranske/zračno desantne divizije: 3 voda/96 čovjeka). Međutim, nedostaju im sredstva nosača tereta, nemaju formacijski pontonska sredstva, posjeduju ograničene komunikacijske sposobnosti, mobilnost im je pješačka ili gusjeničarima. Lake inženjerijske satnije organizacijski imaju mogućnosti terenskih postavljača mina (Volcano, ADAMS, RAAMS). Sposobne su decentralizirati napadne operacije u trajanju od 48 sati na manje.

Izvidničke zadaće su bez uporabe vozila, rezultirajući detaljnim imenovanim područjima interesa. Laka inženjerija sposobna je za navalna djelovanja probijanja prepreka ili ograničenih faznih koraka probijanja prepreka, međutim ne obje, istovremeno. Zahtjevi preživljavanja lakih snaga osigurani su dijelovima lake opremljenosti ili dijelovima teške inženjerijske opreme za lake bojne.

- Satnije lake inženjerije osiguravaju protumobilnost/preživljavanje kroz točke postavljanja prepreka, pripremajući prepreke ometanja daleko naprijed, te pripreme uporišnih baza.

Bojna inženjerije može osigurati satniju u izravnoj potpore svake manevarske brigade, međutim nema dovoljan broj vodova unutar svake satnije da osigura izravnu potporu svakoj manevarskoj bojni. **Uobičajen način potpore je u područnim bazama potpore (BSA).** Učinkovitost inženjerijske potpore je uvelike smanjena, ukoliko su ta sredstva potrošena bez razloga.

PRIMARNE DUŽNOSTI INŽENJERIJSKE POTPORE

Stožerni časnik inženjerije osigurava stručne savjete/djelovanja u slijedećim područjima:

Mobilnost

Ofanzivna djelovanja

- Čišćenje i održavanje glavnih smjerova opskrbe (MSR)/ostalnih ruta.
- Djelovanje združenih snaga.
- Praćenje i održavanje linija napredovanja.
- Asistencija pri prijelazu prednjih točaka prolaza postrojbi koje prolaze kroz njihove redove.
- Čišćenje i prelaženje "džepova".

Defanzivna djelovanja

- Značajke terena.
- Raščlambe glavnih smjerova opskrbe/linija napredovanja.
- Razmještanje snaga/protunapadi.
- Borbeni putevi/smjerovi.

Protumobilnost

Ofanzivna djelovanja

- Razmještanje situacijskih/taktičkih prepreka.
- Zatvaranje neprijateljskih inačica djelovanja prema bokovima i pozadini bojne.
- Razvijanje planova za brzo prebacivanje s ofanzivnih operacija na obranu, na brzu ruku.

Defanzivna djelovanja

- Pojas prepreka(bojna)/skupne lokacije(brigada) te njihove funkcionalnosti.
- Timovi za popravke/održavanja situacijskih prepreka.
- Integracija izravne/neizravne paljbe na prepreke, prioriteta te količina prepreka.
- Prioriteti i uporaba inženjerijske opreme.

Preživljavanje

Ofanzivna djelovanja

- Kontinuirana potpora zaštitnih pozicija.
- Izgradnja borbenih/zaštitnih pozicija kao potpore prelasku u obranu, na brzu ruku.

Defanzivna djelovanja

- Utvrđene pozicije (količina i vrsta).
- Zaštitne prepreke, protutenkovski rovovi, žičane prepreke, protupješačke mine, maskiranje, uporišta i mjere obmana.
- Prioriteti uporabe inženjerijske opreme.
- Položaji za preživljavanje/skloništa/zakloni.

Dodatne borbene potporne dužnosti inženjerije

Iako nije izravno uključena u borbena djelovanja, inženjerija utječe na uspjeh borbenih djelovanja bojne, provodeći nekoliko različitih inženjerijskih zadataka održavanja snaga u boju. Ti inženjerijski zadaci uključuju postupke koji povećavaju mobilnost, preživljavanje i održavanje taktičkih i logističkih postrojbi, od PCD (prednja crta dodira) do pozadine, npr. izrada ili popravak linija komunikacija, potpora logističkim objektima, nadzor nanesenih šteta/oštećenja te proizvodnja konstrukcijskih materijala. Doktrinarno, te postupke provode postrojbe korpusa dodijeljene kao potpora diviziji.

Dužnosti i odgovornosti inženjerijske potpore za vrijeme ofanzivnih operacija mogu biti podijeljene u tri faze. Za vrijeme **faze planiranja**, inženjerija provodi inženjerijsku prosudbu koju prati inženjerijski plan. Inženjerijsko planiranje uključuje raščlambu terena, karakteristike neprijatelja i naših snaga, i njihove mogućnosti.

Za vrijeme operacijske **faze izviđanja**, inženjerija povećava broj izvidnika ili ophodnji sa zadaćom prikupljanja kritičnih informacija o preprekama, mogućim mjestima prolaza specifičnih prepreka ili o neprijateljskoj inženjeriji. Za vrijeme **faze ofanzivnih operacija** inženjerija će biti uključena zajedno s NOS-ima u jednu ili više dalje navedenih operacija: neplanirane operacije prolaska prepreka,

planirane operacije prolaska prepreka, izolacija bojišta, te zaštita bokova.

Dužnosti i odgovornosti inženjerijske potpore za vrijeme defanzivnih operacija također mogu biti podijeljene u tri faze: planiranje, priprema bojnog polja (npr. pozicioniranje taktičkih prepreka te pripreme položaja preživljavanja) i nužne operacije bojnog polja kao što su pripreme prepreka, postavljanje pričuvnih prepreka, pružanje potpore snagama protunapada, pripreme pričuvnih položaja, popravci ili poboljšanja postojećih modela prepreka.

STOŽERNA KOORDINACIJA

Časnik inženjerije NOS-a usko surađuje sa S2 za vrijeme procesa OPB i izrade situacijskog modela. Pridonosi planu izviđanja i motrenja da bi pripomogao pri potvrdi ili negiranju na neprijateljsku situaciju, osiguravajući teren i mogućnosti naših/neprijateljskih snaga, opcija neprijateljske inženjerije i određivanju prioriteta smjerova. Također surađuje i sa S3,S4 i časnikom za paljbenu potporu pri razvoju inženjerijskog plana, da bi osigurao sredstva za potporu plana te koordinirao paljbu s preprekama. Inženjerija blisko surađuje i sa zapovjednikom bojne gdje određuje slijedeće: namjenu prepreka, prioritete mobilnosti, protumobilnosti i preživljavanja za vrijeme ofanzivnih, defanzivnih i ostalih taktičkih operacija, prioritete rada, smjernice postavljanja mina te restrikcije uporabe prepreka.

PLANIRANJE

Zajednički SOP ili potpuno razumijevanje svakog postrojbenog SOP-a (uključujući sve postrojbe združenih snaga) kritičan je za sinkronizaciju. Izmjena timova za koordinaciju/vezu također je kritična u postupku sinkronizacije. Zapovjednik mora biti upoznat s karakteristikama potpunog elementa inženjerije.

Inženjerija mora razmotriti **manevarsku namjeru zapovjednika** te **vrstu ofanzivnih operacija** koja se provodi u razvijanju ovog plana. **Visoko mobilna inženjerijska snaga** mora biti daleko naprijed i integrirana u manevarsku formaciju zbog kritičnosti zadržavanja momenta napada. Specifične prilagodbe

potrebne su kod predavanja odgovornosti nad preprekama, od strane postrojbi koje su uspostavile prolaz kroz prepreke prema inženjeriji glede **poboljšavanja "traka"** (lane) i **uklanjanja prepreka**. Zahtjevi **održavanja inženjerije** pojačavat će se za vrijeme ofanzivnih operacija, budući će linija komunikacije bivati sve duža. Glede toga su kritične i neophodne **brze minerske /protuminerske te brze ekipe postavljanja/odstranjanja prepreka** zbog osiguranja bokova. Količina i vrsta inženjerijske opreme potrebne u ofanzivnim operacijama moraju biti razmotrene. Na razinama brigada i NOS-a, **inženjerija mora biti predodređena za mogućnost brzog postavljanja prepreka**, zbog zaštite od protunapadnih snaga napadača u situacijama nakon što su ciljevi zauzeti. Dugoročno planiranje (razina divizije i više) zbog prebacivanja u defanzivne operacije omogućuju vrijeme da klase opskrbe IV i V budu poslone naprijed.

Kao član stožera kombiniranih snaga, inženjerijski časnik sudjeluje u slijedećim aktivnostima za vrijeme procesa planiranja:

Priprema OPB

- Modificirana kombinirana folija prepreka (MCOO).
- Situacijski model.
- Događajni model.
- Model potpore odluke.
- Plan motrenja i izviđanja (R&S).
- Prioritetni obavještajni zahtjevi (PIR).
- Prikupljanje obavještajnih podataka i raščlamba.
- Nastavak procesa ZNTS-V (METT-T).

Shema manevra

- Planiranje izravne paljbe.
- Planiranje sektora ili borbenih pozicija.
- Planiranje prepreka.
- Planiranje prolaska kroz prepreke.
- Preporuke ciljeva visoke vrijednosti.
- Koordiniranje klase opskrba IV.
- Održavanje zabilješki postavljanja/uklanjanja prepreka.

Napomena: Časnik inženjerije ili izvršni časnik bojne trebali bi prepoznati časnika za vezu (LNO) koji će iskoordinirati/nadzirati uporabu sredstava da bi se osigurali utvrđeni vremenski rokovi te da se odobrena sredstva i upotrijebe.

Paljbena potpora

- Podaci o sustavima ADAMS/RAAMS.
- Slanje radnih skica/matrica ADAMS/RAAMS putem inženjerijskih kanala do divizije.
- Preporuke ciljeva paljbene potpore.
- Dimne prikrivke.

Planiranje za operacije lakih/teških postrojbi. Teške postrojbe brane se s pripremljenih borbenih položaja. Ukoliko su inženjerijska sredstva nedostupna, koncept i određivanje terena trebali bi uvjetovati zaštitu kroz manevar ili uporabom zaklonjenih položaja (npr. zgrade, brda, usjeci).

Zajednički plan prepreka mora u potpunosti objedinjavati zahtjeve obiju snaga. Raščlamba terena od S2 mora određivati zahtjeve obiju vrsti postrojbi kako bi S3/inženjerijskom predstavniku omogućile razvoj učinkovitog plana. Na kraju, razlike u dometima oružja trebale bi biti uzete u obzir prilikom izrade plana prepreka.

Prosudba inženjerije. Ona je produžetak zapovjedne prosudbe. Izvodi se istovremeno kad i ostala stožerna prosudba i poboljšana je u skladu s razvojem situacije. **Inženjerijska prosudba ima tri izravne namjere:**

- Osiguranje prijevremene integracije operacija mobilnosti/protumobilnosti/preživljavanja.
- Usredotočavanje inženjerijske koordinacije sa zapovjednikom i stožerom.
- Vremensko osiguranje razvijanja planova, zapovijedi i dodataka.

Uspješan razvoj inženjerijskog plana ovisi o:

- Potpunom razumijevanju zapovjednikove namjere.
- Prijevremenom prepoznavanju ključnih zadaća inženjerije.
- Potpunom razumijevanju uporabe dodijeljenih inženjerijskih sredstava.
- Potpunom razumijevanju terena kroz kopno ili zračno izviđanje.
- Vrlo dobroj organizacijskoj strategiji koja će omogućiti brzo prebacivanje u ofanzivne zadaće.

PRIPREMA

Djelovanja inženjerije za vrijeme faze priprema operacija kritične su i o njima će ovisiti uspjeh zadaće bojne. Za vrijeme tih priprema, stavljeno je usredotočenje na poboljšavanje mobilnosti bojne, razvoju mjera protumobilnosti te poboljšavanje postrojbenih mogućnosti preživljavanja. Element inženjerije također podupire operacije, osiguravajući obavještajne podatke zapovjedniku, kroz odjel S2, nadopunama čimbenika ZNTS-V (METT-T).

PROVEDBA

Za vrijeme provedbe inženjerija podupire operacije praćenjem stanja svih defanzivnih prepreka, te uništavanjem/probojem neprijateljskih prepreka. Inženjerijski timovi nastaviti će s nadopunama čimbenika ZNTS-V i osiguravanjem obavještajnih podataka, i biti spremni da se bore kao pješništvo, ukoliko zatreba.

ZAKLJUČAK

Inženjerija osigurava zapovjednika s dodatnim tehničkim vještinama i opremom, potrebnom za provođenje zahtjeva bojne za mobilnošću, protumobilnošću i preživljavanjem. Za osiguranje dijela inženjerije obavljene u skladu s njihovim obvezama, osigurane su slijedeće informacije.

Što časnik inženjerije mora znati od zapovjednika bojne:

- Zadaću.
- Koncept operacija.
- Zapovjednikovu namjeru.
- Neprijateljsku situaciju.
- Situaciju naših snaga.
- Zahtjeve posebne vrste paljbe (pripremna, krajnja zaštitna paljba, osvjetljavajuća).
- Specijalne vrste streljiva (FASCAM, dim).
- Mjere nadzora manevra.
- Dostupno vrijeme.
- Lanac zapovijedanja.
- Gdje će se nalaziti zapovjednik?
- Vrijeme proba i lokacije.
- Inačice djelovanja.
- Neprijateljski smjerovi prilaza.
- Postupci nadopune/opskrbe streljivom.
- Lokacije na kojima zapovjednik želi uništiti neprijatelja (ciljna područja interesa, područja sukoba).
- Elemente paljbene potpore (namjeru i situacijski model).
- Prioritete raspoređivanja prema mjerama mobilnosti, protumobilnosti i preživljavanja.
- Namjere prepreka npr. obilazak, zaustavljanje, ometanje, razdvajanje i dr.
- Zapovjednikov plan za nadzor timova.

Što zapovjednik bojne mora znati od časnika inženjerije:

- Razumije li sve gore navedene elemente?

Specifična područja inženjerije:

- Prosudbu inženjerije.
- Zahtjeve za materijalom zaprečavanja.
- Mogućnosti minopolagača.
- Dostupno vrijeme rada buldožera.
- Kriterije prebacivanja ciljeva.
- Koje probleme on može riješiti sudjelujući u planu zapovjednika bojne.
- Je li koordinirao s časnikom paljbene potpore i sa S3, kako bi osigurao da su prepreke pokrivene paljbom?
- Je li koordinirao svoju raščlambu terena sa S2 i S3?
- Nad kojom opremom ima izravan nadzor?
- Plan uporabe sredstava (opreme, klase IV, vodova).
- Plan za praćenje rada inženjerije (uklanjanje /postavljanje prepreka, položaji preživljavanja).
- Specifične i podrazumijevajuće zadaće.
- Sudjelovanje i prosudbe inačica djelovanja.
- Neprijateljski raspored sredstava inženjerije.
- Inženjerijsko sudjelovanje u probama (poglavito proboja).

Napomena: U TOS-u, bi inženjerija trebala pokriti slijedeće informacije postavljene na modelima:

- Mogućnosti buldožera.
- Mine – Klasa V.
- Materijali zapreka – Klasa IV.
- Informacije situacijskih prepreka.
- Ekipe razminiravanja/miniranja (MES).
- Detektori mina i sl.
- Točke opskrbe i sl.
- Operacije-obavještajna priprema bojišta/imenovana područja interesa/glavni opskrbni smjerovi.
- Planirane, očekivane, u % završene prepreke.
- Područja odgovornosti/organizacija NOS-a.

ČASNIK TOPNIŠTVA ZRAČNE OBRANE (ADO)

UVOD

Cilj zračne obrane je ograničavanje učinkovitosti napora neprijateljskog ofanzivnog zrakoplovstva na razinu koja dopušta slobodu djelovanja svim našim snagama. Pješачka bojna unutar svoje organizacije/ustroja nema dodijeljenu zračnu obranu. Može međutim, dobiti potporu sekcije zračne obrane "Stinger", voda topova zračne obrane "Vulcan", ili objema, iz bojne divizije zračne obrane.

Divizijski sustav ZO je sposoban za ograničenu zaštitu manevra i kritičnih snaga borbene potpore (CS), i borbenog djelovanja potpore (CSS). Omogućuje zapovjedniku divizije fleksibilnost čije manevriranje zahtijeva na bojnom polju. Sustav ZO prepoznaje i djeluje na neprijateljsko zrakoplovstvo prije nego naše snage budu u mogućnosti napada od neprijateljskog zrakoplovstva. Sustav ima istovremene mogućnosti, djelovanja na ciljeve i podupiranja divizije u bliskim, dubinskim (samo PZ sustavima Patriot i Hawk) i pozadinskim operacijama. Isprepliće se s neformalnim elementom zapovijedanja i nadzora u glavnom ZM radi osiguranja bržeg prijenosa podataka, da bi iskoordinirao paljbu s ciljem zaštite zračnog prostora naših snaga.

SREDSTVA

Potpورا protuzrakoplovnog topništva osigurana bojnama varirat će na temelju smjernica dobivenih od zapovjednika divizijuna (brigadni časnik ZO) prema zapovjedniku brigade. Bojnama najčešće ZO pružaju sustavi PZ naoružanja kao što su: **Stinger, Vulcan** i **Avenger**. Sekcija "Stingera" uključuje element zapovjedništva koji je sastavljen od zapovjednika sekcije i tri do pet posada "Stingera" (dva čovjeka u posadi). Svaki samovozni "Vulcan" ima tročlanu posadu i dva "Stingera". Vučeni "Vulcani", koji obično podupiru lake bojne, također imaju tročlanu posadu. Napomena: Teške divizije imat će borbena vozila Stinger Bradley (BSFV), a vozila Avenger bit će zamijenjena vučenim "Vulcanima" u lakoj diviziji.

Dočasnik sekcije Stinger se nalazi u TOS-u radi planiranja i nadziranja integracije ZO i ranog upozoravanja (ukoliko bojna ima dodijeljene "Stingere". Raščlanjuje pozicije promjena položaja ZO i preporuča na koji se način sukobiti s prijetnjom. Ukoliko su Vulcani u potpori bojne, zapovjednik voda ZO koordinira uporabom i smještajem svih potpornih sredstava ZO. Zapovjednik voda najčešće ostaje sa svojim vodom.

PRIMARNE DUŽNOSTI ČASNIKA ZO

- Savjetuje zapovjednika i stožer o svim pitanjima vezanim za uporabu postrojbi ZO.
- Određuje zahtjeve za postrojbe ZO i preporuča njihov raspored podređenim postrojbama i zapovjedne odnose između podređenih postrojbi i potpornih postrojbi ZO.
- Savjetuje zapovjednika i stožer o aktivnim i pasivnim mjerama ZO.
- Prenosi rano uzbunjivanje o zračnom napadu prema podređenim postrojbama.
- Priprema dio planova i zapovijedi koji se odnose na ZO, radi osiguranja kontinuiranosti procesa.
- Ispisuje dodatak G borbene zapovijedi.
- Priprema dio taktičkog SOP ZO.
- Priprema zračnu OPB sa S2 NOS-a.
- Sa S2 koordinira integraciju operacija ZO u cjelokupan obavještajni sustav.
- S višim zapovjedništvima osigurava koordinaciju operacija ZO kopnenih snaga unutar bojne.
- Koordinira radi osiguranja i logističke potpore svojih vlastitih elemenata.

Napomena: Obično je element ZO integriran u bojni/brigadi. U izravnoj potpori, logistička potpora dolazi od potpornih postrojbi (osim za specifične postrojbe ZO).

- Planira i koordinira uporabu zračnog prostora u dogovoru s časnikom zrakoplovstva S3.
- Prati stanje spremnosti postrojbi ZO te savjetuje zapovjednika i određene stožerne elemente.
- U operacijama ZO savjetuje glede postupaka ranog uzbunjivanja (EW) u koordinaciji s ostalim stožernim elementima i pripomaže u pripremi dodatka koji se odnosi na rano uzbunjivanje u operativnim planovima i zapovijedima.

- Sudjeluje u razvijanju ili pregledu zajedničkih pravila ZO i prosljeđuje informacije koje se odnose na bojnu.
- **Sva oružja za ZO.** Savjetuje zapovjednika NOS-a o metodama samoobrane naspram zračne obrane.
- **Pravila sukoba.** Savjetuje NOS-e o pravilima sukoba s neprijateljskim zrakoplovstvom.
- **Kriterij neprijateljstva.** Savjetuje NOS-e o mogućim vrstama pretnji prema vrstama neprijateljskih zrakoplova.
- Prati mjere osiguranja operacija ZO i osigurava da se odvijaju prema izdanim smjernicama.
- Koordinira paljbenom potporom zaštite timova ZO.
- S elementima zrakoplovstva provjerava i osigurava koordinaciju sredstava identifikacije naših zrakoplovnih sredstava (IFF).

STOŽERNA KOORDINACIJA

Zapovjednik sekcije/voda ZO mora usko surađivati s odjelom S3 da bi osigurao i provjerio jesu li sredstva ZO dodijeljena, je li zadaća postavljena u skladu s prioritetima određenim od zapovjednika. Zračna obrana mora biti kontinuirano sinkronizirana sa zrakoplovnim operacijama kako bi se spriječilo otvaranje paljbe na zrakoplovna sredstva naših snaga. Krična je potpuna integracija svih postrojbi ZO u plan združenih snaga.

PLANIRANJE

Značajke planiranja ZO u ofanzivnim operacijama

- Veličina elementa ZO.
- Sastav topova i raketnih sustava ZO.
- Ograničenja i prednosti borbe u noćnim uvjetima.
- Lokacija glavne bitke.
- Priroda brzih izmjena situacije na b/p.
- Kontinuirana pokrivenost područja.
- Paljbena potpora.
- Prioriteti zapovjednika potpore.

Značajke planiranja ZO u defanzivnim operacijama

- Neprijateljski glavni smjerovi prilaza (kopneni i zračni).
- Statična obrana (veličina terena koja treba biti zadržana, broj postavljenih položaja koji zahtijevaju zaštitu).
- Mobilna obrana (veličina neprijatelja, manevar, dostupna sredstva paljbe).
- Paljbena potpora.
- Prioriteti zapovjednika potpore.

Značajke planiranja ZO za operacije uzmicanja

- Lokacije pričuvnih elemenata, zapovjednih mjesta, točke sužavanja manevarskog prostora (choke points), prednje točke za naoružavanje i popunu gorivom (FARP).
- Mjere zavaravanja i osiguranja.
- Uvjeti vidljivosti.
- Oblik taktičke situacije.
- Dostupnost sredstava ZO.
- Paljbena potpora.
- Prioriteti zapovjednika potpore.

Uspostavljanje prioriteta zračne obrane

S ciljem optimiziranja ograničenog broja dostupnih sredstava ZO, zapovjednik mora koordinirati s časnikom ZO, u uspostavljanju jasnih prioriteta, za svako sredstvo bojne. To se ostvaruje sistematskim prosuđivanjem kritičnosti, ranjivosti, sposobnosti oporavka i prijetnje za svako sredstvo.

Kritičnost. Kritičnost je stupanj do kojeg se ocrta važnost sredstva za ostvarenje zadaće.

Ranjivost. Ranjivost je stupanj do kojeg se pretpostavlja otpornost sredstva na napad ili oštećenje, ukoliko je sredstvo napadnuto. Značajke bi trebale obuhvatiti otpornosti sredstava, njihovu specifičnu zadaću u operacijama, stupanj do kojeg se sredstva mogu raspršiti ili izmjestiti na druge položaje, stupanj do kojeg mogu osigurati svoju osobnu ZO, te količine zaštite omogućene pasivnim mjerama ZO.

Sposobnost oporavka. Sposobnost oporavka je stupanj do kojeg sredstvo može biti oporavljeno od nanesenih oštećenja, a izražava se u obliku vremena, opreme te dostupnosti ljudstva za ponovno izvođenje svoje zadaće.

Prijetnja. Ukoliko se traži ekonomično raspoređivanje sredstava ZO, mora se procijeniti vjerojatnost da će sredstvo postati ciljem od strane neprijateljskog zrakoplovstva.

Informacije o mogućnosti postanka ciljem dobivene obavještajnom prosudbom, prošle metode neprijateljskih napada i neprijateljska doktrina predstavljaju učinkovita pomagala u određivanju koja će sredstva trebati posebnu zaštitu zračne obrane.

Dodatne značajke za uspostavljanje prioriteta ZO

Kritičnost, ranjivost, sposobnost oporavka te prijetnja svakog sredstva mora biti procijenjena naspram njenog potpunog doprinosa u razvoju bitke. Zapovjednik mora s pažnjom uzeti u obzir i izmjene za zaštite različitih sredstava, uzduž cjelokupnog područja operacija bojnog polja, uključujući bliske i pozadinske operacije.

Principi raspoređivanja ZO

Izbalansirane primjene slijedećih principa (grupiranje snaga, kombiniranje snaga, mobilnost i integracija) s ciljem zadovoljenja potreba taktičke situacije mogu izmijeniti učinkovitost sredstava ZO bojne i povećati joj mogućnost za preživljavanjem.

- Borbena moć ZO mora biti **grupirana** radi uspješne obrane sredstva od napada. Sustavi ZO (topništvo i rakete) moraju biti pravilno **kombinirane**, tako da su ograničenja jednog sustava prebačena na mogućnosti drugog sustava.
- Postrojbe ZO koje imaju zadaće pružanja ZO manevarskim postrojbama morale bi posjedovati **mobilitet**, jednaku onoj, postrojbe, kojima je daju.
- Sustavi naoružanja ZO moraju u potpunosti biti **integrirani** u zapovjednikovu shemu manevra.

Smjernice raspoređivanja ZO

U kombinaciji sa spomenutim principima, zapovjednik bi trebao pokušati uključiti što je više moguće slijedećih smjernica (izbalansirane paljbe, ocjenjivanje statusa pokrivenosti paljbom, međusobnu potporu, rano djelovanje, preklapanja paljbi te obrana u dubini) u svoj plan zračne obrane, kako će to dopuštati taktička situacija.

- Oružja ZO bi morala biti postavljena tako da prenose **izbalansiranu** paljbu u svim smjerovima.
- Oružja ZO bi se trebala **prenijeti naprijed** prema poznatim neprijateljskim lokacijama, nezaštićenim postrojbеним granicama ili neprijateljskim napadnim koridorima ili pravcima.
- Pojedinačne postrojbene paljbe bi se trebale **međusobno potpomagati**.
- Oružja ZO bi trebala biti tako postavljena da pružaju međusobno **preklapanje paljbi**.
- Oružja ZO moraju biti postavljena na način da na neprijateljske zrakoplove **djeluju rano**, prije očekivanog oslobađanja projektila (bombi/raketa).
- Oružja ZO bi trebala biti postavljena s ciljem osiguranja **obrane u dubini**, tako da neprijateljski zrakoplovi nalijeću na sve intenzivniji volumen paljbe kako se približavaju određenom sredstvu obrane paljbe.

PRIPREMA

Zapovjednik voda/sekcije ZO prati stanje spremnosti postrojbi ZO i potvrđuje da su mjere operativne sigurnosti (OPSEC) ZO provedene u suglasju sa zadatim postupcima. Osigurava koordiniranje operacije ZO unutar bojne s višim zapovjedništvima.

PROVEDBA

Zapovjednik voda/sekcije ZO pažljivo prati status operacija zrakoplovstva. Na temelju obavještajnih podataka osiguranih od S2 i zahtjevima od S3, radi na poboljšanju u pridodavanju i pozicioniranju sredstava ZO.

ZAPOVJEDNO/POTPORNI ODNOS

Doktrinarno, odnos veze između postrojbi ZO i ostalih postrojbi može biti podjednako zapovjedni ili potporni, usmjeravan je pomoću G3, u koordinaciji s divizijskim zapovjednikom bojne topništva ZO. Elementi ZO koji podupiru bojnu mogu biti zadržani unutar postrojbe ili pridodani satnijama. Centralizirani nadzor je pogodniji, budući da omogućuje bolju koordinaciju potpore ZO. Iako je vod "Vulcana" postavljen pod nadzor voda, "Stingeri" mogu biti korišteni kao timovi. Zapovjednik će odrediti odgovarajuće nadzorne mjere za taktičko okruženje.

U ofanzivnim operacijama, prioriteti ZO bojne prelaze na satnije. Za defanzivne operacije prioriteti ZO se prebacuju na logistička sredstva bojne, sredstva paljbene potpore, te zapovijedanja i nadzora.

MOGUĆNOSTI TOPNIŠTVA ZO

Sustavi oružja ZO su najčešće u potpori bojne kao što su "Stingeri" i "Vulcani" (borbeno vozilo Stinger, te "Avenger" u bliskoj budućnosti). "Stinger" se suprotstavlja visoko-učinkovitim oružjima, niskoletjećim borbenim jurišnim zrakoplovima, helikopterima, izvidničkim letjelicama te transportnim zrakoplovima. Svaka dvočlana posada "Stingera" ima M998-Hummwee sa šest projektila u borbenom kompletu (ili oružje može biti postavljeno na borbeno vozilo "Stinger"; sa šest projektila u BK). Planirani domet oružja je 5000 metara. Sustav "Vulcan" je postavljen u prednjem području ZO zbog naleta niskoletjećih zrakoplova. Budući da je njegov visinski domet

samo 1200 metara, "Vulcan" se obično postavlja zajedno s timovima "Stingera".

ZAKLJUČAK

Glavna značajka sredstva ZO pješачke bojne je pasivna mjera: **ostati neotkriven!** Ukoliko je potpora osigurana divizijskom bojnom ZO slijedeće informacije će osigurati da su sva ključna sredstva ZO određena prema potrebama.

Što časnik ZO mora znati od zapovjednika bojne:

- Namjeru zapovjednika i shemu manevra.
- Oblik i sadržaj zadanih taktičkih zadaća.
- Prioritete ZO.
- Smjernice za odabrane paljbene pozicije.
- Osiguravaju li elementi ZO sa zadaćom opće potpore (GS) istovremeno pokrivanje područja bojne.
- Pozicije susjednih snaga u susjednim timovima ZO.
- Zrakoplovna sredstva.

Što zapovjednik bojne mora znati od časnika ZO:

- Preporučene prioritete ZO.
- Broj, vrstu, poziciju svakog oružja ZO koje brani svako sredstvo.
- Namjensku organizaciju ZO.
- Terenske i vremenske čimbenike koji utječu na plan ZO.
- Karakteristike prijetnje i taktički utjecaj na plan PZO-e.
- Količinu raznih vrsta topništva ZO na raspolaganju svakoj obrani.
- Zahtjeve sustava naoružanja, ograničenja, karakteristike i njihov utjecaj na plan ZO.
- Specifične i podrazumijevajuće zadaće.
- Ulaz podataka i prosudba inačice djelovanja.
- Učinkoviti plan rane upozorbe.
- Stanje nadzora oružja i stanje uzbunjenosti ZO.
- Plan operativne sigurnosti za sredstva ZO.

ČASNIK VEZE (SIGNAL)

UVOD

Časnik veze bojne (BSO) savjetuje zapovjednika/S3 o svim pitanjima komunikacije i elektronike, uključujući pozicioniranje elemenata zapovijedanja i nadzora. Kontaktna je osoba za pitanja standardnih operativnih instrukcija (SOI) za vrijeme operacija, kao i komunikacijskih problema. Također je odgovoran za osiguravanje mogućnosti retransmisije bojne.

Časnik veze je zapovjednik voda/komunikacijske sekcije odgovoran za dobrobit članova sekcija/vodova, planiranje, pitanja problema, nakon što su operateri riješili problem komuniciranja unutar i izvan bojne. Izvršni časnik uvježbava glavni stožerni nadzor preko časnika veze bojne (ali mora održavati S3 informiranim glede zapovjednikovih zahtjeva) dok zapovjedništvo i zapovjedna satnija (HHC) ostaju zapovjednikova odgovornost.

SREDSTVA

Komunikacijska sekcija/vod predstavlja uvijek spremno ljudstvo za zapovjednika zapovjedne satnije. Međutim, ne bi trebalo uzimati u obzir tu spremnost ljudstva zapovjednika zapovjedne satnije iznad i ispod minimalnih zadaća. Zapovjednik bojne mora uspostaviti jasnu odrednicu da operativni nadzor sekcija/vodova pripada časniku veze. Časnik veze koordinira i uvježbava tehničku provedbu radnog osoblja i komunikacijskih sustava i opreme, obučnih aktivnosti komunikacijskog osoblja bojne, te komunikacijske potvrdnice bojne za sve časnike i dočasnike. On obično radi izvan TOS-a pod nadzorom S3/izvršnog časnika.

PRIMARNE DUŽNOSTI ČASNIKA VEZE

- Zapovjednika i njegov stožer informira o svim pitanjima veze
 - Uporabi sigurnosne opreme.
 - Standardnim operativnim instrukcijama.
 - Popis šifri za nadzor komunikacija.
 - Jednostrani kanal taktičkog satelita (TACSAT) i uporaba AM i FM frekvencija.
 - Transmisijska sredstva.
 - Rasporedi sustava (identifikacija komunikacijskih izvora/oblika te prioriteta uporabe).
 - Uporaba FM radio uređaja.
 - Održavanje opreme.
 - Obuka na svim komunikacijskim i elektronskim sustavima.
 - Automatiziranost integracije.
- Integracija komunikacijskog plana potpore u zapovjedni proces.
- Uvježbavanje tehničkog nadzora nad aktivnostima veze radi osiguranja sigurnosti operacija.
- Osiguravanje da komunikacijski izvori i potpora budu adekvatni i da podupiru zahtjeve zadaće. To može značiti kombinaciju/rekonfiguriranje opreme, predavanje rezervnih dijelova, uporabe terenskih pomagala, i/ili zahtjevanje asistencije od višeg zapovjedništva.

STOŽERNA KOORDINACIJA

S3 ima stožernu odgovornost nadgledanja komunikacijskih aktivnosti postrojbi u borbi. Međutim, časnik veze je izravno odgovoran zapovjedniku za komunikaciju. Odgovornost ne mora obvezno biti pripisana S3 časniku. Zapovjednik može poželjeti raditi isključivo sa S3, ili može željeti izravnu suradnju s časnikom veze. Ako je riječ o posljednjem, časnik veze informira S3 o zapovjednikovim komunikacijskim zahtjevima i njegovim zahtjevanim djelovanjima.

Časnik veze mora blisko surađivati s cjelokupnim stožerom bojne, poglavito sa S3. Taj odnos mora uključivati časnika veze brigade i podređeno osoblje u vezi.

PLANIRANJE

Časnik veze omogućuje stručne savjete u slijedećim područjima, za vrijeme faze planiranja:

- Planira sve aspekte postrojbenog sustava komunikacije.
- Planira integraciju postrojbenih komunikacijskih sustava u sustav viših, nižih i pridodanih zapovjedništava.
- Priprema i piše dodatak H postrojbene borbene zapovijedi i planove.
- Savjetuje zapovjednika o pitanjima elektroničkih protumjera (ECCM) elektronskog ratovanja (EW) te razvija postupke protiv ometanja za izvješća glede blokiranja, upadanja, ometanja i miješanja (MIJI).
- Planira i koordinira za kontinuirane/produžene (retransmirane) komunikacije između i unutar zapovjednih mjesta bojne i brigade.
- Osigurava da selektirana područja u najvećoj većini omogućavaju komunikacijske potencijale, te najmanje mogućnosti neprijateljskog elektronskog ometanja.
- Planira lokacije timova zapovijedanja i nadzora veze u koordinaciji sa zapovjednikom zapovjedne satnije.

PRIPREMA

Za vrijeme ove faze, cjelokupna komunikacijska oprema je provjerena i iskušana u potpunosti i pravilnoj funkcionalnosti. Svaki nedostatak ili pogreška otkrivena za to vrijeme mora biti ispravljena da bi se dalje nastavilo. Sve sigurnosne mjere su iznova pregledane i provjerene, mobilne antene, radio uređaji i repetitori su uspostavljeni.

PROVEDBA

Za vrijeme faze provedbe, časnik veze provodi slijedeće:

- Upravlja i usmjerava sve oblike postrojbenih komunikacijskih sustava.
- Nadgledava komunikacijske aktivnosti podređenih i pridodanih postrojbi.
- Upravlja održavanjem opreme veze za bojnu i podređene postrojbe.
- Upravlja komunikacijom između bojne i viših, nižih i pridodanih zapovjedništava.

Uspostavljanje učinkovitog komunikacijskog sustava: ključni čimbenici:

- Pravilna uporaba autentičnih postupaka u svim operacijama.
- Posjedovanje standardnih operativnih instrukcija (SOI) osiguranih na spuštenim antenama.
- Uporaba radio uređaja na najnižoj mrežnoj energiji.
- Prijenos poruka ne duži od 8 do 12 sekundi.
- Uporaba usmjeravajućih antena.
- Uporaba skraćениh radio postupaka te slanje skraćениh oblika izvješćivanja.
- Uporaba sigurnosnih kodova, kad god je to moguće.
- Slanje vremenskih, točnih izvješća, praćenih u obliku SALUTE izvješća.
- Održavanje radio jačine niskom, te uporabe mikrofona pri slušanju.
- Uporaba šifriranog nazivlja i operativnih šifra i kodova (OPSKEC), kad god je to moguće.
- Provjeravanje postupaka/sustava.
- Razvoj plana "Što ako..." (contingency plan) za komunikacijske uređaje.

ZAKLJUČAK

Važnost komunikacije za učinkovito zapovijedanje i nadzor ne može biti preneglašena. Ukoliko zapovjednik planira za komunikacijske sustave, morao bi biti usmjeren na vrstu i količinu dostupne opreme. Sva dostupna komunikacijska-elektronska (C-E) sredstva unutar zapovjedništva moraju biti razmotrena. Ovo uključuje opremu u postrojbama veze kao i komunikacijsko-elektronsku opremu te osoblje dodijeljeno bojni.

Za uspješno obavljanje dužnosti časnika veze, omogućen je slijedeći popis instrukcija:

Što časnik veze mora znati od zapovjednika bojne:

- Zadaću.
- Koncept operacija.
- Zapovjednikovu namjeru.
- Situaciju o neprijatelju.
- Sve oblike posebne paljbe (pripremna, osvjetljavajuća, krajnja zaštitna paljba).
- Mjere nadzora manevra.
- Dostupno vrijeme.
- Lanac zapovijedanja.
- Gdje će se zapovjednik nalaziti.
- Vrijeme proba i lokacije.
- Zahtjevi glede komunikacije/proba.

Što zapovjednik bojne mora znati od časnika veze:

- Stanje komunikacijske opreme.
- Dostupnost komunikacijskih sredstava.
- Dostupnost komunikacijske potpore (mobilni prijenosnik).
- Posebne/dodatne zahtjeve obučavanja.
- Preinake u standardnim operativnim instrukcijama (SOI).
- Promjene frekvencija/alternativni oblici komunikacije.
- Plan protumjera ometanja.

**ČASNIK ZA NUKLEARNO,
KEMIJSKO, BIOLOŠKO ORUŽJE
(CHEMICAL)**

UVOD

Stožer NKBO-a namjenski organiziranih snaga čini kemijski časnik i dočasnik, koji su primarno odgovorni za integraciju NKB-e zaštite, izbjegavanja kontaminiranih područja, te provedbu dimnih operacija kao potpore operacija NOS-a. U okružju NKB-g djelovanja, bojna mora biti spremna primijeniti mjere izbjegavanja kontaminiranih područja te sprovesti zaštitne mjere s ciljem povećanja preživljavanja i osiguravanja vremenski točnih informacija višim zapovjedništvima o mogućim kontaminacijskim prijetnjama po ostale postrojbe. Kemijski časnik, pripomognut od strane kemijskog dočasnika, ima vrlo važnu ulogu u omogućavanju postotka preživljavanja bojne, provedbom obučavanja i nadzorom dekontaminacijskih timova bojne. Ovo obučavanje je kritično, budući da vrijeme i sredstva ograničavaju potrebu bojne da samostalno provodi svoje vlastite dekontaminacijske operacije. Postrojba će možda biti prisiljena boriti se s povremenim promjenama zaštitnih postupaka (MOPP). Planirane operacije dekontaminacije najčešće će se pojavljivati nakon konsolidacije/reorganizacije postrojbe.

Zapovjednik mora osigurati da dekontaminacijske operacije budu planirane kao potpora kontaminiranim manevarskim snagama. U obrani se takav oblik potpore planira od PCB do granica bojni, u pozadini. U napadu, dekontaminacijska potpora je planirana od pozadinskih granica bojne, sve do cilja.

Praćenje NKB-ih opasnosti je u zoni odgovornosti cijele postrojbe. Zapovjednik također mora osigurati da je NKB osoblje uvježbano za detekcije NKB djelovanja, dekontaminaciju, identifikaciju te kompletnom vrstom opreme, te da je u mogućnosti sprovesti sve oblike takvih zadaća, dobivenih od višeg zapovjedništva.

SREDSTVA

Borbena sredstva pod nadzorom kemijskog časnika i dočasnika su interna, pripadaju bojni. Kemijski časnik je dodijeljen odjelu S3 u borbenoj postrojbi, bojni. Međutim, u slučaju padobranskih ili zračno-navalnih postrojbi se dodjeljuje dekontaminacijski specijalist zapovjednoj satniji. Dekontaminacijski specijalist je dodijeljen i zapovjednoj satniji oklopne i pješачke bojne, a svakoj je satniji dodijeljen i po jedan NKB dočasnik. Svaka bojna unutar formacije ima dekontaminacijsku opremu ili jedan M12A1 PDDA, ili dva M17 Sanatora.

Na razini bojne interna sredstva sačinjava jedan kemijski dočasnik. Njegova je zadaća savjetovanje zapovjednika te "obučavanje obučavatelja" koji će uvježbavati dodijeljene operatere za NKB praćenje i otkrivanje.

Obrambeni timovi NKB (npr. na razini satnije timovi za praćenje i otkrivanje radiološkog zračenja te dekontaminacijski timovi bojne) ne zahtijevaju nikakvu trenutnu doktrinu. Ti zahtjevi se obično nalaze u postrojbenim SOP-a.

PRIMARNE DUŽNOSTI KEMIJSKOG ČASNIKA

Kemijski časnik uvježbava stožerni nadzor nad NKB-m obukom, održavanjem opreme unutar bojne i uvježbava tehnički nadzor svih NKB-g djelovanja. Stožer NKB-g djelovanja NOS-a usmjerava planiranje potpori zadaće adresiranjem, detaljnošću, dimnim prikrivanjem i izvidničkim NKB-im djelovanjima.

Kemijski časnik, zajedno sa S2, uključuje NKB-a djelovanja u proces OPB. Kemijski časnik razvija model s ciljem prosudbe neprijateljske mogućnosti uporabe kemijskih otrova, te neprijateljskih dimnih operacija za svaku inačicu djelovanja razvijenu od strane S2. Pri razvoju prosudbi, kemijski časnik također mora razmotriti neprijateljsku tendenciju uporabe tih sredstava na:

- Blokirane položaje.
- Branjive terene.
- Blokiranje međukoridora.
- Kanaliziranje snaga.
- Pojačavanje prepreka.
- Ometanje zapovijedanja i nadzora.
- Usporavanje dolazaka pojačanja.
- Blokiranje protoka opskrbe.
- Kontaminiranje pričuve.
- Stvaranje žrtava.
- Slamanje protivnikove obrane.

Kad procjenjujemo mogućnost budućeg neprijateljskog kemijskog napada, kemijski časnik također mora razmotriti slijedeće:

- Kemijsko streljivo uočeno u neprijateljskom korpusnom ili divizijskom području.
- Kemijske bombe ili tenkovske "špricalice" ukrcane na neprijateljske zrakoplove.
- Status kemijskog stupnja zaštite neprijateljske opreme i vojnika.
- Izvješća o kemijskim napadima.
- Izmještaji poznatih neprijateljskih kemijskih postrojbi, poglavito dekontaminacijskih postrojbi.
- Komunikacijska presretanja specifična za posebne bitnice paljbene potpore.

Kemijski časnik omogućuje preporuke o uporabi dimnih operacija naših snaga tako da stožer može učinkovito integrirati sva dostupna dimna sredstva i razviti detaljan plan uporabe dima, u suglasju sa zapovjednikovom namjerom/ili potporom zadaće. Učinkovita uporaba dima kao oblika zamaskiranja mora zadovoljiti slijedeće čimbenike:

- Elektro-optičke mogućnosti neprijatelja.
- Raspon do kojega su elektro-optički uređaji raspoređeni, mogućnost postavljanja takvih uređaja na izvidničke sustave, sustave izravne paljbe, ili sve sustave podjednako za neprijateljske i naše snage.
- Mogućnosti isporučivanja dima podjednako za neprijateljske i naše snage.
- Površina neprijateljske dimne prikivke.
- Vrste dimnih zadaća.
- Dostupna sredstva.
- Kriterij dimnih ciljeva.
- Vremenski podaci od S2.

Kemijski časnik također osigurava savjete u taktičkom raspoređivanju bacača plamena. Primjena bacača plamena na kritičnim točkama i mjestima bojišnice ojačava borbene položaje, osigurava iznenađenje i pruzrokuje žrtve, te psihološki šok. Bacač plamena osigurava taktičkom zapovjedniku sredstva za:

- Potiskivanje neprijateljskih proboja.
- Uništenje neprijateljskih snaga.
- Dobivanje vremena.
- Stvaranje prepreka.
- Izoliranje i kanaliziranje neprijateljskih postrojbi.
- Usporavanje neprijateljskog kretanja.
- Iznenađenje neprijateljskih snaga.
- Degradiranje morala neprijateljskih vojnika.

STOŽERNA KOORDINACIJA

Kemijski časnik usko surađuje sa S2, S3, S4 te brigadnim kemijskim časnikom. Koordinacijski naponi su primarno usmjereni ka operativnoj učinkovitosti NKB rasporeda naših snaga i rizika opasnosti koji je vezan s neprijateljskom uporabom kemijskih sredstava. Kemijski časnik mora raditi unutar obavještajne mreže. Od njega se zahtijeva osiguranje dijela podataka za S2, vezano s raščlambom neprijateljskih NKB-ih aktivnosti. Koordinira sa S4 omogućavajući da su opreme kemijske zaštite postavljene naprijed

kao indikatori za uporabu takvih sredstava. Poželjna je koordinacija sa stožerom borbeno servisne potpore (CSS) glede dekontaminacije (vode, transporta, medicinske potpore, ruta i sl.) te dimnih operacija.

Kritično je da kemijski časnik u potpunosti razumije zapovjednikovu namjeru i kompletnu shemu manevra/koncepta operacija. On prima specifične smjernice od S3.

PLANIRANJE

Glavne odgovornosti kemijskog časnika za vrijeme procesa planiranja uključuju:

- Kemijsko streljivo uočeno u neprijateljskom korpusnom ili divizijskom području.
- Kemijske bombe ili tenkove "špricalice" ukrcane na neprijateljske zrakoplove.
- Status kemijskog stupnja zaštite neprijateljske opreme i vojnika.
- Izvješća o kemijskim napadima.
- Izmještaji poznatih neprijateljskih kemijskih postrojbi, poglavito dekontaminacijskih postrojbi.
- Komunikacijska presretanja specifična za posebne bitnice paljbene potpore.

Kemijski časnik također savjetuje zapovjednika u slijedećim područjima:

- Uporabi dima kao potpori taktičke sheme manevra.
- Utjecaju neprijateljske uporabe NKB-og oružja na civilno pučanstvo.
- Utjecaju NKB-e kontaminacije na taktičke, logističke i civilno-vojne operacije.

- Uporabi nadzora suzavaca i herbicida u potpori taktičkih operacija i potreba za dobivanjem dozvole njihove primjene.
- Uporabi bacača plamena i paljbenih polja.
- Doopskrbi ulja, nafte, benzina i vode kao potpore kemijskim postrojbama.
- Doopskrbi opreme kemijske obrane pri neprijateljskoj primjeni kemijskog oružja.

PRIPREMA

Za vrijeme ove faze, kemijski časnik nastavlja s praćenjem neprijateljske situacije i postrojbenim pripremama. On i njegov stožer pregledavaju postrojbu kako bi se uvjerali da je oprema spremna, te da su određeni operateri pripremljeni za provođenje njihovih zahtjevanih i dodatnih dužnosti, prema potrebi razvoja taktičke situacije. Ključna odgovornost za vrijeme ove faze uključuje:

- Pripremu pripremljenosti/spremnosti NKB-ih čimbenika.
- Osiguravanje da je matična dekontaminacijska oprema operativna te da je operater upoznat/naučen o planiranim dekontaminacijskim operacijama.
- Upravljanje opremom kemijske zaštite (CDE).
- Osiguravanje učinkovite veze sa sredstvima NKB-og djelovanja, ukoliko nisu prethodno uspostavljena.

PROVEDBA

Primarna odgovornost kemijskog časnika za vrijeme provedbe operacija uključuje:

- Održavanje NKB-og situacijskog zemljovida.
- Osiguravanje preporuka glede razine zaštićenosti ljudstva i opreme, uzimajući u obzir neprijateljsku prijetnju i taktičku situaciju.
- Preporuke operativnih smjernica izlaganja (OEG).
- (OEG je obično određen od strane višeg zapovjedništva).
- Prikupljanje, prosuđivanje i distribucija NKB-ih kontaminacijskih podataka.
- Osiguravanje preporuka koje se odnose na uporabu potpornih izvidničkih NKB-ih i dimnih postrojbi.
- Prijenos kemijskih poruka.
- Nadziranje aktivnosti kemijske detekcije i radiološkog praćenja i timova motrenja.
- Koordiniranje i nadgledanje dekontaminacijskih zadaća provedenih sa ili bez potpore divizijskih sredstava.

U dodatku, kemijski časnik savjetuje zapovjednika u slijedećim područjima:

- Čišćenju prepreka i opasnosti nastalih neprijateljskim nuklearnim ili kemijskim oružjem (koordinirano s inženjerijom).
- Nabavka, skladištenje, izdavanje i kretanje kemijske opreme i popune, uključujući NKB zaštitne materijale te distribucijske rasporede.

ZAKLJUČAK

Kemijski časnik osigurava vrijedne savjete u vezi raspoređivanja nuklearnog, kemijskog i biološkog oružja na cijelokupnom bojištu. Za osiguranje kemijskog časnika i potpune uporabe njegovih sredstava, osigurana je slijedeća lista provjere:

Što kemijski časnik mora znati od zapovjednika bojne:

- Zadaću.
- Koncept operacija.
- Zapovjednikovu namjeru:
 - Namjeru za borbu pri kontaminiranim uvjetima.
 - (Zapovjednikov) prihvatljiv kriterij gubitaka.
 - Prioritete/značajke dekontaminacije.
 - Značajke raspoređivanja NKB-e izvidnice.
- Neprijateljsku situaciju.
- Situaciju naših snaga.
- Prioritete paljbe.
- Sve oblike specijalne paljbe (pripremnju, krajnju zaštitnu paljbu, osvjetljavajuću).
- Signale koordinacije paljbe.
- Sve oblike posebne vrste streljiva (FASCAM, dim).
- Mjere nadzora manevra.
- Dostupno vrijeme.
- Plan prepreka.
- Lanac zapovijedanja.
- Gdje će se zapovjednik nalaziti?
- Vrijeme probe i lokacije.
- Smjerove prilaza.
- Neprijateljske smjerove prilaza.

Što zapovjednik bojne mora znati od kemijskog časnika:

- Razumije li gore navedene elemente?
- Specifične kemijske značajke:
- NKB nuklearno stanje naoružanja.
- Mogućnost uporabe NKB-ih sredstava od strane naših postrojbi.

Kemijski časnici:

- Neprijateljsku prosudbu uporabe NKB-og naoružanja.
- Neprijateljsku prosudbu uporabe nuklearnog naoružanja.
- Kriterij za te prosudbe.
- Procjenu spremnosti timova motrenja bojne.
- Prosudbu mogućih opasnosti uvjetovanih promjenama smjera vjetra.
- Preporuke o raspoređivanju/zadaći pridodanih NKB-ih sredstava.
- Dekontaminaciju (uključujući prioritete), te planove dimnih operacija.
- Model kemijskih napada.
- Identifikaciju zadaća NKB-ih izvidničkih postrojbi.
- Prosudbu uporabe/djelovanja neprijateljskih dimnih operacija.

VOJNI KAPELAN (CHAPLAIN)

UVOD

Kapelan je pripadnik zapovjednikova specijalnog stožera bojne koji brine o pitanjima vezanima uz religiju, moral, etiku, te moral zahvaćen religijom.

SREDSTVA

Postrojbeni svećenički tim (UMT). UMT čini kapelan i kapelanov pomoćnik. Oni se zajedno kreću područjem operacija bojne omogućavajući religijsku potporu zapovjedniku, njegovim podređenim zapovjednicima, njegovu stožeru, te dočasnicima i vojnicima u bojni. Kapelanov pomoćnik je ključni član tima. Za vrijeme dok ne obavlja osiguranje i vozačke usluge, za osobu koja nije uključena u borbena djelovanja, kapelanov pomoćnik ima druge vrlo važne zadatke u potpori religioznih manifestacija.

Glavni dočasnik bojne. Kao stariji dočasnik i savjetnik zapovjednika za pitanja dočasnika i vojnika, glavni dočasnik je nužan za zadobivanje informacija vezanih za vojnike. Suradujući s glavnim dočasnikom, kapelan može pomoći u rješavanju velikog broja problema za vojnike, čak puno prije nego ti problemi i stignu do "službenih" kanala.

Prvi dočasnik satnije. Prvi dočasnik satnije može osigurati vrijednu pomoć kapelanu u ranijem prepoznavanju i otkrivanju vojničkih problema. Na bojištu, prvi dočasnik satnije također ima vrlo važnu ulogu pri kontroliranju utjecaja borbenog stresa, dok s kapelanom posjećuje vojnike u taktičkim područjima prikupljanja, te na prvim crtama bojišta.

Medicinski vod. Za vrijeme borbenog djelovanja, kapelan će vrlo blisko surađivati s medicinskim vodom, ne bi li omogućio religijsku potporu za ranjene i poginule, te za medicinsko osoblje koje skrbi o njima.

PRIMARNE DUŽNOSTI VOJNOG KAPELANA

- Priprema prosudbu religijske potpore.
- Priprema plan religijske potpore.
- Podređuje plan religijske potpore u formatu dodatka za uključenje u OPZAP bojne, kad je potrebno.

- Provodi operacije religiozne potpore (RS) (ili koordinira za njih u situacijama kad je kapelan u nemogućnosti da ih provede zbog više vjerskih sukoba).
 - Uspostavlja komunikaciju i koordinaciju religiozne potpore s višim postrojbenim svećeničkim timovima (UMT), te sa istima, na bokovima postrojbe.
 - Provodi prikladne religiozne djelatnosti, obrede, mise, sprovode, blagoslov te sve ostale svećeničke dužnosti.
 - Blagoslivlja i ispovijeda vojnike, poglavito one koji su nastradali.
 - Osigurava da i vojnici iz ostalih postrojbi unutar područja operacija bojne također dobiju religioznu potporu.
 - Osigurava da su i vojnici koji su izrazili potrebu za posebnim religijskim potrebama u potpunosti zadovoljeni.
 - Provodi prikladne usluge pokopa/misa zadušnica, te različite vrste propovijedi, s ciljem podizanja morala i patriotizma.

- Savjetuje zapovjednika o pitanjima vezanim uz religiju, moral, etiku te moral zahvaćen religijom.
- Savjetuje zapovjednika i stožer o utjecaju domaćih religioznih grupa i običaja na zapovjednikove inačice djelovanja.
- Suraduje sa S1 i kirurgom bojne u psihološko-zdravstvenom programu, uključujući obuku postrojbenih vođa u sprječavanju stresa kod vojnika.

Postrojbene odgovornosti

Skrb o obiteljima. Kapelan se aktivira u potpori članovima obitelji. Sa samim odlaskom postrojbe, kapelan ohrabruje, priprema i savjetuje te provodi grupne potpore obitelji. Pripomaže časniku S1 u skrbi o obiteljima, te pripomaže obitelji u uspostavi kontakata s lokalnim agencijama kao što je Crveni križ, Služba vojne zajednice (ACS).

STOŽERNA KOORDINACIJA

Kapelan koordinira s različitim članovima stožera/individualcima u napomenutim područjima:

S izvršnim časnikom (XO):

- Religiozni plan potpore.
- Stožerni sastanci.
- Dnevne aktivnosti.

S podređenim postrojbеним zapovjednicima/prvim dočasnicima satnija:

- Vjerske usluge.
- Vrijeme i lokacije vojnika koji će prisustvovati vjerskim obredima.
- Posebne duhovne potrebe njihovih vojnika.
- Integracija izmjena.

S višim postrojbеним svećeničkim timovima:

- Religiozni plan potpore.
- Borbene položaje.
- Dodatnu religioznu potporu.
- Dostupnost planova.
- Doopskrbu svećeničkih namirnica.
- Zamjene.

Sa S1 za:

- Personalnu prosudbu.
- Nadopunu podataka o nastradalima.
- Pismima sućuti.
- Nadopunama izmijenjenih podataka.
- Planom kretanja s nadopunama.
- Zahtjevima za dodatnom religijskom potporom.
- Religijski potporni dodatak za OPPLAN/OPZAP.

Sa S2 za:

- Nadopunama podataka o neprijateljskoj situaciji:
 - Lokacijama.
 - Mogućim inačicama djelovanja.
 - Djelovanjima koja utječu na djelatnosti religijske potpore.
- Nadopuna podataka o vremenu.
- Podaci o terenu i cestovnoj prohodnosti terena.
- Dodatni zemljovidi o području operacija.
- Mjesne religiozne skupine, njihove lokacije za OPB.
- Neprijateljski ratni zarobljenici.

Sa S3 za:

- Inačice djelovanja (iz planova S3).
- Nadopuna podataka o postrojbenim lokacijama (trenutne/planirane).
- Borbena moć s promjenama.
- Nadopune podataka glede operacija.
- Namjenska organizacija snaga.

Sa S4 za:

- Plan borbeno servisne potpore (s grafikama)
 - Glavne/alternativne/"prljave" kemijske opskrbne rute.
- Plan potpore zdravstva (HSS) (s grafikama):
 - Točke prihvata ranjenih/poginulih (ambulante) (trenutne/planirane).
 - Planovi/kriteriji zbrinjavanja masovnog broja žrtava.
 - Lokacije postaja prve pomoći/prednji timovi zbrinjavanja.

PLANIRANJE

Fokus djelovanja vojnog kapelana je religiozna potpora vojnicima koji se nalaze na PCB prije samog borbenog djelovanja, u taktičkim područjima prikupljanja, za vrijeme faze priprema, i u postajama prve pomoći, za vrijeme borbenog djelovanja. Nakon završetka borbenih djelovanja, kapelan omogućuje religioznu potporu vojnicima na PCB, osiguravajući ceremonije i službe pokopa/blagoslivljanja poginulih vojnika. Planirane djelatnosti su pojašnjene u slijedećim navodima:

Taktička područja prikupljanja. Za vrijeme pripreme vojnika za borbeno djelovanje, njime ovladava zabrinutost što će se kasnije desiti. Religiozne službe, mise, propovijedi, ispovijedanja, te ostale crkvene liturgije koje izvodi vojni kapelan s ciljem grupnog uvjeravanja, ohrabrivanja davanja samopouzdanja, možda neće dati željeni učinak. Zbog toga, kapelan planira dodatnu vjersku potporu, kontaktira s brigadnim kapelanom glede koordinacije te potpore, te koordinira s postrojbama za vrijeme i mjesto svih oblika religijske potpore. Dodatno, kapelan će i isplanirati plan posjeta vojnicima, omogućujući crkvene obrede, savjete i ohrabrenja, gdje god je potrebno.

Postaja prve pomoći bojne. Temeljem prosudbe broja žrtava, kapelan određuje pretežan broj žrtava koji se očekuje. Ovo je izuzetno važno ukoliko zapovjednik medicinskog voda odluči razdvojiti postaju prve pomoći u dva tima zbrinjavanja. U borbenim djelovanjima niskog intenziteta, može se od postrojbenih religijskih timova zahtijevati da putuju između nekoliko lokacija ne bi li pružili religijsku potporu nastradalima.

Usluge pokopa. Neobično je važno za moral preživjelih vojnika da se s dostojanstvom i izuzetnim poštovanjem izrazi zahvalnost vojnicima koji su poginuli u borbi. Kapelan mora unaprijed isplanirati plan za takve situacije.

PRIPREMA

Kapelan priprema religiozni plan potpore i koordinira ga što je brže moguće, zbog toga što je ostatak postrojbe u pripremi za borbena djelovanja, te može biti u mogućnosti ponovno omogućiti religijsku potporu. Za vrijeme faze planiranja, kapelanov pomoćnik osigurava da su postrojbene religijski timovi i oprema spremni. Možda će biti potrebno nadomjestiti transport i iskoordinirati s prvim dočasniciima satnija za pružanje religijske potpore u taktičkim područjima prikupljanja (TAA).

PROVEDBA

S obzirom na ranije navode, kapelan počinje s osiguravanjem religijskih potpora s početkom ulaska ostatka postrojbe u borbena djelovanja. Prioritet je dan onima koji idu u borbu prvi. Količina dostupnog vremena određivat će koliko će vremena kapelan provesti sa svakim elementom postrojbe. Čini se napor da bude obuhvaćeno što je više moguće vojnika.

ZAKLJUČAK

Kapelan osigurava zapovjednika, stožer, te vojnike s religijskom potporom i duhovnom skrbi. Za osiguranje rada kapelana omogućena je lista provjere.

Što kapelan mora znati od zapovjednika bojne:

- Zadaća.
- Zapovjednikov koncept operacija.
- Namjeru zapovjednika.
- Neprijateljsku situaciju.
- Dostupno vrijeme.
- Lanac zapovijedanja.
- Namjensku organizaciju.
- Gdje će se zapovjednik nalaziti.
- Vrijeme proba i lokacije.
- Transportna i komunikacijska potpora.

Što zapovjednik bojne mora znati od kapelana:

- Religijski plan potpore.
- Pitanja koja zahvaćaju etiku, moral te moral zahvaćen religijom.
- Utjecaj lokalnih religijskih skupina, njihove lokacije na planirane vojne operacije.
- Sve posebne religijske zahtjeve od strane vojnika.
- Bilo koja humanitarna pitanja dobivena od mjesnih skupina.
- Lokacija postrojbenog religijskog tima.
- Komunikacijska veza do postrojbenog religijskog tima bojne.
- Kako dodatna religijska potporna sredstva mogu biti dobivena, ukoliko su potrebna?

RATNI PUT PUKOVNIKA DAMIRA TOMLJANOVIĆA-GAVRANA

Pukovnik Damir Tomljanović-Gavran 5. kolovoza 1990. dragovoljno pristupa postrojbi specijalne policije za posebne namjene u MUP RH u bazu Rakitje u Zagrebu. Nakon reorganizacije navedene postrojbe i prerastanjem i osnivanjem iste u Zbor Narodne Garde, u 1. gardijsku brigadu dragovoljno pristupa 15. svibnja 1991., s matičnim sjedištem postrojbe u bazi Rakitje u Zagrebu. Poradi uzoritog rada i načina ophođenja sa suborcima i zapovjednicima, prednjačeći rezultatima na terenu, kao i u bespogovornom izvršavanju zaprimljenih zadaća i zapovijedi u istoj postrojbi biva postavljen za zapovjednika voda pješništva i ujedno dozapovjednika satnije.

Aktivni je sudionik borbenih napadnih i obrambenih aktivnosti 4. pješačkog bataljuna 1. gardijske brigade ZNG-e po Banovini i Kordunu, i to u mjestima: Dragutinci, Kraljevčani, Hrastovica, Pecki, Petrinja i Hrvatska Kostajnica. U istočnoj je Slavoniji bojeva sa suborcima iz postrojbe u mjestima : Ilok, Tenja, Bogdanovci, Šaregrad, Borovo Naselje i Vukovar. Aktivno je sudjelovao u borbenim operacijama na području Nove Gradiške i okolice kao pripadnik 4. bataljuna. S matičnom postrojbom i sa združenim snagama inih postrojbi iz brigade naročito se isticao u borbenim okršajima u mjestima: Visovac, Okučani, Krička brda, Gornje i Donje Kričke, Jasenovac, Drenov Bok, Roždanik, Košutarice, Voćarice, Bair, Trokut-Novska, Popovac, Bročice i Stari Grabovac.

Odlaskom postrojbe na nove zadaće u južnu Hrvatsku i pukovnik Tomljanović zdušno sudjeluje u svim borbenim aktivnostima od samog početka. Sudionik je zahtjevnih borbenih operacija naših snaga protiv neprijatelja na kotama i mjestima: Velji Vrh (kod Neuma), Nevada, Kutina, Klek, Osojnik, Kejino Osoje, Grebci, Bezimeni Vis, Gornji i Donji Dren, Orehov Dol, Glavska, Bistrina, Slano i Čepikuće. Aktivno sudjeluje u deblokadi Dubrovnika, Konavoski brda, te šireg područja Čilipa, Cavtata do same najjužnije zemljopisne točke Hrvatske oko Prevlake.

Povratkom postrojbe s južnog bojišta i reorganizacijom preustroja u 1. gardijskoj brigadi od 17. prosinca 1992. pukovnik Tomljanović biva postavljen za zapovjednika 2. pješačke bojne. Nedugo zatim, odlazi s novim razmještajem postrojbe na karlovačku bojišnicu, nakon čega nedugo odlazi s postrojbom na obronke Velebita, na zadarsku bojišnicu. Aktivno sudjeluje i zapovijeda

postrojbom u borbenim aktivnostima na kotama i mjestima značaja nadzora i obrane terena: Maslenica (operacija "Poskok"), Jasenice, Rovanjaska, Tulove grede, Ruja, Sedlo, Mala i Velika Bobija, Nekići, Marune i Seline, na zadarskoj bojišnici. Prilikom nadzora punkta tt 1183, u intervalima neprijateljskih napada, pukovnik Damir Tomljanović-Gavran pogiba 17. veljače 1994., na obroncima Velebita, od zadobivene rane u glavu, od neprijateljskog snajpera.

Tijekom aktivnog djelovanja u brigadi obnašao je niz odgovornih zapovjednih dužnosti: zapovjednik voda i dozapovjednik satnije od 15.05.1991. do 31.06.1991. godine. Dužnost zapovjednika satnije obnašao je uzorito od 1.07.1991. do 2.03.1992. godine, a dužnost dozapovjednika bojne od 12.03.1992. do 7.05.1992. godine. Poslove i zadaće zapovjednika bojne uspješno je obnašao od 8.05.1992. do 17.02.1994. godine. Paralelno s navedenom dužnošću obnašao je vrlo predano, marljivo i odgovorno na terenu dužnost zapovjednika 1. sektora, IZM Zadar-ZP Split (područje odgovornosti bojišnice: Benkovac, Obrovac i Gračac), u vremenu od 14.03.1993. do 17.02.1994.

Pukovnik Damir Tomljanović-Gavran bio je istinski entuzijast i domoljub, prekaljeni ratnik i zapovjednik. Kao čovjek i borac nije štedio znoj, napore i odricanja, kako sebe samoga tako i svojih suradnika, časnika, dočasnika i vojnika. Sa suborcima je mjesecima dijelio dobro i zlo na vrlo zahtjevnoj zadarskoj bojišnici, u odbijanju neprijateljskih napada na naše položaje na Velebitu, često puta u vrlo teškim vremenskim uvjetima, pri čemu je osobno pridonosio da se izdrži i odrade najzahtjevnije borbene zadaće, s nadljudskim naporima. Svojim sveukupnim angažmanom u matičnoj postrojbi kao i na razini brigade, pridonosio je razvoju i rezultatima postrojbe i OS RH, učvršćujući borbeni moral, zajedništvo i duh nepobjedivosti.

Za časno sudjelovanje i doprinos u Domovinskom ratu, te bespoštedni rad u postrojbi, posthumno mu je dodijeljena Zahvalnica 1995. g., i "Hrvatski redarstvenik" od strane Ministra MUP-a RH. Za doprinos u Domovinskom ratu dodijeljeno mu je odličje "Spomenica Domovinskog rata 1990-1992". Pismeno je pohvaljen od strane Ministra obrane RH 1994., a za zasluge u obrani domovine Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman posthumno ga odlikuje visokim odličjima: "Red bana J. Jelačića", "Red Nikole Š. Zrinskog", Red kneza Domagoja s ogrlicom". Od strane zapovjednika brigade posthumno mu je dodijeljena zlatna plaketa "TIGAR". Još u travnju 1992., pismeno je pohvaljen od strane Predsjednika RH. U studenom

1993. g., dodijeljena mu je plaketa 1. gbr. za izuzetno zalaganje i doprinos u Domovinskom ratu. Odlukom Predsjednika RH ponovno je pohvaljen 3.siječnja 1993. g., za uspješno izvršavanje povjerenih zadaća, doprinosa u obrani suvereniteta, samostojnosti, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti RH, kao i doprinosa u izgradnji i razvoju RH.

Ukazom Predsjednika RH 12.veljače 1992.g., dodijeljen mu je čin satnika, a 28. svibnja 1992. g., dodijeljen mu je čin pukovnika. Posthumno mu je 27. svibnja 1994. g., dodijeljen čin brigadira, a u veljači 1997. g., čin stožernog brigadira. Gradsko vijeće grada Zadra 24. studenog 1994. g., posthumno mu dodijeljuje grb grada Zadra za herojsku obranu domovine i zadarskog kraja, a u gradu Senju od strane župana Ličko-Senjske županije posthumno mu je 23.04.1995. godine dodijeljena Povelja grada Senja.

Za pripomenuti je, da je Predsjednik RH 26. srpnja 1994. g., otvorio u mjestu Šepurine kod Zadra Obučno središte gardijskog desantnog pješništva pod imenom "Pukovnik Damir Tomljanović-Gavran".

Pukovnik Damir Tomljanović-Gavran, sahranjen je u Krivom putu. 23.05.1998. položen je kamen temeljac za izgradnju kapelice na Tulovim gredama na Velebitu, ispod kote 856, u čast pukovniku Tomljanoviću. Dana 18.04.1999. u čast pukovnika Damira Tomljanovića-Gavrana blagoslovljena je kapelica Blaženog Alojzija Stepinca (ispod kote 856).

Satnik Jozo Abaz
časnik za odnose s javnošću 1.gbr.
"Tigrovi"

Objašnjenja nekih pojmova/skraćenica koja se koriste u američkoj vojsci, a nalaze se u ovom priručniku:

A

ACE	air combat element
ADA	air defense artillery
ADAM/RAAMS	area denial artillery munition/remote anti armour mine system
A&L	administrative and logistics
ALO	air liaison officer
ALOC	air lines of communication
AMC	air mobility command
A2C2	army airspace command and control
AVLB	armoured vehicle launched bridge

B

BDA	bomb or battle damage assessment
BDS	brigade direct support
BICC	battlefield information coordination center
BMO	battalion maintenance officer
BMS	battalion maintenance sergeant
BOS	battlefield operating systems
BSA	brigade support area

C

CFL	coordinated fire line
CMO	civil-military operation
COA	course of action
COLT	combat observation and lasing team
COMSEC	communication security
CS	combat support
CSM	command sergeant major
CSS	combat service support
CTCP	combat trains command post

<u>D</u>	
DP	decision point
DS	direct support
DST	decision suport template
<u>E</u>	
EW	electronic warfare
<u>F</u>	
FA	field artillery
FAC	forward air controller
FASCAM	familly of scaterable mines
FARP	forward arming and refueling point
FFA	free fire area
FIST	fire support team
FSB	forward support battalion
FSCL	fire support coordination line
FSE	fire support element
<u>G</u>	
GEMSS	ground-emplaced mine scattering system
GS	general support
GSR	ground surveillance radar
<u>H</u>	
HEMTT	heavy expanded mobility tactical truck
HHC	headquater, headquater company
HSS	health service support
<u>I</u>	
IFF	identification, friend or foe (radar)
IPB	intelligence preparation of the battlefield
IR	information requirements
<u>L</u>	
LNO	liaison officer
LRP	logistics release point

M

MCOO	modified combined obstacle overlay
MDMP	military decision making process
MEDEVAC	medical evacuation
METT-T	mission, enemy, terrain, troops, time available
MICLIC	mine clearing line change
MOPP	mission-oriented protection posture
MST	maintenance support team
MSR	main supply route
MTOE	modification table of organization and equipment

N

NAI	named area of interest
NCS	net control station
NFA	no-fire area

O

OCOKA	observation and fields of fire, concealment and cover, obstacles, key terrain, avenues of approach
OEG	operation exposure guide
OPSEC	operations security

P

PA	psihology assistent
PIR	priority intelligence requirements
PLL	prescribed load list
PSYOPS	psihologicall operations
PZ	pickup zone

R

RAAMS	remote anti armour mine system
REMBASS	remotely monitored battlefield sensor system
RFA	restricted fire area
RFL	restricted fire line
R&S	reconnaissance&surveillance

S

SALUTE size, enemy, location, unit, time, equipment
SALTO support artillery liaison team officer
SIDPERS standard installation division personnel system
SOI standard operating instructions

T

TAA tactical assembly area
TAC tactical alternative command post
TACAIR tactical air
TACFIRE tactical fire
TACSAT tactical satellite
TACP tactical air control party
TOC tactical command post
TVA target value analysis

U

UMCP unit collection maintenance point

V

VFMED variable format entry device

X

XO executive officer

Kategorije opskrbnih sredstava (classes of supply)- Grupiranje opskrbnih sredstava po vrsti u 10 kategorija za lakše upravljanje i planiranje opskrbnih sredstava

Klase		Definicija
(NATO)	(US)	
I	I	Hrana i besplatni artikli za zdravlje i zabavu: gotova jela za pojedinca (meals ready to eat-MRE) i desetinu (T-rations) svježe voće i povrće.
II	II	Oprema, osim temeljnih sredstava, koja je propisana ustrojbenom knjigom: oprema za pojedinca, odjeća, šatorska oprema, garniture alata, administrativna i kućanska sredstva.
III	III	Benzin, nafta i sredstva za podmazivanje: benzinska goriva, hidraulična i izolacijska ulja, kemijski proizvodi, antifriz, komprimirani plinovi, ugljen.
IV	IV	Građevinski materijali i materijali za izradu zapreka: drvo, vreće s pijeskom, bodljikava žica.
V	V	Streljivo: za pješачko naoružanje, topničke granate, ručne bombe, eksplozivi, mine, štapini, upaljači, rakete, bombe, -uključujući specijalno streljivo.
I	VI	Osobne potrepštine: sredstva i oprema koja bi se normalno kupovala u vojnim dućanima: cigarete, slatkiši, sapun.
II	VII	Temeljna sredstva: krajnji sklopovi sredstava koji su spremni (spojeni) za namjeravanu

II	VIII	uporabu: vozila, samovozna topnička oruđa, raketni bacači, glavni oružni sustavi. Medicinska sredstva: lijekovi, nosila, kirurški instrumenti.
II	IX	Pričuvni dijelovi i komponente: uključujući alate, pribore i sklopove, predmete potrebne za održavanje sve opreme: baterije, svjećice, osovine.
IV	X	Tvari potrebne za potporu nevojnih programa kao što su projekti poljoprivrednog i gospodarskog razvoja: traktori, poljoprivredne alatke.
	RAZNO	Raznoliki predmeti koji ne pristaju u gornje kategorije: voda, zemljovidi, zarobljene stvari, otpadne stvari.

